KULØRTE SIDER

et blad om tegneseriemediet

Nr. 36 maj/juni 1980. 6. årgang . 15,- kr.

I DETTE NUMMER: TEGNESERIEVOLD · PRÆSENTATION AF HERMANN OG MANCHEROT · INTERVIEW MED RUNE KIDDE OG MEGET MERE!

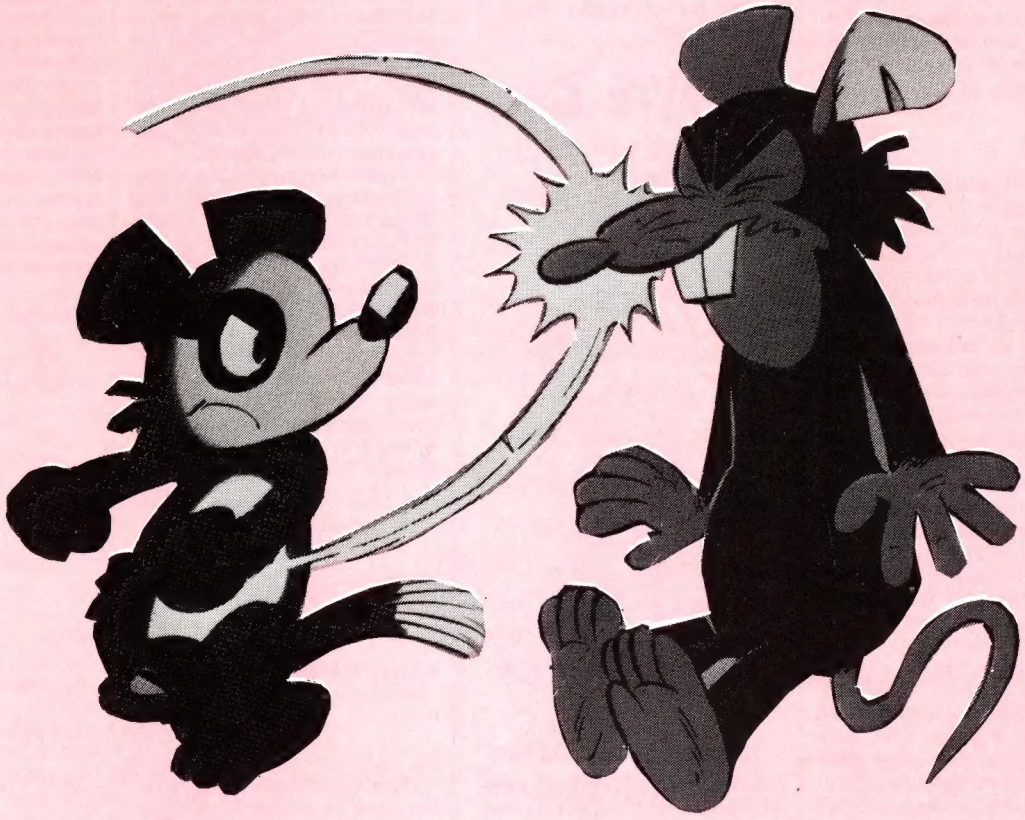

KULØRTE SIDER

et blad om tegneserie mediet

Nr. 36 maj/juni 1980. 6. årgang . 15,- kr.

KULØRTE SIDER
et blad om tegneseriemediet

KULØRTE SIDER
-et blad om tegneseriemediet
NR. 36 MAJ 1980 6. ÅRGANG

ASH. REDAKTØR
Torben Skjødt Jensen

I REDAKTIONEN
Anders Hjorth Jørgensen
Ole Munk Rasmussen
Carsten Søndergaard

MEDARBEJDERE
Michael Alring
Birgitte Bokelund
Thomas Camp
Paula Christensen
H.W. Gade
Bente Hansen
Ole Hansen
Søren Håkansson
Rune Kidde
Steffen Kronberg
Henning Kure
Ole Lindboe
Peter Madsen
Horst Scröder
Jacob Stegelmann
Anne Søeborg
Erik Swiatek
Per Vadmand
Per Vangtoft
Bent Vænge

LAY-OUT OG MONTAGE
Torben Skjødt Jensen

ANNONCER OG
ABONNEMENT
Bente Hansen

UDGIVER
Runepress
Krogshøjvej 32
DK-2880 Bagsværd
Tlf. (02) 98 52 27 (lokal: 34)

TRYK
Stenby Tryk A/S 1980

INDHOLD

side 2 - Kulørkommentar
side 3 - Seriejournalen
side 6 - Tegneserievold - et entydigt begreb?
side 11 - Løst og fast om Hermann
side 16 - Raymond Mancherot - forbudt for børn
side 19 - Interview med Rune Kidde
side 26 - I forbifarten: Andelogisk forskningsnyt
side 28 - Tegneseriemarkedet: Nyhedsorientering fra Danmark, Sverige, Vesttyskland, Holland og USA.
side 33 - Anmeldelser
side 38 - Kiddes Kuriøse Kabinet
side 39 - Eftersnak

forside af Hermann
bagside af Mancherot.

KULØRT KOMMENTAR

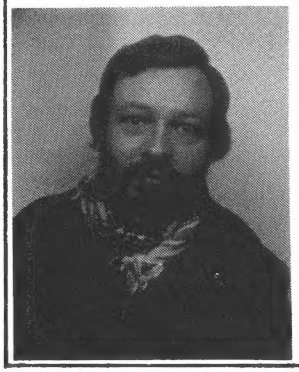

Væk med tegneserierne!
af Anders Hjorth Jørgensen

Folketings-beslutningsforslag nr. B 84, fremsat den 13. marts 1980 har overskriften: »Forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1983«. I pkt. 12 – Kulturministeriet – kan man læse følgende: »Refusionsordningen på biblioteksområdet afløses af bloktilskud og beregnes efter ovennævnte forudsætninger. Tegneserier samt bøger til særlig lav anskaffelsesværdi anskaffes ikke mere . . .«

Tegneserier anskaffes ikke m ere! Nej det er ikke Fremskridtpartiet, som endnu engang har snuden upassende langt fremme. Forslaget er fremsat af de herrer Haarder, Brixtofte, Enggaard, Christophersen, Ellemann-Jensen og Hovmand, som bekendt alle alvorlige og ansvarsfulde medlemmer af Danmarks liberale parti, Venstre.

Fremskridtspolitikere landet over har i flere år tordnet imod bibliotekernes tegneserieköb. Et bibliotek skal udlåne bøger – væk med musik, tegneserier, kunst, udstilliger o.a. arrangementer. Sålænge fremskridtspolitikken holdt sig indenfor partiets egne rækker, var den dog til at leve med, men nu, hvor flere andre borgerlige partier har taget den til sig som sin egen, kan den let få en skadelig indflydelse på de kulturelle og sociale goder, som man som en selvfølgelighed har udviklet i vores samfund.

Man kan sagtens ryste bedrevidende på hovedet over den associale kulturpolitik, som flere borgerlige partier markedsfører netop nu. Men man må samtidig forklare disse snævertsynede rationalister, hvorfor man også skal have f.eks. tegneserier i bibliotekernes udlånssamlinger. Mange bibliotekarer er bedt til det første og forsømmer i altfor høj grad det sidste.

Set med Venstre-politikernes øjne er tegneserier kun harmløs og triviel underholdning, som faldbydes i danske kiosker i mængdevis til en billig pris. Med det synspunkt for øje er deres forslag tilnærmelsesvis forståeligt. For det er vel ikke muligt, at disse politikere er så avancerede i deres tankegang, at de henregner biledmediet tegneserier under AV-materialer? Og i biblioteksammenhæng er det jo noget, som Djævelen har skabt!

Men tegneserier hører også hjemme i rækken af medier, som kan fortælle os noget om samfundet, mennesker, politik osv. De er ikke kun underholdning, men er også rige på følelsesmæssige oplevelser og tankevækkende budskaber. Ligesom litteratur, film, teater, musik, billedkunst o.l. Det er nok gået op for den yngre generation, men desværre ikke for forbenede, borgerlige politikere med rod i 50'erne eller tidligere!

Med en holdning som forslagsstillernes hindrer man de mere eksperimenterende – og dyrere! – tegneserier i at komme til orde i Danmark. De billige og/eller trivielle tegneserier behøver nemlig ikke bibliotekernes hjælp for at kunne eksistere. Hvis tegneseriemediet som rigt facetteret kunstart skal overleve i Danmark, må både politikere og bibliotekarer imidlertid indse, at folkebibliotekernes indkøb må danne grundlag for udgivelsen af engageret tegneseriekunst. I højere grad, end det er tilfældet nu og i samme grad, som det er tilfældet med billedbogsproduktionen. Uden børnebiblioteker ville det danske billedbogsmarked i dag være præget udelukkende af internationale, holdningsløse samtrykstrivialiteter.

I den forbindelse er det værd at bemærke, at mange danske folkebibliotekarer – på trods af, at de har accepteret tegneserier som biblioteksrelevant materiale – helst ser tegneserierne gemt hen i en krog, når byrådets kulturudvalgsmedlemmer aflægger biblioteket et besøg. En sådan dobbeltmoralsk holdning er uacceptabel, også selvom man kan skyde sig ind under den klassiske bemærkning: »Jamen, jeg har ikke forstand på tegneserier«! Man burde kunne forsvare tegneseriemediet som en kunstform på linie med de andre, som bibliotekerne udlåner uden an fægtelser, kan man heller ikke forvente, at politikerne vil gøre det.

Men måske er den store mængde folkebibliotekarer enige i den holdning som udtrykkes af de seks superstjerner fra Danmarks liberale cirkus?

Seriejournalen

Tegneserieudstillingen...

TEGNESERIEUDSTILLINGEN 1980 der åbner d. 12. maj ligger desværre præcis sådan, at denne omtale ikke når at blive en foromtale og heller ikke kan fortælle, hvordan udstillingen gik - fordi den i skrivende stund ikke er startet! Til gengæld kan vi love en grundig behandling af den i næste nummer af Kulørte Sider - og der skulle blive nok at skrive om.

Udstillingen er den hidtil bredeste og mest repræsentative udstilling af dansk tegneserie-kunst, der er afholdt herhjemme. Den omfatter originaltegninger hele vejen fra Storm P., Helge Hall, Vilhelm Hansen til Jørgen Mogensen, Claus Deleuran, Fredy Milton, Peter Madsen for blot at nævne nogle få - og til et bredt udvalg af unge tegnere, der endnu er relativt ubeskrevne blade i udgivelsessammenhæng. Ikke mindre end 4 nye danske albums bliver præsenteret på udstillinger - og de er nok værd at kigge på!

Under udstillingen vil der også blive afholdt 2 panelaftener, hvor nogle af de mest fremtrædende skikkelser i tegneseriedebatten og produktionen i Danmark er samlet. Torsdag mødes et panel af »TEGNESERIEREVISIO-NISTER«. Et udvalg af de mennesker, der gennem de sidste år allerkraftigst har markeret, at de ønsker at bryde med gængse tegneserieklichéer, udveksler idéer og skælde ud indbyrdes - en debat som forhåbentlig både publikum og 'revisionisterne' vil få nogle nye og kreative idéer ud af. Revisionisterne er Torben Jensen, Søren Vinterberg, Anders Hjort-Jørgensen, Jørgen Nielsen, Ole Pihl, Morten Schmidt, Henning Kure og Ulf Torlyn. I det andet panel søndag aften, bliver et bredt udvalg af tegneserietegnere sat over for et panel af folk, der på en eller anden måde har en anden indfaldsvinkel til tegneserien. Idéen er at få nogle nye kritikker og kreative idéer på bordet. Her kommer Freddy Milton, Peter Madsen, Ole Munk-Rasmussen, Hans Møller, Else Sander (medforfatter til en ny tegneserie, tegnet af Rina Dallerup), Rune Kidde, Per Vadmand, Gunnar Wille, Erik Jarlnæs (redaktør af bladet 'Ungdom og Idræt'), Karl Larsen (lærer på skolen for brugskunst), og et par stykker til som vi endnu mangler endeligt tilsavn fra.

Hele molevitten bliver optaget på bånd, endten til brug for en udsendelse til Danmaks Radio's båndværksted, eller til en form for hvidbog omkring udstillingen - delvist financieret af entréindtægter og indtægter ved katalogsalg. Under udstillingen vil en eller anden dansk serietegner hver dag sidde i vores workshop og tegne og kreativisere sammen med interesserede publikummer fra 0 til 110, og forskellige lydbånd produceret til lejligheden vil blive afspillet.

Der er lagt et stort arbejde i at få det hele til at ligne noget i år, og på nuværende tidspunkt, en uge før vi åbner, ser det altsammen meget lovende ud. Udstillingen er arrangeret af en flok mennesker, der har fundet en sadomaschokistisk fornøjelse i at få stress og nerver og er grebet af forelskelse i tegneserien - og især den danske. Udvalget består af Peter Keillandbrandt, Jørgen Nielsen, Morten Schmidt og undertegnede, Rune Kidde. Plakaten er lavet af Ole Pihl og vi har lovning på velvillig assistance ved ophængningen fra Niels Petersen og Asger Pedersen.

Der er også et spændende katalog i år - det blev på ikke mindre end 52 sider - og koster ikke mindre end en femmer. Nysgerrige, samlere og hvem der iøvrigt måtte besidde en femmer + et frimærke til porto kan bestille sagen hos UDSTILLINGSUDVALGET, c/o Rune Kidde, Folkvarsvej 24, 2. th., 2000 Kbh. F. ... Men altgså: Mere om arrangementet i næste **K.S.**

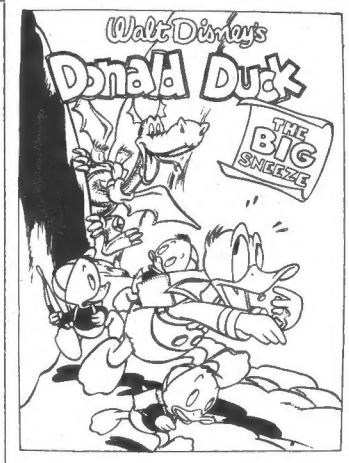

Det store nys

Som det vel er de fleste KS-læsere bekendt, udgav Interpresse for en række år tilbage et 36-siders hæfte med Freddy Milton's »Kalle Klodrik« i eventyret »Det store nys«. Mange kender vel også historien om hæftets tilblivelse - den er ganske kuriøs. Freddy havde lavet serien med Disney-figurer, med Anders And i hovedhollen, og den blev tilbudt Gutenberghus. De sagde nej - Freddy tegnede så lidt om, gav figurene nye ansigter, og fik på den måde også tilladelse fra GB til at et andet forlag kunne udgive nyset.

Siden Kalle Klodrik er det blevet til en efterhånden omfangsrig produktion af »Funny Animal« - serier fra Freddy's pen. Ca. 10 ti-siders Donald Duck serier sammen med Dan Jippes i Hollandsk Donald Duck, 2 Søren Spætte Album fra IP (Klatten kommer & Lykkevandet) - og hans seneste arbejde, en helt ny serie med titlen Gnuff, er snart klar også fra IP. Men Anders/-Kalle er ikke glemt - tværtimod. Senest har Freddy haft serien i USA hvor han tilbød den til Disney-udgiverne der, Western Publishing Company. Retur kom en fin hilsen med masser af ros til Freddy's stil & teknik, men også et »sorry - dette kan vi desværre ikke trykke«. I USA kører Disney-udgivelserne kraftigt på pumperne, og de fleste titler baserer sig først og fremmest på genoptryk af bl.a. Carl Barks-serier.

Ud kommer Kalle/Anders nu alligevel - nemlig i Holland, som selvfølgelig også har haft serien liggende i et stykke tid. Redaktør Thom Roep mener sagtens at »The Big Sneeze« kan bære udgivelse i Holland, så nu udkommer den til sommer - og så endda i farver. Freddy har haft mulighed for at korregere og ændre diverse sager, men de store forandringer er der ikke.

Asterix & Lucky Luke igen

...Så er de her igen - to af de mest berømte serier fra Frankrig/-Belgien, to af de største sællerter herhjemme - Lucky Luke og Asterix. Morris fortsætter serien med lidt hjælp til teksten fra Vicq - og det første album fra deres fælles hjernetrust, er (selvfølgelig) et nyt kapitel i den løbende strid mellem Lucky Luke og de groteske Dalton-brødrene. Albummet hedder Le Magot Des Dalton, og det fås nu herhjemme fra Fantask - pris 38,50 kr. Serien anmeldes i næste nummer af KS. Udkommer på dansk til efteråret.

Asterix, fortsætter Coscinny helt alene. Næste album i serien er færdigt og bærer titlen »Le Grand Fosse« - den kører p.t. i et hollandsk og et fransk seriehæfte, og vil derefter udkomme som album på et nyt forlag, Les Editions Albert Rene, et forlag Uderzo har startet selv sammen med Goscinny's arvinger. Albummet udkommer på dansk til efteråret på IP, som har fået rettighederne på fremtidige Asterixalbums efter serien er blevet løsrevet fra Dargaud.

T.S.J.

Pressefræs

– En historie om aviser af aviser eller noget om blasfemi og en paragraf i vor grundlæggende lov eller noget om kristelig dans omkring et eller andet og med hvilke motiver eller for nu at være ærlig (og den snupper vi) – historien om da Claus Deuleran og rejsen til Saturn (som vi grinede meget af en sommer) blev folkeeje.

samlet af Torben S. Jensen.

Dagbladet B.T. 20. feb. 1980:
Kristelige vil forbyde tegneserie: Den er ren gudsbespottelse ..... Kristeligt folkeparti er gået i aktion mod en bog med tegneserier, som blev udgivet for 4 år siden. Partiet kræver dels bogen fjernet fra børnebibliotekerne, dels, at justitsminister Henning Rasmussen retsforfølger forfatteren efter straffelovens paragraf 140 – den såkaldte blasfemi-paragraf.
Hovedpersonen i bogen ligner Kristeligt folkeparti's tidligere leder Jens Møller til forveksling

Det er bogen »Rejsen til Saturn« af free lance-tegneren Claus Deleuran, Glumsø, som i disse dage har fået de kristeliges folketingsmedlemmer helt op på tåspidserne. Partiets bannerfører i denne sag er den nyvalgte MF'er forstander Jens Steffensen, sommersted ved Viborg. Han har stillet følgende spørgsmål til Henning Rasmussen: »Vil ministeren bekræfte, at bogen »Rejsen til Saturn« er gudsbespottelig ifølge straffelovens paragraf 140«?

Jens Steffensen: »Jeg blev gjort opmærksom på bogen for en måned siden og undrer mig sære over, at den kan lånes på bibiotekerne. For indholdet chokerer mig.

Det er fantastisk, at en bog med et sådant indhold kan lånes på børnebibliotekerne. Forfatteren er ude på den rene gudsbespottelse. Han latterliggør mange menneskers opfattelse af kristendommen.
Bogens forfatter, Claus Deleuran, 33, stiller sig totalt uforstående over for angrebet fra Kristeligt Folkeparti.

Jeg er ikke typen, der vil provokere, men her i landet plejer vi at kunne lave lidt sjov med hinanden. Det er dumt, hvis det nu skal til at foregå i den tone, som Kristeligt Folkeparti angiver«.

Vendsyssel Tidende 21. feb. 1980

Tegneserieblasfemi

Åbent brev til politimesteren i Frederikssund.

Jeg er opmærksom på, at der i 1977 er udkommet et tegneseriehæfte, der strider imod paragraf 140 i straffeloven, blasfemiparagraffen.

I hæftet møder man et dansk rumskib på vej til Saturn. Undervejs løber man tør for brændstof og spørger efter hjælp i himmerige, hvor Skt. Peter tager imod. Han fører de rejsende til Vorherre. Man tager elevatoren i stedet for Jakobs-stigen, fordi det går hurtigere. På vej gennem himmeriges gemakker møder man Reservejesus, Satan, himmeriges dygtige souschef, der har ansvaret for kælderen, Vorherre selv og Jesus i værste play-boy-stil. Gæsterne besøger Vorherres toilet, der er overtegnet og overmalet med kedelige tegninger og sentenser. Vorherre hjælper med brændstofproblemet ved at låne jordboerne Helligånden.

Dette er i allerhøjeste grad af drive spot med og forhåne et trossamfunds gudsdyrkelse, ikke blot et men flere, idet der drives spot med trosdyrkelsen i såvel folkekirken som i frikirkerne og den katolske kirke.

Derfor anmelder jeg hermed dette hæfte for overtrædelse af paragraf 140 i straffeloven.

Bjarne Nederby Jessen
Frederiksværk
folketingskandidat
for Kristeligt Folkeparti

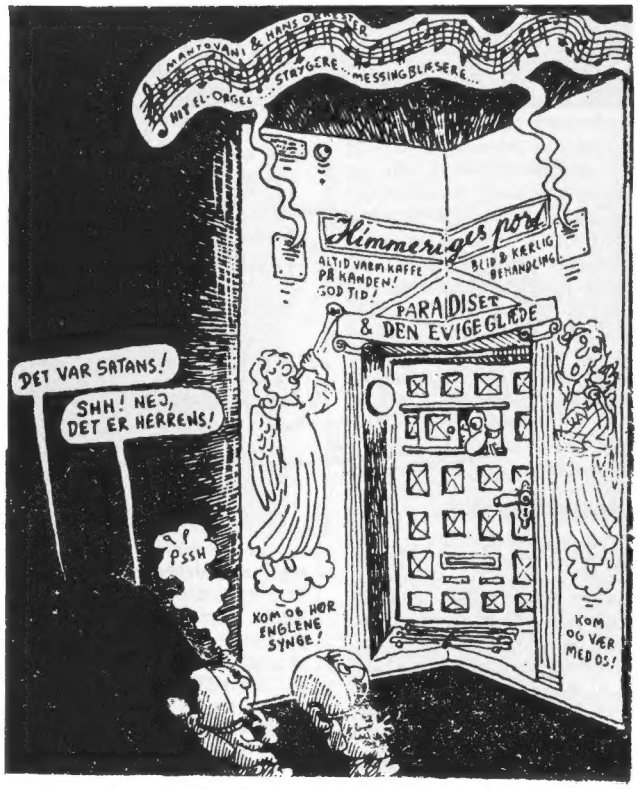

Information 21. feb. 1980
Tegneseriehæftet »Rejsen til Saturn« er faldet Kristeligt Folkeparti så meget for brystet, at folketingskandidat Bjarne Nederby Jessen, Frederiksværk, har anmeldt hæftets forfattere, Claus Deleuran, og Corsaren for overtrædelse af straffelovens blasfemiparagraf.

Dagbladet BT 21. feb. 1980
VS: Kristeligt folkeparti er selv blasfemisk

Folketingets formand, fhv. udenrigsminister K.B. Andersen, vil ikke tolerere, at VS'eren Preben Wilhjelm i Folketinget beskylder Kristeligt Folkeparti for i sig selv at være én stor overtrædelse af den såkaldte blasfemiparagraf i straffeloven.

Den kristelige aktion fik øjeblikkeligt Preben Wilhjelm til at reagere. Han stillede følgende spørgsmål til justitsministeren: Vil ministeren overveje at foreslå straffelovens paragraf 140 (blasfemiparagraffen) ophævet«? og i begrundelsen for spørgsmålet skrev Preben Wilhjelm: »Hvis ikke Kristeligt Folkeparti er én stor overtrædelse af blasfemi-paragraffen, så viser det meget tydeligt, at en sådan paragraf er ganske uden mening«.

Folketingets formand skal værne om »Folketingets værdighed« – og denne værdighed følte K.B. Andersen gået for nær med Preben Wilhjelms spørgsmål, der blev afvist.

Preben Wilhjelm lader sig dog ike stoppe med K. B. Andersens afvisning. Han har stillet spørgsmålet til justitsministeren igen, men udeladt begrundelsen, som Folketingets formand tilsyneladende ikke kan lide.

Frederiksborg Amts Avis 21. feb. 1980:
Sandsynligvis kommer der intet som helst ud af en blasfemianmeldelse indgivet af folketingskandidat for Kristeligt Folkeparti Bjarne Nederby Jessen, Frederikssund. Anmeldelsen gælder et tegneseriehæfte, der i årevis har været at finde på folkebibliotekerne.

Anmeldelsen er mandag indgivet efter straffelovens blasfemiparagraf. Men da det pågældende tegneseriehæfte udkom i 1977, og forældelsesfristen for overtrædelser af paragraffen er to år, er sagen allerede af den grund formentlig på forhånd faldet på gulvet.

Politimester Jørgen Smith, Frederikssund, oplyser, at anmeldelsen har forkert adresse, idet det er rigsadvokaten, der beslutter, om der skal rejses tiltale efter blasfemiparagraffen, og tegneserien iøvrigt er udgivet i København og trykt i Viborg.

Politiken 22. feb. 1980:
Kristeligt Folekparti søger nu at vække straffelovens hendøende blasfemiparagraf til live, dels med politianmeldelse, dels med spørgsmål i Folketinget.

Om ikke andet ventes en fornyet debat om blasfemiparagraffen at medføre et pænt mersalg af tegneseriehæftet.

Uanset ministerens skriftlige svar ventes Kristeligt Folkeparti – som har landsmøde her til foråret – at følge sagen op.

Information 25.feb. 1980:

Information har fredag overtaget tegneserien »Rejsen til Saturn«, som netop af Kristeligt Folkeparti på forskellig vis er blevet anmeldt til politi og justitsminister for at være blasfemisk.

»Rejsen til Saturn« begyndte som serie i Corsaren for 5 år siden og er siden udgivet af Corsarens Forlag som samlet hæfte. Den er hidtil solgt i et antal på 14.000, hvilket er ganske meget for en dansk tegneserie. På grundlag af Kristeligt Folkepartis anmeldelse regner Informations Forlag dog med at kunne sælge et yderligere oplag, som straks er sat i produktion. Det skulle være fremme i løbet af 14 dage, oplyser forlaget.

Information's leder 25. feb. 1980:

Englefisse

Den nu afdøde litteraturkritiker Hans Brix skrev engang »Anmelde den? Det skulle da være til politiet«, og det kan være det, der har inspireret Bjarne Nederby Jessen til at anmelde Claus Deleurans tegneseriebog »Rejsen til Saturn« til politimesteren i Frederikssund. Denne bog er blasfemisk.

Normalt kan man regne med, at en god anmeldelse af en bog giver et vist mersalg, men en blasfemianmeldelse til politiet har naturligvis en langt bedre effekt, og Informations Forlag, der netop har overtaget retten til at udgive »Rejsen til Saturn« har straks sat et nyt oplag i produktion. En sådan chance får man ikke hver dag.

Da man har grund til at formode, at det ikke har været Nederby Jessens formål at sikre salget af et eller flere oplag af »Rejsen til Saturn«, må han altså have haft et andet motiv. Man rammer nok ikke helt ved siden af, hvis man gætter på, at det har været at finde en mærkesag, der kan kaste lidt glans over det efterhånden hensygnende Kristeligt Folkeparti. En sag, der igen kunne bringe partiet i frontlinjen som i perioden 1973-76, da det førte an i kampen mod Thorsens Jesusfilm.

Den kristelige Nederby har ganske enkelt hørt englene synge – hvis han da ikke ligefrem har fået færten af englefisse.

Berlingske Tidende 27. feb. 1980:

Rigsadvokaten skal vurdere tegneseries lokum-tegneserier

Mindre forsigtige iagttagere ville næppe betænke sig på at kalde det for sjofle lokums-tegnerier i stil med – når man ser bort fra særlige »himmelske« specialiteter – hvad der kan iagttages på mange offentlige toiletter og folketingsmedlemmernes private telefonbokse på Christiansborg.

Der er det særlige ved blasfemiparagraffen, at det er rigsadvokaten – ikke som normalt statsadvokaten – der bestemmer, om der skal ske påtale. Derfor overvejer politimester Jørgen Smith i disse dage nøje, om han skal bede rigsadvokat Per Lindegaard granske de påklagede sjofelheder etc. For politiet vil ikke risikere at belaste det hårdt arbejdende og underbemandede korps med en langvarig og muligvis besværlig efterforskning, hvis man alligevel risikerer, at rigets øverste anklager til sin tid vil afvise sagen.

Til Berlingske siger politimester Smith: »Sagen er genstand for tænksomhed. Rent uvilkårligt ser det ud, som om den snarere skal behandles andetsteds end her, og det kan se ud, som om strafansvaret er forældet«.

Læserbrev i Dagbladet BT, 27. feb. 1980:

Kr. Folkeparti har det med at forfølge alt og alle, der ikke passer ind i partiets næsten katolske rammer, og således også nu i forbindelse med en tegneserie.

I en navlebeskuende nærtagenhed har partiet udnævnt sig selv til et farisærparti i Danmark, der mener sig udvalgt af Vorherre til blasfemisk kontrol.

Vis jer for en gangs skyld som værdige kristne i stedet for at forfølge et stykke humoristisk islæt i det danske kulturliv. Skal serien endelig forbydes må det ske sammen med »Den store Bastian« samt al anden litteratur, der fremstiller Gud og Fanden som gamle mænd.

Kristeligt Dagblad 29. feb. 1980:

I jagttabeller kan man læse om, på hvilke tider af året de forskellige slags vildt må skydes. I sådanne tabeller er der også nogle få, uheldige dyr i den danske fauna, om hvilke det fastslås, at de »må jages hele året«.

De er blevet færre af disse »må jages hele året«. Flere og flere dyrearter beskyttes nu i yngletiden gennem jagtforbud, og det er kun godt det samme.

Den samme udvikling kan vi opleve, medmennesker imellem. Vi er blevet mere omhyggelige med at sikre ikke mindst minoritetsgrupper. Sidst har vi fået en diskriminationsparagraf i vor straffelov.

Men så tillader en lærer og skolebibliotekar, endda et fremtrædende medlem af Kristeligt Folkeparti, sig at rejse en sag efter blasfemiparagrafen. Et tegneserieheftе, »Rejsen til Saturn«, anmeldes til politiet for blasfemi.

Men nu gælder hensynsfuldheden mod anderledes tænkende lige pludselig ikke mere. Dagbladet Information, hvis forlag har haft det hele af købe udgivelsesrettighederne til tegneserieheftet, glæder sig åbenlyst. En politianmeldelse for blasfemi er nok det bedste salgsargument overhovedet. Nu skal der tjenes penge.

Og så er det, man undrer sig. Medens vor lovgivning stadig udvides for at beskytte mennesker mod krænkelser, så er der frit slag, når det gælder kristnes følelser. De må gerne krænkes. Her må der jages hele året. Og protester, selv med loven i hånd, har man kun latter til overs for. Samt troen på, at så er der penge i skidtet.

Læserbrev i Information 29. feb. 1980:

Information har kun peget på én af de sider, vi reagerer imod i dette hæfte og undlader at fortælle, at der i hæftet gøres grin med grundliggende sandheder i den kristne tro, noget der fortsat er helligt og værdifuldt for mange m ennesker i dette land.

Jeg skal være den første til at beklage, at jeg med min politianmeldelse er med til at give dette hæfte en endnu større udbredelse.

Bjarne Nederby Jessen

Læserbrev i Information 5. marts 1980:

Denne sag viser to ting: For det første hvor svært KRF har ved at forene en kristen livsholdning med en borgerlig, reaktionær politik. For det andet deres helt utrolige mangel på humoristisk sans.

For øvrigt fylder det omtalte emne 6 sider ud af 62, i tegneserien.

Information 7. marts 1980

Folketingsmand Preben Wilhjelm spurgte for nogen tid siden justitsministeren, om han ville ophæve blasfemiparagraffen i straffeloven.

Dette spørgsmål afviste Folketingets formand, K. B. Andersen, på grund af begrundelsen.

Derefter spurgte Wilhjelm: »Vil ministeren overveje at foreslå straffelovens § 140 (blasfemiparagraffen ophævet)? »Justitsministeriet finder ikke på indeværende tidspunkt anledning til at foreslå bestemmelsen ophævet«.

Klar tale i marts.

Dagbladet B.T. 8. april 1980:

Lærer P. Ingwersen har anmeldt Ribe byråd fordi man ikke har villet fjerne »Rejsen til Saturn« fra børne- og skole-bibliotekerne. Skolenævnet ved Ingwersens skole har taget afstand fra bogen, som er stemplet som børnebog på biblioteket. Men byrådet vil ikke fjerne den.

Epilog

Information 16. april 1980:

Rejsen til advokaturen

Fremskridtsmanden Bjarne Nederby Jessen anmeldte den 19.2. i år tegneren Claus Deleuran til politiet, fordi han i tegneserien »Rejsen til Saturn« havde tegnet noget, som efter Jessens mening var blasfemisk.

Anmeldelsen blev foretaget over for politimesteren i Frederikssund men da denne mente, at denne sag lå helt uden for hans kompetenceområde, sendte han den videre til statsadvokaten for Sjælland.

Her fandt man efter nogen overvejelse ud af, at tegneserieheftet var trykt på Corsarens forlag i København, hvorfor man sendte sagen videre til statsadvokaten for København.

Herfra er den foreløbig sendt til politiet i København, som skal foretage den »politimæssige efterforskning«.

Derefter sendes sagen tilbage til statsadvokaten for Sjælland, som sender den videre til rigsadvokaten, som træffer den endelige afgøelse om tiltale mod Claus Deleuran.

Når sagen engang ad åre er afsluttet, kan justitsministeren igen begynde at spekulere på, hvad han skal gøre med den forespørgsel, som Kristeligt Folkeparti samtidig fremsatte i Folketinget.

Den ville ministeren ikke tage stilling til, før politisagen var afsluttet.

MARVEL & DC KATALOG!
HJ FOLKS!! HAR DU FÅET DIT EKSPL. AF DET NY MARVEL-KATALOG?
KATALOGET INDEHOLDER CA. 4000 MARVEL HÆFTER * OVER 200 MARVEL MAGAZINE* MERE END 1500 DC-HÆFTER SAMT SMÅ 100 DC-KIRBY SERIER. SPÆKKET MED FOTO's DU MÅ SIMPELT HEN BESTILLE FRA OS - NÅR DU SER VORES KÆMPE UDVALG. (DANMARKS STØRSTE). SEND OS KR. 2,50 (Til dækning af porto) OG VI SENDER DIG KATALOGET.
BEGRÆNSET OPLAG - SÅ SKYND DIG....
AMAZING COMICS
Astrupvej 66 • Dk - 2700 Brønshøj
Denne annonce er udformet af AC-Reklame. Absolut dumpingpriser. Vi er bla. i stand til at sætte tekst pr. tekstbehandler. Prøv os.!

TEGNESERIEVOLD - ET ENTYDIGT BEGREB?

-Volden i tegneserier diskuteres i øjeblikket ivrigt mange steder. Bl.a. i Sverige, hvor udgangspunktet for debatten har været de svenske biblioteksleksikotøres anmeldelser. Anders Hjorth Jørgensen dykker i denne artikel ned i problematikken, og har forsøgt en opstilling af brug af vold! Tegneserier i genrebegreber.

Tekst af Anders Hjorth Jørgensen.

»Med hensyn til bedømmelsen af tegneseriernes indhold er der en tydelig tendens til, at flere lektører åbenbart accepterer vold, diskriminering af andre racer og af kvinder på et lavere plan, end tilfældet er, når det gælder bøger. I en tegneserie er det f.eks. skægt, når der bliver »slået på tæven«, i en ungdomsbog er det blodig alvor.«

Ovenstående kunne læses i et diskussionsoplæg ved en konference afholdt for Indbindingscentralens lektører i 1977. En tydeligere understregning af mange menneskers misforståede forhold til tegneserievold gives vist ikke.

En del af de svenske biblioteksleksikotører deler tilsyneladende opfattelse med den citerede, hvilket fremgår af følgende eksempler:

»Det er en voldsserie med blanke våben, bomber og stadige indespærringer . . . . På mig virker dette album meningsløst, hvis ikke hensigten har været voldstilvænning af læserne . . . .« (om Macherots »Sibyline og de sorte slips«).

»For at kompensere for de tynde historier har skaberen Hugo Pratt indbagt mere vold, end historierne kræver (i et afsnit på 292 billeder forekommer skydevåben på 81).« . . . »Helten repræsenterer et urealistisk menneskeideal, voldsindslagene præger fremstillingen, de racistiske indslag er gennemgående o.sv.« (om Hugo Pratts »De smukke drømmes lagune«).

». . . den vold, som forekommer, skildres fuldstændig urealistisk: Ikke en eneste kommer til skade - ikke det mindste blod flyder. En form for voldstilvænning, som vi, der arbejder med børn, absolut må protestere imod.« (om Peyos »Gudernes kilde«).

»Serien indeholder en hel del vold. Læseren får det indtryk, at vold er legalt, når den udøves af politiet og dets hjælpere.« (om Tillieuxs »Popain og gamle malerier«).

»En del voldsindslag er unødigt drastiske og groteske i deres bevidst hårdhændede udformning.« (om Christins og Mézières »Jævndøgnets helte«).

»Serien er faktisk ret kynisk. Her knuses huse og biler, mennesker flygter i skræk og mishandles, og meningen er, at læseren skal kvæles i grin. Naturligvis kommer ingen alvorligt til skade, og blod ser man intet til. Hvordan skal begreber som medmenneskelighed og solidaritet bære sig ad med at overleve i denne serieflod af voldstilvænning?« (om Franquins »Ægget fra fortiden«).

»Grundtonen i albummet er rå, og volden glorificeres og anvendes som eneste fungerende løsning på alle problemer.« . . . »Her er volden, skydegalskaben og råhederne rendyrket i sjælden grad . . . « (om Charliers og Girauds »Jernhesten«).

»Handlingen er usammenhængende og usandsynlig og unødigt grumme og umotiverede voldsindslag forekommer.« (om Martins »Karthagos spøgelse«).

Mit indtryk er, at de svenske tegneserieanmeldere har et mindre nuanceret forhold til tegneseriemediet end f.eks. de danske. Der er således en god grund til, at det blev det svenske tegneserietidsskrift »Bild & Bubbla« og ikke »Kulørte sider«, som først udgav et temanummer om tegneserievold. I B&B 3:1978 lader Magnus Knutsson sig bl.a. provokere til udtalelsen: »Der findes jo en stor mængde film, som anses for at være kultur, og hvori der kan forekomme vold, uden at man egentlig diskuterer det. Om det er rigtigt eller forkert, er en anden sag - jeg mener, at ligemeget hvordan en serie er, så diskuterer man altid forekomsten af vold.«

I det hele taget kan man sige, at medier som film, litteratur, teater og malerkunst har meget videre rammer for tilladelig vold, end tilfældet er med tegneserier!

Vold er ikke kun vold!

Inden man går videre i betragtningerne, er det nødvendigt at gøre sig klart, at tegneserievold ikke er et entydigt begreb. Den forekommer i tre forskellige versioner: 1) realistisk, 2) legende, 3) humoristisk. Til disse kan tilføjes en fjerde, nemlig skræk og gys, men da denne genre netop benytter volden som et af sine mest centrale virkemidler, fortjener den en grundigere behandling, end denne artikel tillader.

Det er også nødvendigt at gøre sig klart, at vold ikke er noget som påduttes os mennesker af smarte tegneserieproducenter. Vi kan udmærket finde ud af det selv! Vold har eksisteret siden mennesket første gang bragte sig i en konfliktsituation og lod sig friste til at løse den på den enklest mulige måde: Gennem voldsanvendelse! Tegneserier, som beskriver mennesker realistisk eller karikeret, må nødvendigvis rumme vold.

I B&B 3:1978 giver Magnus Knutsson følgende regler for tilladelig tegneserievold:

»Volden skal være moralsk forsvarlig og forankret i samfundets retsbevidsthed. Den skal indgå som en naturlig del af handlingen. Den skal skildres med balance og måde i billederne.

Grov vold er følgelig al vold, som ikke følger disse regler.«

Unægteligt et regelsæt, som tegneserie-kunstneren må betragte som urimeligt snævert og utroligt formynderisk overfor kunstnerens frihed til at skildre samfundet på godt og ondt. Hvis man kræver af kunsten, at den kun skildrer, hvad der er »moralsk forsvarligt og forankret i samfundets retsbevidsthed«, er det slut med kontroversiel og farlig kunst.

»Den skal skildres med balance og måde i billederne«? Ifølge Knutsson er det ikke tilladeligt i en realistisk serie, som f.eks. beskriver hvides undertrykkelse af sorte i en afrikansk stat, at vise detaljerede nærbilleder af den frastødende vold, som de hvide undertrykkere anvender. Også her mener jeg, at der er tale om for snævre krav, og at det udmærket kan være hæmmende for »budskabet«, hvis man undlader detaljerede, »ulækre« nærbilleder.

Knutssons regelsæt kan kun med rimelighed anvendes overfor rendyrkede underholdningsserier uden kontroversielt sigte.

Jeg sv'r, denne drik af Miraculix er mest forbavsende, er den ej?
I død, du er ret, men alle de kontinentale krydderier er ikke gan ske mit anliggende!
PLING!
TONC!
Du vil da ikke ha' ham her, ved, han er lovlig hårdt em ballaret . . .
Obelix! Du lovede mig . . .
La' ham bare, Asterix, la' ham bare! Jeg har det med romere som med østers: Jeg ku' sagtens blive ved, men jeg nøjes alligevel med et dusin!
Ka' det så få en ende?
PAF!
GONG!
Ka' man så få middagsro?
POC!

Kan begreber som medmenneskelighed og solidaritet overleve i tegneserieforlagenes flod af voldsbeskrivelser? (Fra: »Asterix på Korsika«).

Kun på et punkt kan jeg være enig med Knutsson. Vold i tegneserier (og al anden fiktion) skal indgå som en naturlig del af handlingen. Eller sagt mere rimeligt: Tegneserievold skal indgå som en naturlig del og logisk følge af handlingen!

Realistisk vold

Realistisk vold er vold, som kan tilføje offeret kortere- eller længerevarende skader, evt. medføre døden. Den forekommer i krigs-, detektiv-, western- o.l. fiktion, som foregiver at beskrive virkeligheden.

Denne vold bør problematiseres, når den anvendes, men jeg vil også være parat til at acceptere den, hvis den indgår logisk i karakter- og miljøbeskrivelsen og udbygger dem.

Hvis den realistiske vold derimod primært anvendes som underholdende element og/eller forherliger udøverne, bør den betragtes som uacceptabel.

I »Bernard Prince« opstår volden som en logisk følge af de hændelser, som de tre helte indblandes i. Den handler om, hvordan menneskelig grådighed fremkalder vold, fordi man gennem voldsudøvelse sikrer sig den hurtigste og mest direkte vej til magt, rigdom e.l. Men da Bernard Prince & Co. tilfældigvis krydser den direkte vej og altså opfattes som en hindring, tvinges de - uden på forhånd at ville det - til selv at bruge vold. Volden indgår her som en del af spændingsunderholdningen, men den problematiseres på en måde, ved at heltene tvinges til at bruge den mod deres vilje.

I »Morgan Kane« gør det modsatte sig gældende. Her er helten ikke underkastet nogen form for tvang. Han vælger frivilligt volden som den eneste og naturligste løsning - ovenikøbet volden i sin yderste konsekvens med døden til følge. Dræberen Kane er ikke forsøgt prblematiseret, hans voldsudøvelse er legal og forherliger udøveren. Historien udvikler sig som en logisk følge af volden, der altså bruges primært som underholdende element. I dette tilfælde er den uacceptabel!

I Christins og Bilals »Den sorte ordens falangister« er det også volden, som starter og styrer begivenhederne. Historien er spækket med nær- og halvtotalbilleder, som detaljeret og makabert viser volden og dens konsekvenser. Alligevel er voldsbeskrivelsen acceptabel. Samtidig med, at Christin og Bilal fremholder de gamle socialisters idealer som utidssvarende, naive og farlige, fortæller de også, at vold er uegnet til at skabe permanente løsninger. Voldsudøvelsen problematiseres, og dermed har detaljerne - også de usmagelige - deres berettigelse.

Legende vold

Den legende vold kan minde om den realistiske, men medfører som den ikke skader. Den er voldsomt overdrevet - nærmest karikeret - i sine markeringer af slagsmål o.a. voldsudøvelse, og under normale omstændigheder ville den betyde lemlæstelse og død for sine udøvere. Den hører hjemme på eventyrplanet og forekommer først og fremmest i superhelteserierne.

Under tegneseriedebatten i 50'erne langede både Werthsom og Haxthausen vældigt ud efter superhelteserierne. Ifølge disse herrer var det bl.a. disse serier, som gjorde tidens unge til afstumpede voldsmænd.

Man kan undre sig over denne holdning, for superhelteserierne adskiller sig i opbygning og temaer ikke fra folkeeventyrene. Men selvom de også anvender vold som løsningsmodel, blev de ikke problematiseret i 50'erne - eller senere.

Folkeeventyr og superhelteserier sætter tilværelsen på en forenklet formel. Gode bekæmper onde og passiviserer dem for kortere eller længere tid gennem anvendelse af den enkleste løsning: Vold! Modsat folkeeventyrene er dødelig udgang på konflikten dog yderst sjælden i en superhelteserie. Hvis den forekommer, er det som resultat af lovovertrædernes egne intriger. Superhelten er ikke repræsentant for den destruktive vold - men for den passiviserende. Han bruger den midlertidigt til at gøre (super)skurkene ukampdygtige, så de kan bringes i lovens forvaring. Han er dog ligesom læseren klar over, at såsnart skurkene igen er kommet til kræfter, vil de bekæmpe deres ærkefjende, superhelten, og forsøge - for Gud ved hvilken gang - at tilrive sig verdensherredømmet.

Superhelteserierne er en gang legen »røvere- og -soldater«, et spil, der gentager sig - oftest uden farlige konsekvenser for udøverne. Derfor kan volden også betragtes som en leg - eller som en nødvendig bestanddel af en hård sportsdyst (læs: boksekamp) mellem ligemænd og -kvinder! Superhelteseriernes vold er eskapistisk, rekreativ problemløsning for stressede samfundsborgere!

Humoristisk vold

Humoristisk fiktion fremstiller virkeligheden forenklet og overdrevent karikeret. Det er f.eks. tilfældet i de gamle stumfilmfarcer, og det er tilfældet i et væld af humoristiske tegneserier. Bl.a. »Astérix«, »Vakse Viggo«, »Pogo«, »Smølferne« og »Kasket Karl«. Derfor kan det ikke undre, at man her finder den mest primitive problemløsningsmodel i en form, som passer til genren: Den humoristiske voldsudøvelse!

Den humoristiske vold er i slægt med den legende. Den er også vildt overdreven og som sagt karikeret - i sine markeringer af slagsmål, eksplosioner o.l. Set i sammenhæng med den øvrige handling ændrer den imidlertid karakter og taler til lattermusklerne. Medvirkende til det er selvfølgelig også, at overdrivelserne oftest er ført ud i sin yderste konsekvens - har mistet enhver forbindelse med det realistisk mulige! Dette markeres med diverse symboler: pippende fugle, sol, måne og stjerner o.l.!

CORBIN GIK IND OG MILO KOM DIREKTE MOD KANE...
TRÆK, MILO..!
DER KOM PLUDSELIG LIV I KNÆGTENS ØJNE... RÆDSELEN I DEM VAR GRÆNSELØS...! INSTINKTIVT SVINGEDE MILO STUART'S HØJRE HÅND OP, .. DET SKINNEDE SOM GULD I DEN FORSIREDE REVOLVER...
KANE... VED GUD..! KANE!
BANG!
HEJ?!

»Helten udsættes for en eller anden uretfærdighed - han optændes af retfærdig hævnfølelse - han søger skurken, der er skyld i ugerningen - han fuldbyrder hævnen, vel at mærke uden at det på nogen måde problematiseres, om helten herved handler rigtigt eller ej. Hans handling er nemlig på forhånd i overensstemmelse med et autonomt retfærdighedssystem, der bygger på princippet »øjr gpt øjr, tand for tand«. Herved accepterer disse albums selvtægt og legaliserer, ja, ligefrem heroiserer hævneren, der fritages for personligt ansvar, idet han handler i retfærdighedens navn,« skrev Birgitte Bokelund om »Ken« i KS 34. Men det kunne også være skrevet om »Morgan Kane. Uden nåde«, hvor volden indgår på samme uacceptable måde - ikke som en logisk del af handlingen, men som den eneste drivkraft.

Netop dette, at den er realistiskt umulig, gør den forsonlig og totalt uskadelig. Den udgør ikke et anvendeligt alternativ til læserens eventuelle mangel på problemløsninger. Begreber som medmenneskelighed og solidaritet overlever også nemt i floden af humoristiske voldsbeskrivelser - når disse vel at mærke ikke skæmmes af eventuelle realistiske elementer i historien. Det er spørgsmålet om medmenneskelighed og solidaritet ikke i stedet forstærkes gennem den befriende latter, som helheden fremkalder? Eksempelvis gennem den satire, som også kan ligge i den humoristiske tegneserievold, f.eks. i »Pogo«. Eller ved at man tvinges til at føle sympati for dem, som udsættes for volden - uden at man af den grund mister sympatien med udøveren! F.eks. romerne i »Astérix«, Daltonbrødrene i »Lucky Luke«, Zorglub i »Splint & Co.«, Gargamel i »Smølferne« og inspektør Knebelsbart i »Max Jordan«.

Forøvrigt er det vel de færreste, som vil påstå, at Chaplins farcer - på trods af de mange voldsindslag - ikke taler medmenneskelighed og solidaritet!

I visse humoristiske tegneserier bliver volden imidlertid problematisk, fordi historien rummer for mange realistiske elementer. Det er f.eks. tilfældet i »Blåfrakkerne«. Om »Fra nord og syd« skrev en anmelder i 1975:

»De karikerede hovedpersoner affyrer vandede vittigheder i en beretning, hvor døden er nærværende i hvert enkelt billede. Hvilket svarer til, at man omplantede de danske »soldaterkammerater« til Vietnamkrigens rædsler. Måske har intentionerne været at skabe en antikrigsserie. Og måske skal hovedpersonernes morsomme ytringer ses som et forsøg på menneskeliggørelse midt i krigens umenneskeliggørelse. Men, fiaskoen er total! Læsningen fylder én med ubehag, ikke på grund af krigen, men på grund af den latter, som forsøges fremkaldt, mens myrderierne foregår. Og hvad værre er, på myrderiernes bekostning!«

Og det mener jeg faktisk stadigvæk!

Selvom de antikrigs og -militaristiske løjer har fået en mere fremtrædende plads i »Yankeekosakkerne« og gør serien lettere at leve med, sporer man stadigvæk ovennævnte nihilistiske holdning. Serien er stadig ubehagelig at have med at gøre!

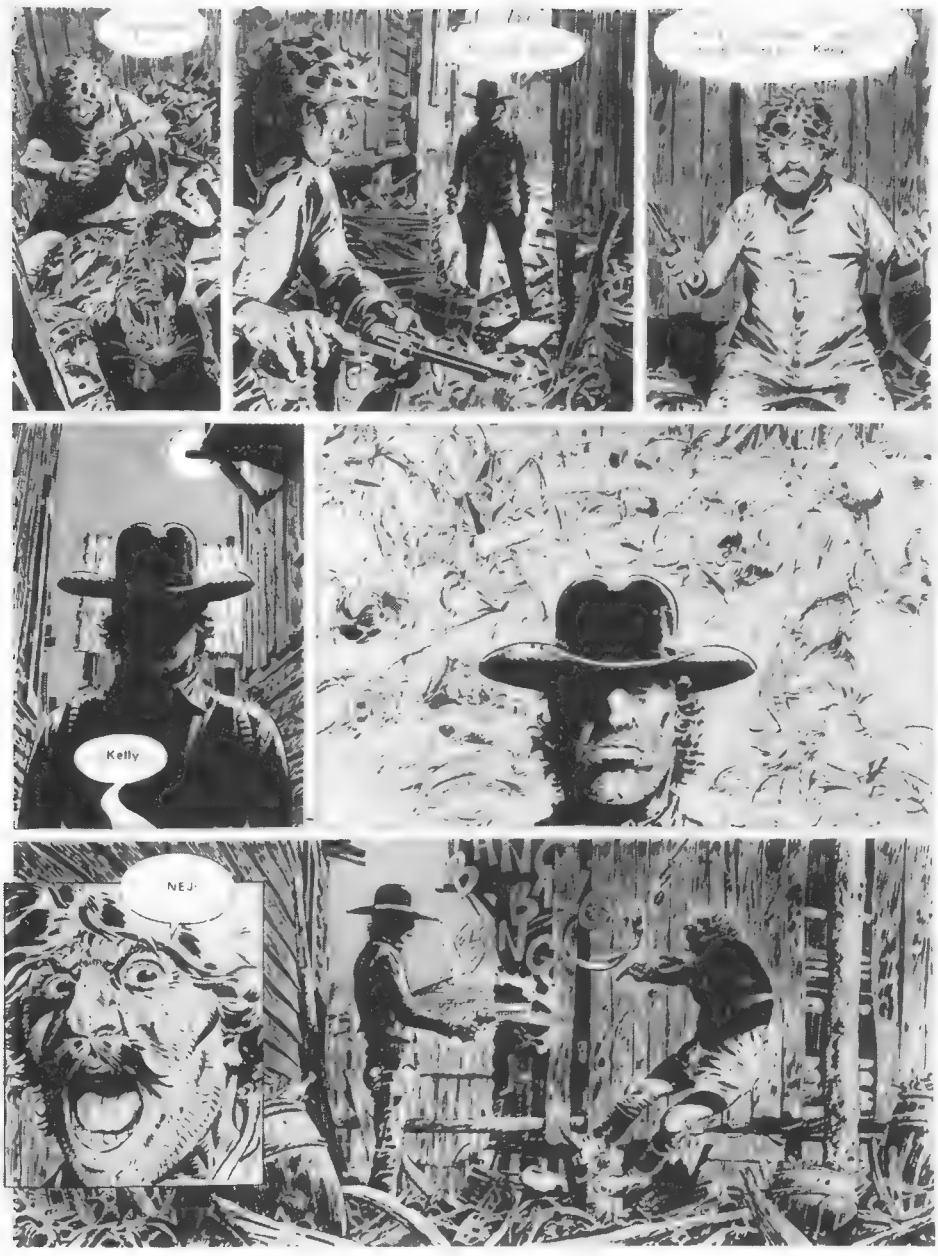

Hævn og vold er også drivkraften i »Himlen er rød som blod« (Red Kelly, 3: Her er helten imidlertid klar over, at hans fuldbyrdelse af hævnen er en illegal handling. Men han er også klar over, at den er nødvendig. Dobbs er en trussel mod samfundet - hvad et blodigt spor af lig fra Greenstone Falls til Laremie vidner om - og ordensmagten står magtesløs. Tidligere og senere begivenheder lader ikke læseren i tvivl om, at Kelly med sin handling bevidst sætter sig selv uden for samfundet, hvad følgende afsluttende dialog også understreger:

»Beklager, mister. Hvad Deres historie end er, må jeg anholde Dem . . .« siger sheriffen.

Og Kelly svarer: »I orden, sherif. Det har været en lang nat. Jeg har masser af tid . . .«

Volden problematiseres her ikke kun i teksten, men også i billederne. Kellys hævn fuldbyrdes langt fra den middagssolbeskinnede westernhovedgade og så antiheroisk, som tænkes kan. Den fuldbyrdes i en mørk baggyde mellem rotter og skrald med en halvpåklædt, forsvarsløs og bange mand som offer!

Når genrerne blandes . . . . .

Selvom det kan være praktisk at kategorisere og sætte i bås, viser det sig selvfølgelig, at praksis i mange tilfælde ikke følger teorien.

»Swamp Thing«, »Master of Kung Fu«, »Conan« og »Nick Fury« blander realistisk og legende vold.

»Luftens Ørne«, »Fort Navajo« og »Bernard Prince« hører til i den realistiske afdeling, men her forekommer hovedeller bipersoner, som tilfører serierne elementer fra den humoristiske afdeling. »Edderkoppen« rummer legende vold, men også her finder man humoristiske elementer. Hvilket iøvrigt er fælles for en lang række superhelteserier fra Marvels glansperiode i slutningen af 60'erne.

»Spirit«, »Al Crane«, »Sibyline« og »Blåfrakkerne« rummer elementer fra alle tre grupper.

Selvfølgelig ville det være interessant nærmere at analysere samspillet mellem de tre voldskategorier i de enkelte tegneserier - bl.a. fordi denne sammensætning ikke altid er videre heldig, og heller ikke uproblematisk. Det viser eksemplet »Blåfrakkerne« ihvertfald. Men det ville føre for vidt her.

Det skal dog ikke afholde mig fra at nævne, at f.eks. »Swamp Thing« viser, hvordan legende og realistisk vold med held kan anvendes indenfor samme series rammer, uden at disse derved sprænges.

Uden realistisk vold ville Swamp Thing aldrig være blevet skabt. Matt Cable ville heller ikke have misforstået situationen, hvis ikke Swamp Thing havde fuldbyrdet sin hævn og dræbt sine og hustruens »bødler«. Og så ville historien om jægeren og den jagede aldrig være kommet i gang - og den ville have savnet drivkraft.

Volden problematiseres ikke - og dermed heller ikke hævnen - Swamp Things handling er en følge af de forudgående begivenheder. Det er heller ikke Len Weins og Berni Wrightsons mening at den skal problematiseres. De benytter en normal og logisk menneskelig reaktion omstændighederne taget i betragtning til at skabe den nødvendige baggrund for deres fortsatte historie.

Den realistiske vold bliver altså her den direkte forudsætning for superhelteserien »Swamp Thing«, som forøvrigt går endnu videre og blander den for genren normale legende vold med elementer fra skræk-genren.

Kort sagt!

I en tegneserie er det ikke altid skægt, når der bliver »slået på tæven«. Det er det heller ikke i ungdomsbøgerne, hvor det

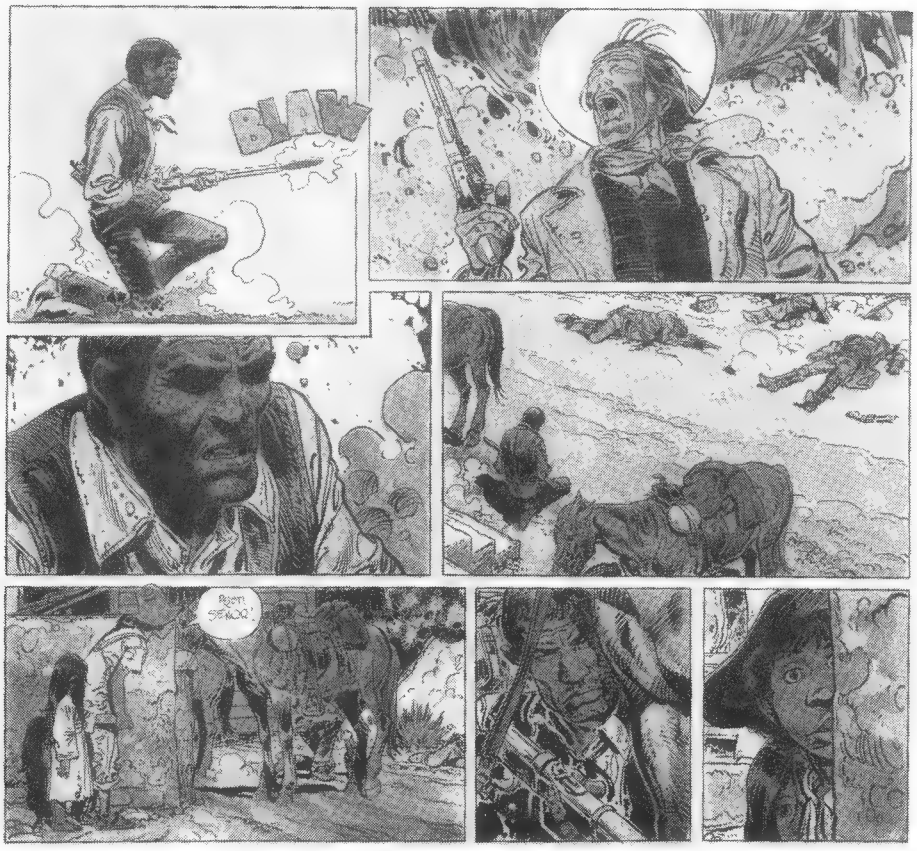

Volden problematiseret gennem visualiseringen! (Fra: »Angel Face« af Charlier og Giraud (Blueberry)).

som regel er blodig alvor.

I en tegneserie kan det være blodig alvor, når der bliver skubbet, slået, skudt o.l. Men det kan også bare være leg, eller det kan være hylende grinagtigt. Eller både og!

Man må se volden i sammenhængen og ikke betragte den som noget entydigt. Og man kan ihvertfald ikke kræve af en anmelder, som kun har 200 ord til sin rådighed - og det har IBC's lektører højst - at vedkommende skriver »denne tegneserie rummer megen vold«, hvis der er væsentligere ting at bemærke, og hvis pladsen ikke tillader en uddybning af en sådan bemærkning! Det kræver man ikke af de skønlitterære lektører, og hvorfor så kræve det af tegneserielektørerne?

Heller ikke i voldssammenhæng er tegneserier noget specielt. Det er på tide, at en hel masse mennesker får øjnene op for den side af sagen!

Endnu et eksempel på humoristisk vold, som vel egentlig taler for sig selv - ikke sandt? (Fra: »Vakse Viggo« nr. 8).

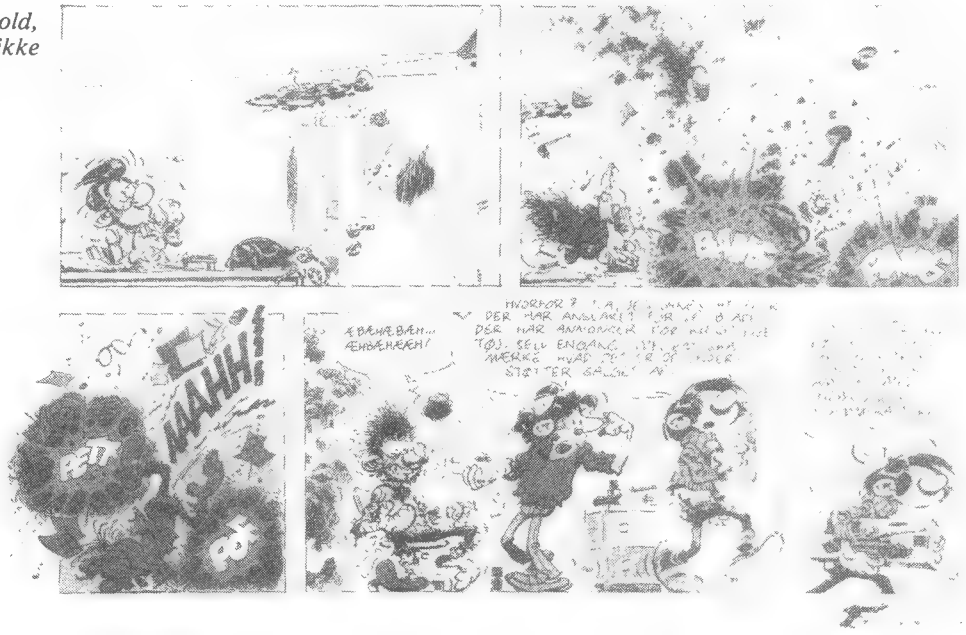

LØST OG FAST OM Hermann

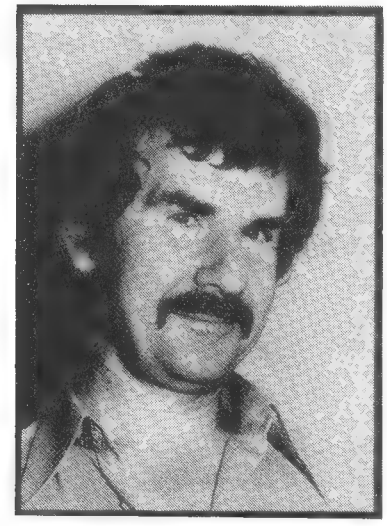

HERMANN - manden bag tegningerne til BERNARD PRINCE, RED KELLY og senest JEREMIAH. Et af halvfjersernes (og sikkert også firsernes) helt store navne på den internationale seriehimmel - portrætteres her i en artikel som er sammenkogt af en præsentation, skrevet af Henning Kure til Serienyt (nr. 7/8, 1972) (En af foreløberne til Kulørte Sider), interviews m.m. fra de franske tidsskrifter Rantan Plan (nr. 27, 1973) og Schtroumpf - le Cahiers de la bande dessinee (nr. 44, 1980).

Oversat, bearbejdet og redigeret af: Anne Søeborg & Torben S. Jensen.

Hermann Huppen blev født d. 17. juli 1938 i Bévercé (i provinsen Liége) i det østlige Belgien. Efter folkeskolen (to år i mellemskolen) kom han i fagskole og uddannede sig i tre år som møbelsnedker og siden – på et aftenkursus, som dekoratør. Da han var 16 begyndte han at snedkerere (i 14 dage!) så fik han arbejde hos en arkitekt. To år efter emigrerede han til Canada, levede som dekoratør, men da han længtes så forfærdeligt hjem til Europa vendte han tilbage igen efter 3½ år og tog arbejde som reklametegner. 25 år gammel blev han opfordret af Philippe van Dooren til at lave en tegneserie, og ... i februar 1965 kunne man i det satiriske blad PLEIN FEU se hans første serie. Det var en spejder historie, som hed »Histoire en Able« (Historien om et kranie) og den så en vis herre ved navn Louis Albert – alias »GREG« – historieforfatter og tegner (bl.a. August Julius)

Greg så straks at Hermann havde talent, og de indledte et samarbejde som har gjort deres historier til en enorm succes.

Deres første serie hed Valéry Valériane og handlede om en elegant detektiv. Valery blev aldrig til noget videre – snart gik Hermann over til at tegne dokumentariske beretninger til TINTIN-bladet, som f.eks. Billy the Kid, Operation Hajfoder, Sitting Bull etc. – Men så, uden egentlig at have nogen særlig stor produktion bag sig – gik Hermann i samarbejde med GREG i gang med det der siden skulle blive Hermanns hovedværk: BERNARD PRINCE.

De første historier med Bernard Prince var kun på 4 sider, mens én (BP og togrøverne) var skrevet af Chéradic og var på 6 sider. Nu var det bare det at Bernard Prince kom til at ligne en anden af Tintinbladets helte: Ric Hochet (Allan Falk), så derfor lod Greg og Hermann på 6 sider Bernard Prince arve en fragtbåd, og fra da af er Bernard Prince den omfarende eventyrer vi kender i dag.

Bernard Prince-historierne foregår i en parallel-verden. Med undtagelse af New York har skuepladserne for Princes eventyr alle været opdigtede – dvs. de har altid haft et virkeligt forbillede (Lokanga – Niegeria, Coronado – Guatamala, Tago-Tago – Tahiti, et fiktivt Kina, Marokko, Canada, Peru osv.) Dette parallelverden-begreb er også kendt fra utallige andre serier (Tintin, Spirou, Superman, Tarzan f.eks.) og der har den fordel, at forfatteren bedre kan tillade sig at gøre miljøet mere »rendyrket« (eller forenklet om man vil) – med et stærkere skel mellem godt og ondt, en idealverden i sort og hvidt med helte der kun er helte og skurke der kun er skurke (Når det gælder kvinder kan man dog tillade »omvendelse« (som i film) – f.eks. LOTUS i »Terror i Østen«) Parallelverdenen stiller også tegneren mere frit med hensyn til miljøtegningen – han kan håndplukke de mest visuelle og maleriske baggrunde for sin handling.

I »Bernard Prince« er hovedpersonen så afgjort den rødskæggede Barney Jordan. Denne vildbasse af en omvandrende krudttønde med det brovtende ydre (men med et hjerte af guld) er en vidunderlig modsætning at sætte op over for den intelligente, forfinede, modebevidste levemand, Bernard Prince. Hovedpunkter i historien er normalt når Barney får lov at slå (sig) løs i mødet med en ligemand af samme jernhårde kaliber (som f.eks. »Den sydamerikanske elefant« – EL LOBO)

Så er der den lille hindudreng – Bernards adoptivbarn der naturligvis er med som identifikationsbjekt for yngre læsere (samme formål som Tintin – haddock, Robin – Batman, Asterix – Obelix) Hans navn er Djinn.

I »La Fournaise des Damnés« blir trekløveret til en kvartet idet Prince får en bjørneunge »Boule de Poils«.

På skurke-siden må BRONZEN og GENERAL SATAN vel også betragtes som faste figurer idet de vender tilbage i flere historier.

HERMANN's næste hovedværk er Jugurtha. Jugurtha består af 13 korte ca. 7-siders historier, og de er lavet sideløbende med Bernard Prince, men er af en helt anden karakter. Forklaringen er måske at historierne er skrevet af Laimilie – og at de forsøger at være »dokumentariske« ...

I Jugurtha er der ingen humor og ironiske replikker – det er dødsensalvorlige beretninger om magtkamp og hofintriger – men Hermann formår også at gengive dette miljø helt overbevisende – desværre, måske – for historierne er ikke til helt at lide på!

Fra år 112-116 (før Kr.) førte Rom krig med Numidierkongen Jugurtha, og 50 år efter skriver den romerske historieskriver Sallust et værk om denne krig. (Latinstuderende mindes sikkert dette værk med »glæde« – flere steder bruges beretningen om JUGURTHA i latinundervisningen).

JUGURTHA var på ingen måde den helt han gøres til i tegneserien. Han var magtsyg, pengebegærlig og hensynsløs – hans »positive« sider var måske netop at han turde sætte sig op mod supermagten Rom!

I Sallusts værk mærker man også en brod rettet med det korrupte og umoralske samfundssystem der herskede i Rom på samme tid og måske netop muliggjorde JUGURTHA's succes i regeringsanliggender.

Laimilie har bygget sit seriemanuskript på Sallusts historiske værk.

Men for at vise hvor meget han har lavet om vil jeg kort drage en sammenligning - mordet på Hiempsal beskrives sådan hos Laimilie:

»Jugurtha og hans mænd bryder ind på Hiempsals palads og truer ham med den hensigt at straffe ham for hans forbrydelser, hvorpå Hiempsal styrter sig ind i Jugurthas sværd for at Jugurtha kan gå over i historien som morder – Jugurtha er sønderknust ... (ærlig talt – den version lyder nu heller ikke særlig sandsynlig)..

Her er originalversionen af Sallust »– Hiempsal boede tilfældigvis hos ham som var Jugurthas fortroligste rådgiver. Rådgiveren førte om natten Jugurthas soldater ind, – da disse brød ind skjulte Hiempsal sig men blev fundet og dræbt. Soldaterne bragte – som de havde fået befaling til – hans hoved tilbage til Jugurtha ...«

Det tredie hovedværk Hermann har lagt pensel til er en Western, RED KELLY, der hos Lombard lader til at have fået langt større succes end William Vance 5 år tidligere med sin RAY RINGO, der mærkeligt nok ikke faldt i læsernes smag og som derfor blev droppet.

RED KELLY bliver ligesom JUGURTHA tegnet i afsnit på 7-10 sider der tilsammen danner en historie på ca. 45 sider (for 5-6 kapitler ad gangen).

Efter 2 albums på den facon, blev Red Kelly produceret efter normal albumfacon, 44 sider pr. historie.

GREG tekster også RED KELLY der er et mesterværk af koncentrerede sammenfiltrede klimakssituationer der får deres udløsning næsten på samme tid fortløbende gennem hele historien. Hvor Blueberry er den episke Western der skrider jævnt fremad er RED KELLY i billedkomposition, beskæring og sideinddeling den mest filmiske western efter sydeuropæisk mønster.

I originalversionen hedder serien Comanche, hvilket er navnet på den kvindelige hovedperson, der på dansk har fået navnet Winnie (Red Kelly hedder RED DUST i originalversionen). Dette med en kvinde som hovedperson er noget nyt for Hermann-serier – kvinder har ganske vist også medvirket i biroller i Bernard Prince, men aldrig er det blevet til en så gennemgående hovedfigur som Winnie, der er renchejeren ... 6-6-6-ranchen er samlingspunktet, og hendes håndlangere er foruden Red den gamle TEN GALLONS (der svarer til Mc. Clure i Blueberry), negeren TOBY og kvægdrengen CLEM. RED KELLY er typisk for western-genren, men paralleller må nok nærmest findes på filmfronten – der findes ingen western af samme karakter – de let karikerede farverige typer er blevet Hermanns force. Ved siden af disse serier har Hermann også fra tid til anden tegnet korte, dokumentaristiske beretninger, samt illustreret diverse noveller og romaner.

Hans seneste skud på stammen er en serie han laver helt selv, altså både tekst og tegning, JEREMIAH, som han laver for det tyske Koralle Verlag og Zackmagasinet. Serien kommer på dansk i magasinet Zack fra IP i juni og albumserien starter til efteråret.

Overraskende var det måske: At Hermann tegner med et ubestrideligt talent, kastede sig ud i en fortælling som var 100 % hans egen –

BERNARD PRINCE

RED KELLY

uden at nogen havde forestillet sig at han havde en fortællers talent. Og så at gå igang med en science-fiction serie. For det må man vel kalde denne fortælling som hensætter os midt i en racekrig, ydermere umiddelbart efter et atomsammenstød og dermed et hærget landskab hvor naturen tydeligvis kræver sin ret. Umiddelbart ret væk fra serier som Bernard Prince, Red Kelly m.fl. Og dog, når man nu ser på de første Jeremiaeventyr (der er nu produceret 3) så er denne serie faktisk i fuld overensstemmelse med de øvrige, og erfaringerne fra den tidligere produktion står i fuld flor: Westerngenren - med de store vidder, den uberørte natur og alle bondeknoldene – Red Kelly er her ... livet i den vilde natur, tilbagevenden til et barsk stade af civilisationen, uden nåde, hvor livsessentialitet først og fremmest er at have en gun og en hest.

Og når Hermanns personer på flugt for og fra hinanden ikke får spoleret omgivelserne, så er der altid naturkræfterne til at forestå den vilde ødelæggelse: Ilden og stormen f.eks., og dermed temaer som vi faktisk kender vældigt godt igen fra Bernard Prince-serien (se f.eks. senest BP-album på dansk, som også anmeldes i dette KS).

Albun nr. 1 af Jeremiah »lanvit des rapores« introducerer li'som seriens baggrund - en verden efter den store katastrofe, en elliptisk beskrivelse af katastrofen og dens årsag. En racekrig har ødelagt USA – først ved mytteri, så den traditionelle borgerkrig, dernæst ved brugen af atomvåben. Helten, Jeremiah, og følgesvenden Kurdy er to ret differencerede størrelser. Jeremiah, en smule spejderagtig – en smule Tintin, og Kurdy, en lille slyngel – men absolut ikke usympatisk. Tilsammen ku' man sige at de udgør både det gode og det onde, en slags dr. Jekyll og mr. Hyde, måske. Her indespærret i en verden der lever efter junglelovens principper - hvor nødvendigheden af at kunne slå ihjel er enorm.

Men lad os et øjeblik vende tilbage til kombinationen Hermann – Greg.

En afgørende grund til Greg – Hermannseriernes enorme popularitet var naturligvis at de to arbejdede strålende sammen.

Tilblivelsen af en serie formede sig sådan: Greg laver udkast til hovedtrækkene i en historie (plot) hvorefter Hermann udvælger de mest visuelle scener for at Greg kan lægge hovedvægten på dem. Så følger Gregs manuskriptudkast, der beskæres, omredigeres, udvides osv. som et filmmanus. Så følger et flere dages fælles studium, hvor der bliver diskuteret, tegnet, studeret kilder m.m. – tilsidst er alt klart til at Hermann kan fylde de enkelte planher med illustrationer. Hermann tegner to striber ad gangen på et stykke A3-papir. (Det hænder også at Greg selv laver hele teksten – det afhænger lidt af de enkelte historier).

Hovedårsagen til Bernard Prince, Jugurtha, Red Kelly er blevet så populære må dog først og fremmest tilskrives Hermanns illustrationer. (Greg skriver jo også historier til bl.a. Eddy Paape, men disse eventyr bakkes desværre ikke op af et suverænt tegner-talent).

Hermann er mimikkens mester. Det er kolossalt så meget han formår at lægge i en gestus, en håndbevægelse en stilling, en billedvinkel ... ja endog en sekvens af billeder.

I begyndelsen havde Hermann en stram, realistisk, næsten fotografisk stil der ofte kan tendere det kedelige (hvis den da ikke er helt perfekt, men kun yderst få magter dette). Som for så mange andre belgisk/franske-serietegnere der bruger pensel var han påvirket af veteranen Jijé.

Hermann, er ikke længere Jijé-påvirket – snarere kan man sige hans dynamiske stil kan tangere Hogarths TARZAN - men hvor Hogarth sværger til et dæmonisk mandsideal er Hermann i sin pensel »dynamisme« langt mere spændende – hans personer er virkelige, levende mennesker der garanteret ikke kunne stille op til en »mr. Universe« – konkurrence – og et held for det!!!

I det følgende afsnit fortæller Hermann selv om arbejdet med sine serier – om sit samarbejde med Greg, og hvorfor han forlod »Bernard Prince«, Red Kelly, hvad Jeremiah betyder for ham, om sit arbejde for det tyske Koralle verlag (og Zack-magasinet) om sine to voldsserier (Pour adultes!!) for Rantanplan. Udtalelserne stammer fra interviews i Rantanplan 27. og Schtroumpf- le cahiers de la Bande dessinee nr. 44.

Dine albums for Kantorplan er for voksen?
H. ja helt givet, men det er da muligt, at der er nogle drenge, der og så godt vil kunne lide sådan noget. Man siger jo at der ikke længere er børn ...

Er det for fornøjelsens skyld, eller er det udtryk for noget du føler efter at have arbejdet en vis årrække med et yngre publikum?

Det er delvis, fordi det morer mig, men måske også en form for protest. Man hører meget ofte folk tale om den og den sjover som tilsidst er blevet prøveløsladt, eller som er blevet sluppet ud fra en psykiatrisk afdeling, efter at disse »psykiatere« har bedømt ham til at være egnet til at reintegrere i samfundet, og som ikke engang venter fjorten dage før han begynder på sine svinestreger igen. Godt, jeg vil altså fortælle om en person, som sætter sig imod den slags ting, og som ikke skåner nogen: han dræber ligesåvel disse »fattige folk som har haft en ulykkelig barndom« som »dem hvis forældre aldrig rigtigt har forstået dem«. Det er gjort lidt for at afskaffe den myte, der eksisterer om den slags individer og den storsindethed folk udviser overfor dem. På sin vis er det en personlig sag. Det er ikke bare for at glæde visse folk med sadistiske tendenser der kunne tænkes at finde noget i historier, der kunne pirre den. Nej absolut ikke. Det er en form for indsigelse, et engagement, en personlig form for revolte.

Er det et oprør imod et samfund, som er formet formert?

Ah, et samfund vil aldrig være hundrede procent ideelt. Jeg tror i alle tilfælde ikke at det, at jeg laver den type fortællinger vil forandre nogetsomhelst. Alt vil blive ved det gamle, men jeg vil i det mindste føle, at jeg har fået afreageret lidt.

Jeg er overbevist om, at denne fortælling vil ophidse ikke så få folk, og det vi blive folk, som ikke altid nødvendigvis kommer fra samme befolkningslag. Det bliver for eksempel kampisterne der kommer til at føle sig trådt over tæerne, når jeg gør direkte grin med deres

»rønner« på hjul med fjernsynsantenner, denne åndssvage primitivisme som folk tilstræber for så aligevel at klumpe sig sammen i tusindvis langs en lille flod, som bliver en ganske ubetydelig ting i det øjeblik de allesammen er der.

Udtrykker du lidt af din egen karakter i dette oprør?

Lad os nu ikke overdrive. Men man kan sige, at jeg udtrykker noget af den lede, jeg føler ved en vis magtesløshed (når de med glæde banker løs på folk, som intet har gjort). Jeg prøver ikke på at male et stort freskomaleri der udtrykker alle synlige eller usynlige skavanker, der findes på vores kære planet. Sandelig nej. hvem kender iøvrigt til bare halvdelen af dem? Men snarere under synsvinklen: små hændelser i stort format med visse mere politiske hentydninger. Hentydninger som kan mishage såvel højre som venstreekstremister. Mit endnu relativt korte liv synes at have lært mig, at alle har fået sprøjtet en masse møj på sig, og at det ikke er forbi ...

Du har sikkert set filmen »Dirty Harry«?

Den er iøvrigt den, der har givet mig inspiration. Denne film, som set ud fra en overfladisk betragtning er en almindelig kriminalfilm går betydeligt længere, der ligger en dybere kritik bag handlingen. Det lader til at instruktøren ikke har villet lægge stor vægt på denne kritik. Han har først og fremmest villet lave en god handlingsfilm.

Ligeledes det umenneskelige individ der bliver fanget af en panser, som mishandler han lidt for at få han til at tilstå. Pludselig tager den offentlige mening anstød af dette, og man finder det helt utilladeligt at lade en »sådan herre« lide for at aftvinge ham en tilståelse. Man ender med at synes, at det er politimanden, der er et svin og ikke krapylet. Jeg påstår ikke, at der ikke findes nogle politimænd, der er nogle svin, og som misbruger deres magt. Jeg er helt sikker på at de findes, og jeg kan heller ikke lide dem. Men jeg beklager bare at det for tiden er meget moderne at mene, at alle, der er i fængsel, er ofre, og at alt hvad der er borgerligt eller har noget med ordensmagten at gøre fortjener had. Det er mod denne forenklede opfattelse jeg rejser mig, så må det fornærme nok så mange folk.

Omkring deres samarbejde med Greg. Du laver nu en serie 100 % din egen – hvorfor har du skilt dig af med manuskriptforfatteren?

Jeg tror at det er en meget normal proces. Måske er det er spørgsmål om at bevise et eller andet overfor sig selv, men jeg har arbejdet i mange år uden endog at stille mig selv det spørgsmål. Det hændte da f.eks. for Greg – som man havde bedt om at lave en lille fortælling for en pocketbog uden at han megen tid til at gøre det – at han bad mig om at forberede et lille manus, og hvor han bagefter kommenterede: Der er ikke nogle problemer med tegningerne, men efter min mening bli'r du aldrig serieforfatter. Det forekom mig overdrevet, men jeg vil da indrømme at jeg aldrig havde turde tænke så langt som til at lave en tegneserie for mig selv. Jeg havde på det tidspunkt heller ikke så særlig megen lyst til at gøre oprør. Det lykkedes mig ikke, på tekstniveauet, at få ordnet mine ideer ordentligt.

Og i dag arbejder De alligevel med en egen figur, uden Greg ...

Der var noget inden i mig der lige så stille begyndte at, og som med tiden blev stærkere og stærkere, nemlig lysten til at skabe en egen figur.

Hvis jeg endelig skal bebrejde Greg noget, så må det være for begrebet »arbejdsløshed«, som blev mere og mere udtalt efter at han flyttede til Paris. Vi begyndte på en serie, og kom så ofte til – lad os sige side 18 – i den fortælling jeg havde fået – og så var der bare ikke mere. Han havde så meget andet om ørerne, og rådede mig så til at få betalt nogle dages ferie, så han kunne vinde tid. Sådan noget fandt jeg faktisk ret oprørende – serieforfattere finder altid ud af at klare sig, og der findes meget værre folk end ham.

Hvorfor opgav du Bernard Prince?

Greg havde i alle tilfælde ladet mig vide at det blev mere og mere problematisk at finde på nye historier. De steder i verden hvor man virkeligt kan opleve eventyr på en måde som før sidste verdenskrig, bliver færre og færre.

Det er ikke muligt at fantasere over nogle bestemte politiske og sociale tilstande?

Jo selvfølgelig – jeg kunne da også godt ride min kæphest sådan som mange gør det i et vist venstreorienteret miljø, og som består i at vise alle de uretfærdigheder der er, samtidigt med at DE kun ser det fra en side. Der er visse af mine kollegaer der har moret sig med den form for arbejde, andre holder standhaftigt ud, bravo! Men rent ud sagt, så hører jeg ikke til noget specielt parti, og jeg er altid meget forbeholden overfor enhver sammenslutning/forening. Jeg er på ingen måde militant, og hvis I læser mine serier så vil I også finde ud af at de udtrykker en stor del skepsis overfor politiske valg. Det er lidt af alt det prøver på at få med ind i Jeremiah, men uden at gøre fortællingen tung.

Lad os tale lidt om det i den forstand at jeg er blevet offer for en »selvcensur« som bladet praktiserede. Allerede den første episode kom ikke i magasinet fordi den var for voldelig (ifølge dem!!), og derefter blev der foretaget visse modificationer på de første sider af episode 2. Teksten blev »mildnet«, men uden at tage hensyn til fortællingens mening, så noget blev uforståeligt – heldigvis var det uden betydning, men alligevel. Redaktionen har lovet mig at rette det hele igen til albumversionen.

Hvorfor blev der foretaget disse ændringer?

Man er altid en smule mistroisk overfor mig.

ILS FINIRONT BIEN PAR COMMETTRE UNE ERREUR.
MAIS OUI... ENFIN, TANT QU'ON A LA SANTÉ.
TERMINÉ, PATRON! ON PEUT FAIRE ENLEVER LA" FIGURATION".
PIGS

FRA: "L'AIMEZ-VOUS SAIGNANT OU BIEN CUIT?" (RANTANPLAN).

Episode 1 blev altså aldrig trykt i Super AS, men derimod i METAL HURLANT.
Grunden var at min kontrakt med tyskerne foreskrev/krævede at jeg skulle udkomme i et økonomisk anerkendt fransk magasin, og censuren stoppede den på Super AS. Ikke p.g.a. af det sexuelle, men volden – Blueberry lod de passere, selv om den efter min mening var li'så stærk tobak. Men det lader til at mine fortællinger indeholder en mere tyngende atmosfære.

Hvad vil du med Jeremiah?
Mit nuværende mål er at lave en slags amerikansk ballade ud af Jeremiah, på baggrund af en barsk poesi, men uden sentimentalitet. Det sidste kan jeg ikke klare – jeg mindes bjørneungen Bernard Prince i sin tid reddede fra flammerne i et eventyr. Alle ville have at den blev slæbt med overalt bagefter. Tænk, den var så nuttet. Man så den endnu engang i en anden fortælling, og derefter sagde jeg at nu var det nok – den fik mig til at »hvæse« mod de »oh'er« af rørelse som den let frembragte. Serien skulle jo også nødigt ha' udviklet sig til en Noah' ark eller Zoo.

Lad os så til slut vendt tilbage til Prince ...
For ikke at lægge bånd på figuren gav jeg Greg frit spil til at finde en efterfølger. Jeg bibeholder dog visse rettigheder, i tilfælde af film eller merchandising ligesom jeg får en vis procentdel af de to første albums min efterfølger producerer, det forekommer mig meget naturligt.

Hvad mener du om din efterfølger, Danny?
(Danny er hertillands bedst kendt for »Oliver & Columbine« – Carlsen if, som han producerer sammmen med ... Greg, – red).
Han er mægtig god til det.

Sluttelig, før sagde du at Greg, havde erkendt at det var svært at hitte på nye fortællinger til Prince-serien. alligevel fortsætter han den sammen med Danny – hvorfor?
Faktisk så sælger Prince-figuren godt, og hvorfor skulle man så opgive en god økonomisk succes? Det er der ikke noget usundt i.

I næste nr. af KS præsenterer vi den del af Hermann-artiklen som ikke blev færdig til dette nr. af KS nemlig indexet over Hermann serier på dansk. Det drejer sig først & fremmest om serier i Fart & Tempo, samt albums fra Carlsen if, Lademann og Gutenberghus.

RAY MOND MACHEROT FORBUDT FOR BØRN ?

Raymond Macherot er ved at være et kendt navn her til lands. Carlsen if har efterhånden fået udsendt en hel del af hans serieproduktion, i hvert fald er de allervæsentligste af hans produktioner introduceret herhjemme, nemlig Sibyline og Kloro. Senest har vi også fået et »Katnap og Krumpyren« på markedet.

Macherot og hans fabeldyrsunivers præsenteres udførligt i denne artikel.

Af Anders Hjorth Jørgensen.

I Sverige har man i biblioteks- og andre kredse haft en livlig debat om tegneserien »Sibyline«. »Sibyline i fare« og »Sibyline og bierne« fik af en række anmeldere mange mindre pæne ord med på vejen og blev bl.a. beskyldt for at spekulere i vold. »Sibyline og det lille cirkus« og »Sibyline går i luften« kunne bedre accepteres p.gr. af mere afdæmpede voldsscener, mens »Sibyline og De Sorte Slips« nærmest blev beskrevet som et voldsorgie - og i hvert fald uegnet som børnelæsning. Det var bl.a. behandlingen af de to førstnævnte, som gav næring til voldsdebatten i »Bild & Bubbla« - omtalt andetsteds i dette nummer af KS.

Manden bag denne svælgen i ubehagelig underholdninsvold hedder Raymond Macherot. Han blev født den 30. marts 1924 i den belgiske by Verviers. Indtil sit 29. år havde han været beskæftiget i et kontorjob og som tegner ved det belgiske humormagasin »Pam«, og først i 1953 begyndte han at skabe de tegneserier, som nu har slået hans navn fast som en af Belgiens mest originale og charmerende tegnere af dyreserier for børn - Sverige undtaget.

Fra 1952 til 1963 arbejdede Macherot for det belgiske tegneseriemagasin »Tintin«. Hans første serie heri var - efter at han havde øvet sig på en realistisk serie - »Chlorophyle«, som først og fremmest fortalte om havesyvsoveren Chlorophyles problemer med de sorte rotter med skurken og forklædningsgeniet Anthracite i spidsen. Men som også rummede andre hændelser fra dyrenes problemfyldte tilværelse. Helt og skurk hedder på dansk Kloro og Storeslem og optræder foreløbigt i »Kloro og de sorte rotter« og »Ingen spegepølse til Salamis«, seriens første episoder udgivet som tre albums i Belgien 1956-57.

Macherot har senere overladt serien til Guimard/Hubuc, Dupa/Greg og Dupa/Degroot, som dog ikke har formået at løfte arven efter forgængeren på tilfredsstillende vis. Fra hans hånd kan danskerne endnu glæde sig til »Le croquillards« (album 1977 - dansk med titlen »Kloro og fribytterne« foråret 1980), »Zizanion le terrible« (album 1977 - på dansk efteråret 1980), »Le retour de Chlorophyle« (album 1961), »La revanche d'Amthracite« (album 1964), »Le furet gastronome« (album 1970) og »Chloro à la rescousse« (album 1971). I Belgien er seriens episoder ikke udgivet som album i kronologisk rækkefølge, men denne uorden søger Carlsen if nu at råde bod i Danmark ved at følge kronologien.

I 1959 skabte Macherot serien »Clifton« til »Tintin«. I denne humoristiske tegneserie om gentlemandetektiven, den pensionerede oberst Clifton, foreligger tre episoder af Macherot, »Les enquetes du Colonel Clifton« (album 1961), »Clifton à New York« (album 1962) og »Clifton et les espions« (album 1965). De øvrige fem episoder, som er udgivet som album indtil 1978, står Azara/Greg, Turk/Degroot/Greg og Turk/Degroot for. Om Macherots »Clifton« udkommer på dansk indenfor en overskuelig fremtid, må stå hen i det uvisse. Men efter sigende har et par danske tegneserieforlag ihvertfald vist interesse for sagen.

I 1963 forlod Macherot »Tintin«, fik ansættelse hos forlaget Dupuis og begyndte at producere til deres magasin »Spirou«. Hans første serie heri hed »Chaminou et le Krompyre« (album 1965), men selvom den »blot handlede om en elegant og charmerende kattedetektiv - og selvom den af folk, som har læst den, betragtes som en af Macherots bedste - kunne bladets redaktører ikke lide den. Det blev kun til denne ene episode, fordi »den var for voldsom for »Spirou«s læsere«. Hvorvidt der er noget om snakken, kan man konstatere ved selvsyn, når Carlsen if i foråret 1980 udgiver den med titlen »Katnap og Krumpyren«.

I stedet begyndte Macherot på en ny serie, »Sibyline«, i 1965. Første episode, »Sibyline et la betterave«, har vi endnu til gode i Danmark, men den udkommer i løbet af 1980 med titlen »Sibyline og roen«. De fem øvrige er udkommet, hvilket fremgår af denne artikels indledning.

»Sibyline« handler om endnu et lille dyr med en problemfyldt, men trods alt idyllisk tilværelse. I dette tilfælde en køn og handlekraftig musefrøken, hvis skurkagtige modstykke er den brune rotte Anathème (på dansk: Banderik). Sidstnævnte bliver dog efter et par episoder Sibylines allierede, bl.a. fordi den lidt suspekte, men trods alt redelige handelsmand, ravnen Gyldenstjert, kan drage nytte af den resocialiserede rottes evner.

Macherots dyreunivers

I »Kloro og de sorte rotter« er havesyvsoveren Kloro som sagt hovedperson - men ikke historiens helt. Den lille, indildske Kloro må dele æren for det farefulde eventyrs heldige udfalg med odderen Luffe, kaninen Mimmer, ravnen Raps og musen Minimum, som alle tager aktivt del i kampen, da deres fredfyldte og idylliske dyresamfund i landlige omgivelser trues af en invasion fra de sorte rotter.

Allerede i sin første dyrefabel adskiller Macherot sig fra diverse »kolleger«, bl.a. La Fontaine og Walt Disney. Disses fabler har dyr i alle roller, men yderst menneskeliggjorte dyr med Disneys som de mest »radikale«. Macherots dyr er også menneskeliggjorte, men de lever deres menneskelignende tilværelse i de naturlige omgivelser og med den »rigtige« menneskeverden som betydningsfuld kulisse. Desuden er dyrenes naturlige instinkter ofte bevaret. Dette er knapt så mærkbart i »Kloro«, men bliver det i »Sibyline«.

Sibyline må også dele helteglorien med sine venner. De tæller pindsvinet, betjent Verboten, ravnen Gyldenstjert, musen Bubbum og kaninen Kløver - et persongalleri, som bringer mindelser om »Kloro og de sorte rotter«. I »Sibyline i fare« og »Sibyline og bierne« leveres truslen mod den landlige idyl ligeledes af en hoben rotter - som før nævnt med Banderik i spidsen. Blot er rotterne i »Sibyline« lidt mere forsonligt tegnede og lettere at holde af.

Det er De Sorte Slips derimod ikke. Denne klub, hvis væsentligste mål er at nyde livet ved små hyggeaftener - hvor man sætter små, lækre, veltilberedte mus til livs - har fem medlemmer: en musvåge, en hund, en kat og to væsler. Den ene af de to sidstnævnte er den grusomme Lukretia, historiens første-skurk. Deres håndlangere er ikke uventet en flok rotter!

De Sorte Slips har - på trods af deres menneskeliggørelse - bevaret rovdyrinstinkterne, og derfor er de også en stadig trussel mod seriens vegetarianere, specielt musene. De kan modsat Banderik - der ikke viser tydelige rovdyrinstinkter - ikke resocialiseres, da dette i givet fald ville stride mod naturens orden. Derfor har Sibyline & Co. kun ét middel til rådighed mod denne stadige trussel: Vold!

Macherots voldsbeskrivelser

»Sibyline i fare« og »Sibyline og bierne« er spækket med slagsmål og eksploderende sprængstoffer, anvendt for at fremtvinge løsninger på konflikterne.

Moralen i »Kloro« og »Sibyline« er - foruden »forbrydelse betaler sig ikke« - at man kan være tvunget til at kæmpe, hvis man vil bevare retten til frihed. Macherot er realistisk nok til at vide, at man i en sådan situation må bruge vold som eneste rimelige løsning. Selv en pascifist kan blive tvunget til at erkende nødvendigheden af voldsanvendelse!

Men Macherot er også humorist og eventyrfortæller, og derfor har han valgt den humoristiske dyrefabel - med farceelementer - til at formidle sit budskab. Det kan derfor ikke undre, at den vold, som forekommer i hans serier, er en blanding af leg og humor - og må anskues derefter!

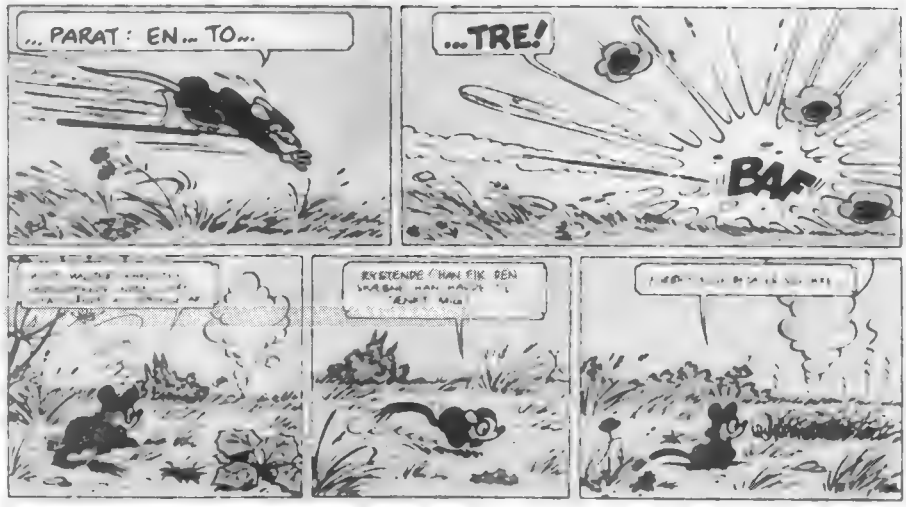

FRA: KLORO OG DE SORTE ROTTER

FRA SIBYLINE I FARE

FRA: SIBYLINE OG DE SORTE SLIPS

DRÆB! HAM!
GARGV... BLB...
POKKERS!
HJÆLP! JEG HAR DRÆBT LUKRETIA!
DET ER JO IKKE SÅ GODT, DU GAMLE! MEN LAD IKKE DET SLÅ DIG UD...
GÅGÅ..
DET TAGER JEG MIG NEMLIG AF!... GODNAT... OG SOV GODT.
JEG MÅ HELLERE STIKKE AF, MENS DE SLÅS IND-BYRDES...

FRA: SIBYLINE OG DE SORTE SLIPS.

I mange tegneserier af lignende karakter skæres personerne ud i hvide og sorte skabeloner. Det sker ikke hos Macherot. Kloro, Sibyline, Gyldenstjert, Verboten er i besiddelse af masser af menneskelige svagheder og småborgerlige træk, der virker som irritationsmomenter og ofte stiller dem i et mindre heldigt lys. Storeslem og Banderik er nok skurke, men de er i besiddelse af gode egenskaber - og anbringes i situationer - som ofte retter læserens sympati imod dem.

Macherot er ikke ude på at gøre de børn, som han først of fremmest fortæller for, til nihilister. Gennem de spændende og engagerende historier - hvor den humoristiske vold netop er med til at skabe spændingen og engagementet - ønsker Macherot at formidle et budskab om medmenneskelighed og solidaritet!

De eneste skurke, som Macherot ikke nuancerer, er rovdyrene. Set i økologisk sammenhæng er de hverken onde eller gode - de udfører blot den rolle, som de er givet af naturen.

I »Sibyline går i luften« og »Sibyline og De Sorte Slips« er de en dødelig trussel mod idyllen i det provinsielle dyresamfund, »den lykkelige lund«. Slutningen på historien kan virke grusom, selvom den er uundgåelig. Den legende og humoristiske vold erstattes af en såre realistisk. Fire af rovdyrene omkommer p.gr. af Verbotens og Banderiks intriger, mens musvågen går til grunde i et jetflys turbine.

For at Sibyline og hendes venner kan overleve - og gå en tryg fremtid i møde - må rovdyrene dø, og derfor kan Verboten udfra sine egne forudsætninger med god ret udtale: »Nu har alle skurkene betalt for deres forbrydelser.«

Men sætningen får unægtelig en afvæbnende drejning da samme billede viser musvågen liggende på jorden som en rygende varm grillkylling.

Da eventyret for et øjeblik inviterer virkeligheden indenfor, bliver det pludseligt utilladeligt farligt og uhyggeligt. Men Macherot beroliger straks læseren ved at sætte lighedstegn mellem den døde fugl og en almindelig middagsret i den vestlige kultur. Dermed sættes de uhyggelige hændelser i et mere jordnært og hverdagsagtigt perspektiv! Balancen i historien er genoprettet, og vi kan i rog og mag vende os mod den sidste sides afsluttende humor indenfor eventyrets rammer!

Den borgerlige humanist

Der er ikke tvivl i mit sind om, at Macherot i et og alt er humanist. Selvom hans fabler alle drejer sig om konflikter, hvor den ene part forsøger at underkue den anden - ofte gennem voldsudøvelse - handler de om medmenneskelighed og solidaritet. Han er ingen samfundsomstyrter, men fortaler for det enkelte menneskes ret til frihed indenfor det borgerlige samfunds rammer.

Men svenskere med forstand på børn har tilsyneladende en anden opfattelse af den sag!

LAD MIG GØRE DET HELT KLART, JEG HAR INGEN INTENTIONER OM AT BLIVE EN AF DE STORE DANSKERE OG SLÅ IGENNEM I UDLANDET

HVEM FANDEN HAR LYST TIL AT FRANSKMÆNDENE SKAL RENDE RUNDT OG KALDE EN GRAND DANOIS?

Rubrikannonce:

Til salg:
Den store Anders And, 850 kr.
Den store onkel Joakim, 150 kr.
- De er begge læste, men pæne og hele.
Evt. bytte med ældre Skipper Skræk eller Anders And indeholdende Carl Barks.
Niels Sørensen, Næringen 51, 1. sal tv., Vejl Vest, Århus.

Rablende gal forfatterspire søger ligesindet tegner! Stil: Sword & Sorcery (ca.).
Henvendelse:
Steen Blendstrup
Beatevej 28 1.3.
2500 Valby

Rune T. Kidde kender de fleste vel fra KS - her har han en årrække leveret artikler og anmeldelser, og det sidste års tid sit »berygtede« Kuriøse Kabinet. Mange kender vel også Kidde fra den danske veletablerede seriescene - han har manifesteret sig med udgivelser som Blomstrende Spagetti og som meget aktiv i det danske Balder & Brage - eller nogen kender måske ligefrem Kidde fra folkebevægelsen for W. C. Fields, hvor han er en særdeles afholdt formand?

Sku' man af årsager ukendte stadig ikke ha' hat lejlighed til at træffe hr. Kidde, kan der rådes bod på det nu - for han er på trapperne med 2 seriealbums fra IP.

Derfor dette interview med Kidde i KS.

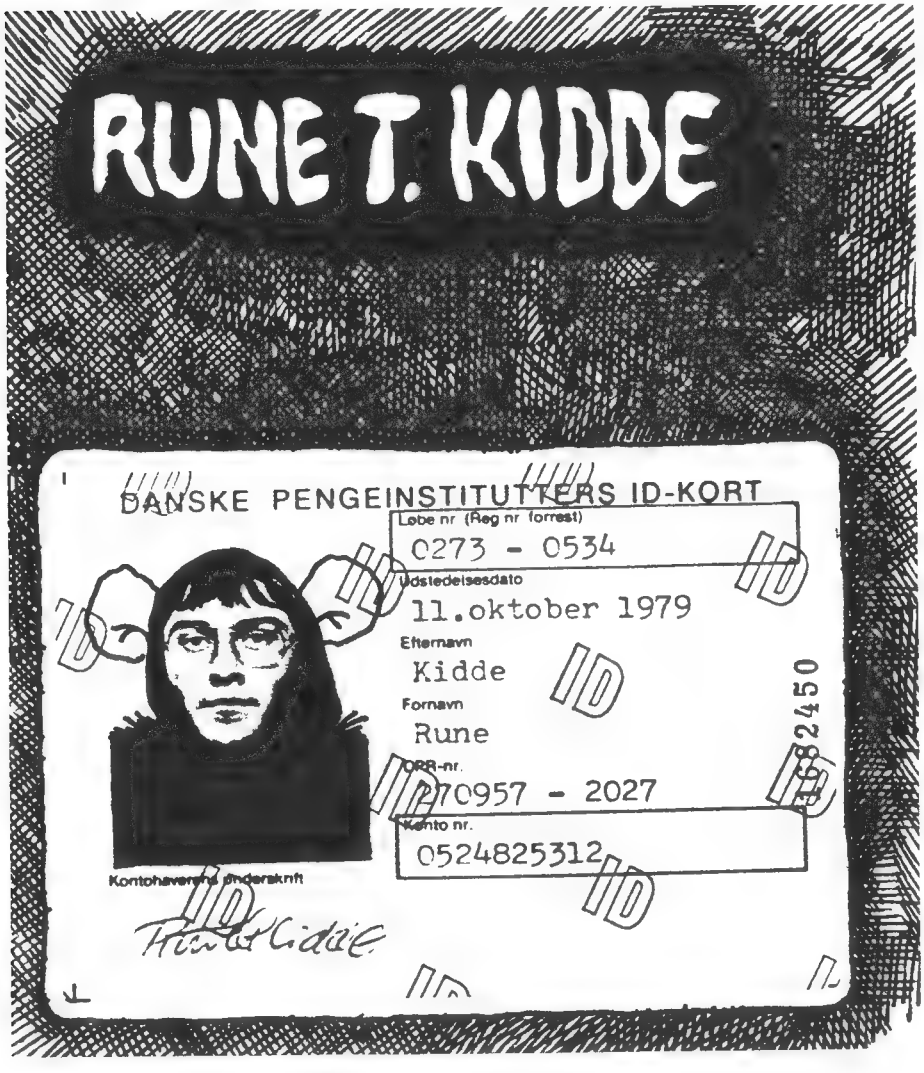

Vil du introducere dig selv og dine albums?

Øø . . . . jo. Jeg hedder Rune Torsten Kidde. Jeg er opkaldt efter det ene af mine albums og har iøvrigt relativt store ører. Albumsene hedder MAN SIGER SÅ MEGET og RUNE T. KIDDE, og det er mig, der har lavet dem, og de er lavet af mig. Lad mig indskyde at jeg også har lavet tegningerne og teksten - som ligeledes er lavet af mig.

RUNE T. KIDDE, er det ikke en noget egocentreret titel?

Joeh, det syn's jeg egentlig også - men ideen var Hennings og da jeg ikke kunne finde på noget bedre ka' jeg vel lissa godt stå ved det. Hvis jeg skal grave dybere i det, så betyder det nok også en hel del for mig personligt, at det jeg laver får mit eget navn som 'trademark' - det er go' markedsføringspolitik - og så bliver mit navn jo nævt to gange i alle anmeldelserne!

Hvad så, hvis de ikke bliver gode???

Det havde jeg sgu' ikke tænkt på!

Er det rigtigt?

Næh . . . . jeg bævrer som et espeløv med mandolinfeber ved tanken om, hvordan jeg vil blive modtaget - jeg er skidebange! Det er meget, meget svært for mig at bedømme, hvordan detteher vil gå. Om publikum vil acceptere noget, der er anderledes end hvad man er vant til - og om det vil acceptere en forbandet høj pris!

Hvad kommer albummene til at koste?

29,50 - det er horribelt!

HVORFOR ER DE SÅ DYRE?

For min skyld. For at jeg kan få til leverpostej, rødbeder og tandpasta i et omfang der står i forhold til min arbejdstid - hvilket jeg iøvrigt ikke kan. Da jeg først fik tilbuddet om at lave et album forberedte Henning mig lempeligt på, at jeg altså ikke var på vej ind i finansfyrsternes rækker. »Det er sgu' ligemeget«, sagde idealisten T. Kidde, »Jeg er villig til at betale for at få mine ting ud i et oplag på 10.000«. Nu har jeg altså fået 20.000 pr. album & Kildeskattemandens 43%. Ikke at jeg har haft noget at skulle have sagt i den forbindelse, og selv om jeg kunne have valgt mellem to albums to normalpris og en betydeligt mindre betaling til mig, og så den nuværende løsning, så havde idealismen altså ikke været større, end at jeg havde valgt den nuværende løsning. Når Interpresse tør udgive to af mine albums, så er det jo fordi de håber på, at der er penge i at grave nye 'talenter' frem - men de tør ikke springe ud i de store oplag. Ergo er dette den eneste måde de kan gøre det på når jeg ikke står ved mine første løfter om at betale for det!

Tror du at prisen betyder noget publikumsmæssigt, og hvilke tanker gør du dig med hensyn til dit publikum?

Det er jo klart, at det betyder meget publikumsmæssigt. Det bliver jo ikke lommepengepublikummet der køber albummene. Set på den måde, at det jo er »tegneserier for voksne«, så kan det jo nok slæve an - på den anden side set vil der da helt oplagt ryge en masse fra også i den målgruppe. Hvis det nu går godt, vil jeg da håbe, at jeg kan få lov at lave noget til en mindre udsalgspris. Hvor sandsynligt det er, ved jeg ikke rigtigt. På den anden side set har jeg jo altså ikke indgået ægteskab med Interpresse - men jeg har ikke idealistiske skrupler over at holde mig der, hvor jeg får det største oplag og den bedste betaling - og jeg prøver jo at leve af det her. Udover det kan jeg altså kun se noget positivt i at bane vejen for noget nyt og anderledes netop gennem kanaler der i så høj grad cementerer gængse klicheer og æstetikopfattelser. De etablerede forlag lever jo højt på at give folk, hvad folk vil ha', og

nogen idealisme i retning af at vende publikums øjne mod noget nyt er en illusion. »Indhold« er en by i Sibirien.

Er publikum ikke kvalitetsbevidst?
Både ja og nej, det er lidt af et definitionsspørgsmål. Publikum er underholdningssygt - og typisk i krisetider som nu. Det er jeg sgu' da selv. Man sluger det hele råt, fordi det er underholdende. Er det ikke hver 4. dansker, der køber Billed Bladet? Men det er jo ikke der, skoen klemmer, underholdningssygen er ikke så slem, det slemme er, at der ikke i den underholdning man tilbyder er nok indhold. Underholdningen er jo på ingen måder neutral, som mange vil gøre den til - den er et MIDDEL - og et fantastisk brugbart middel sågar. Det er overtro, at underholdningen skal være uforpligtende, at de små grå skal stå stille. I det øjeblik, hvor selve budskabet og stillingtagenen bliver underholdende - så er vi der jo! Ikke et ondt ord om den meningsløse underholdning, den har så inderligt ret til at være der. Marx Brothers og Jørgen Ryg er pragtfuld underholdning. Problemet er, at der ikke er noget ALTERNATIV. Der skulle helst være mindst lige så meget meningsfuld underholdning som meningsløs. Hvis det var sådan - og meningsfuldheden var spændende nok - så tror jeg, at publikum var kvalitetsbevidst nok til at dele sol og vind lige!

Valhalla er jo et skoleeksempel på, hvordan man ikke alene kan tage en cementeret form og ændre den til noget nyt uden at skade den som middel, men samtidig kan bruge underholdningen til noget i højeste grad indholdsrigt og tankevækkende - SØREN SPÆTTE og GNUF et ligeså eminent eksempel på, hvordan man kan bibevare formen og bevidstgøre indholdet.

Hvordan hænger form og indhold sammen?
Som ærtehalm! Det er den ultimative sandhed, at form og indhold SKAL svare sammen, og det er jo i den balancegang hele kunsten ligger. Her er jo så også verdens bedste producer Henning Kures opgave at have sine beskidte pilfingre lige på den offentlige menings puls, for at vide præcis, hvor meget man kan tillade sig at fylde på form, hvor meget på indhold og hvor meget på markedet. Søren Spætte og Valhalla blev fortjente plettere, og jeg håber sgu', alle gode gange er tre!

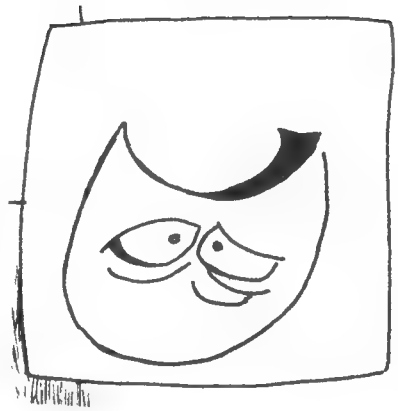

En af grundene til at jeg tror meget på denne »ind ad bagdøren« metode er netop forlystelsessygen fra før. Det er meget svært at udgive et produkt, hvis form ikke er populær - må budskab og indhold så være nok så bemærkelsesværdige. Og hvis indholdet så ovenikøbet er helt ligeud - for eksempel en naturalistisk tegneserie med alle fakta om Napoleons liv, så begynder det at se sort ud. Hvad kunne man gøre, for at krydre nok til, at det røg ned? Hvis forfatteren vil frem med et budskab som IKKE rammer den almene accept, så KUNNE man få det til at glide ned med nogle rigtigt iøjenfaldende lækre tegninger - det ville givet også hjælpe, at tegneserien som funny animal. Hovedregel nummer et for m/k med påtrængende budskabstendenser er, at PUBLIKUM VIL ALDRIG HAVE NOGET LIGE IND. Vi er nu en gang indrettet sådan, at sandhederne helst skal fortælles os ad omveje. Hvis det er os noget fremmed eller til og med noget, som vi ikke tror er rigtigt, så stiller vi øjeblikkeligt alle forsvarsværker op og er blankt afvisende for et frontalt angreb. Desværre kommer det i helt uhyggelig grad an på indpakningen. Der skal et middel til - til at abstrahere og til at åbne for folks modtagelighed. Det middel kan altså være æstetikken, det kan være genkendelsens glæde eller det kan HUMOREN.

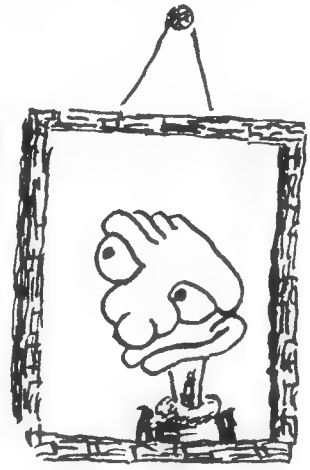

Hvad er den for en?
Den er hulens svær at definere. Det er det eneste indbyggede mulighed vi har, for at snyde noget lige lukt igennem alle forsvarsværker af frygt og selvhøjtidelighed og en forplumrende overbevidsthed og lige lukt ind på en måde, så man OVENIKØBET nyder det. Det er simpelthen den sundeste egenskab vi er udstyret med. Humoren er den smerteløse selvmodsigelseskunst, har en eller anden sagt. Man er i stand til at præsentere en person med et udsagn, der normalt ville have fået ham til at blive vred eller agressiv eller såret - og sgu' få manden til at le så tårerne triller! For mig er humoren bare pragtfuld - som humor og som middel. Er det ikke fantastisk at man kan skrive en monolog ud på et ark papir - kigge på den og øjeblikkeligt se, at dette virker bedrevidende, pladdersentimentalt, irriterende eller bare er en imod - og så kan man nedenunder tegne en lille mand med stor næse. En mand som er et symbol, der betyder morsom - øjeblikkeligt er alle de ubehagelige associationer afvæbnet - og dette her er - måske ikke sjovt - men det er - måske ikke sjovt - men det er pludseligt blevet 'behageligt' på uforklarlig vis! Keine hexerei, nur behändichkeit!

Det er da vist meget udtalt i nummer to album »Man siger så meget«?
Virkemidlet . . . ja mon ikke, men resultatet! uha! Jeg kan blive helt syg af at tænke på det album. Det virkemiddel er altså bare simpelthen strukket til det aller-alleryderste, og jeg er ikke ret sikker på, at det kan fjerne al bismagen.

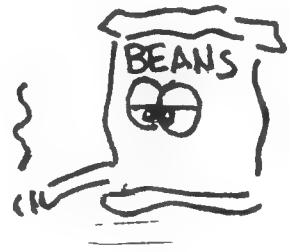

Bismag?
Ja . . . jeg har et udtalt had/kærlighed forhold til det album. Jeg hader det så meget, så jeg ikke har læst det, siden jeg lavede det. Det er simpelthen en gang navlebeskuen uden lige, og jeg føler mig mer eller mindre som en ufrivillig blotter. Jeg lavede det faktisk på bare en uge her op under jul under en meget grim depression. Jeg sad bare i mit arbejdsrum og tegnede dag og nat uden at kunne klare at snakke med nogen andre mennesker. Jeg var gået helt op i sømmene psykisk. Det var et eller andet klimaks, som de ydre omstændigheder havde lagt op til i lang tid. Så begyndte jeg at gå til behandling hos en hypnotisør, og det rodede helt op i tankearkiverne. Alt muligt kom pop-

pende op af min underbevidsthed som gummibolde, man har holdt under vandet. Det gale var, at situationen slet ikke gav mig ro til at komme igennem alle de deja vu'er der. Der var så meget, der skulle op fordi jeg altid har været eminent til at rode mig ind i noget umuligt og havde gravet en ordentlig roekule af følelser og begivenheder ned i underbevidstheden - og samtidig gik situationen omkring mig rent amok. Jeg sad og lavede det der album imens - og en ugestid senere røg jeg på hospitalet, psykosomatikken er ikke opfundet for ingenting! Der lå jeg og blomstrede en månedstid, og en dag kom Henning. Han havde fundet de der ting i en plasticpose og fundet ud af, at dem ville han udgive. Jeg sagde ja med det samme, og har ikke fortrudt det men jeg er hundeangst. Nu er det snart så langt væk, at jeg tør læse det igen og fælde min egen dom over det, lige nu håber jeg bare på, at Henning har ret når han tror, at det kan give noget til nogen. Jeg venter under alle omstændigheder øretæver for det her, men jeg agter også at forsvare det. Hva' fa'en, jeg kan jo ikke løbe fra, at det er temmeligt meget mig, der har lavet det!

En ugeløn på 20.000, det er da også ret godt?

Unægteligt en af mine bedre - det er da rart, at man kan slå mønt af sine nedture! Vel, seriøst . . . så har jeg altså ingen skrupler i retning af betalingen. Den kan jeg jo fordele over begge albums og alligevel være meget, meget langt fra noget, der ligner en acceptabel timeløn!

Hvor længe var du om at lave »Rune T. Kidde«?

Det er lidt svært at regne op, men cirka et år er ikke meget galt. Med ting som de her, som jeg jo ikke kun er tegner men altså også forfatter til, er det ganske simpelthen umuligt at udspecificere den tid, der ligger til grund for selve idéarbejdet - det er jo længe! Den der med 5% talent og 95% hårdt arbejde er ikke helt ved siden af. På den anden side set vil jeg altså ikke underkende det der medfødte, som vi rives så meget om. Hvis jeg skal være helt ærlig, så tror jeg at de ganske få ting, der virkeligt er gode er 100% talent og 100% hårdt arbejde.

Det må blive en arbejdsdag på 48 timer!?

Ja, det er derfor jeg nok aldrig bliver rigtig god! - Jeg mener, jeg skal jo sove og spise indmellem.

Hvordan foregår det der Idé arbejde, og hvad er Rune T Kidde for et album?

Hum . . . har du ikke et lettere spørgsmål?

NÆ

Bæst! Vel, idéarbejdet . . . det foregår jo hele tiden. I alt hvad man laver og oplever - i ens relationer til og reaktioner overfor omverdenen. De ting jeg laver er fuldstændigt uadskillelige fra mig selv. Det er så godt som aldrig, at jeg sætter mig ned og laver et manuskript og går systematisk til værks på tegnepapiret fra en ende af og med rammer og linealer og dækhvidt og ideologiske overvejelser og forandringer. Det kommer direkte fra spekulatorkarburatoren deroppe og ned på papiret for det meste. Jeg ejer ikke noget lignende selvjustits og kan altså bare ikke tvinge mig til at gøre ting ordentligt. Ihvertfald har jeg affundet mig med, at det er lettere for mig at lære mig at udnytte min tossede arbejdsform på bedst mulige måde, end at lære mig selvjustits. Det jeg laver er helt styret af følelser, inspirationer og stemninger - og så kan jeg jo prøve på at lære at opfatte og focusere de ting, lære at improvisere ordentligt. I starten lavede jeg næsten aldrig noget færdigt. Når jeg havde lavet en halv side red jeg jeg bare ikke på inspirationens bølge mere, og så blev det ikke til noget. Nu har jeg lært at bruge det bevidst. Tegne noget halvt færdigt og finde det frem nogle uger eller måneder senere og lave det sidste. Hvis man så kan lade sig inspirere en gang til efter denne lagring af det man selv har lavet, så er der altså en stort chance for, at det er godt. På den anden side set, så kan man pludselig også se, hvad det er for noget møg man har ladet sig blænde af, hvis det IKKE var godt. Desværre er det jo sådan, som det nok altid vil blive, at det her album allerede er blevet gammelt i mine øjne, og mange ting kunne jeg gøre bedre i dag. Mange af tingene er blevet en anelse for konstruerede, netop fordi det har været nødvendigt for mig i perioder at tvinge mig selv ind i denne ufrivillige selvjustits med at sætte sig pænt ved tegnebordet og tegne færdigt så og så mange timer - men alt i alt syn's jeg sgu', at det er blevet et meget godt album. Det er et inderligt rodsammen af gamle og nye ting, og også stil og indholdsmæssigt ret forskelligt men trods alt er der en eller anden sammenhæng i det. Og så spø'r du, hvad det er for noget . . . tjah, oplevelser, lommefilosofier og drømme vist.

Vi snakkede om budskab for lidt siden, hvad er dit budskab?

Drukkenskab og menneskefjendskhed, jeg er jo formand for folkebevægelsen for W. C. Fields! - Og jeg er kraftigt imod rødhuder, tøffelhelte, hunde og medmennesker men nærer en kraftig kærlighed for gin, elefanter og klapperslanger.

Hvis jeg skal fortolke, så er det noget med medmenneskelighed og forståelse og livsgælde og sådan noget?

. . . . Vrøvl! Gå væk, jeg kan ikke li' dig.

. . . og samfundskritik også?

Jaja! I denne forbindelse må jeg kraftigt fremhæve, at jeg ikke kan fordrage mennesker!

Mangler der ikke nogle konkrete samfundspolitiske budskaber i det du laver?

bøh . . . hvor er du kedelig. Skal du nu være seriøs igen? Næ . . . det syn's jeg ikke. Det kan da godt være, at jeg vil prøve at lave sådan noget en gang, hvis jeg finder en god form. Men dette »samfund« - arbejdspladser og politikere og rødstrømper og Preben Møller Hansen - det består jo altså af mennesker (selv

HEKSEMUTTER HAR LIGE OPDAGET EN MUS
I FLAGERMUSESUPPEN: "DROLEN SPLID'ME!
NU KA' JÆ BEGYNDE FORFRA! HVEM HAR
NOGENSINDE HØRT OM MUS I EN FLAGER-
MUSESUPPE!?!"

sidstnævnte vil jeg tro). Og jeg må indrømme at jeg tror på, at du må lære at finde ud af mennesket og dig selv, inden du kan forstå samfundet. Jeg synes der mangler noget om menneskene inden i de store samfundsmekanismer. Det ender sgu' med at mennesket glemmer at det er der. Jeg tror ikke, når jeg nu skal ændre verden, at samfundet skal ændre mennesket, jeg tror, at mennesket skal ændre samfundet. Samfundet burde (hvad det sikkert aldrig kommer til) underbygge og udnytte alle de positive og kreative og dejlige ting som mennesket er. Det samfund kan man ikke bygge op, før man ved præcis, hvad dette menneske består af - og det ved vi forsvindende lidt om. Jeg foretrækker altså at føle mig helt sikker på, hvorfor jeg selv opfører mig tåbeligt, inden jeg begynder at skælde naboerne ud for det!

Hvis man skælder nogen eller noget ud for et eller andet, som man ikke forstår, så bliver man agressiv. Er der noget vi har brug for, så er det forståelse og tolerance. For at komme tilbage igen: Hvis du bliver aggressiv og maser lige på, så møder du kun en mur. Hvis du FORSTÅR den ting du skal op imod, så kan du også løbe udenom facaderne og manøvrere i plet - som med humoren f.eks. Tryk avler modtryk - så skal vi ende med denneher revolution, hvis en af parterne skal vinde. Hvorfor save et ben af, hvis man kan helbrede det med naturmedicin.

Hvornår regner du med, at du får ændret verden?
Jeg satser på næste torsdag.
Hvordan kan du egentlig påstå, at du har det som noget centralt i dit arbejde at lære mennesker og situationer at kende. Er det ikke farligt at have tegningen som fuldtidsbeskæftigelse?
Jo, gu' er det farligt. Det er virkeligt noget, som jeg har snakket med mange 'kolleger' om detteher. Hans Møller f.eks. siger, at man er nødt til at have et arbejde ved siden af, hvis man ikke vil blive koblet af fra de samfundssammenhænge, man skal skildre i sit arbejde. Peter Madsen kæmper virkeligt hårdt med det samme problem. Han studerer til læge samtidig med hans arbejde på Valhalla, og det er jo altså et pres, der kan slå en okse i jorden. På den anden side set så synes jeg fandeme det er stærkt gjort af Peter. Han er bange for ikke at 'gøre nok' som tegner og for at miste forbindelsen til mennesker og 'det pulveriserende liv', og det har han altså taget konsekvensen af. Når tegningen trækker så hårdt i en og man er så dygtig som Peter, så skal der altså guts til at drage konsekvenserne af sin tvivl på den måde. Jeg takker Thor og Odin og resten for, at jeg aldrig rigtigt har været bange for at miste den kontakt - så må det jo være op til publikum at bedømme, om jeg har! Min far er fuldtids kunstner, og derfor har jeg nok fået det konfirmeret kraftigt fra barnsben af, det med at tro nok på den med at hellige sit liv til kunsten. Det tog mig en pæn årrække at lære, at kunsten absolut ikke på nogen måder er en hellig ko, men jeg er altså blevet hængende i at være tryg ved den. Det er en gang til op til enkeltindividdet om man kan tåle at blive 'prof' eller ej. Forbandet, pokkers og heldigvis har jeg altid været så overfølsom overfor alting at jeg væltede omkuld bare nogen sagde noget til mig i et forkert tonefald. Tilmed har jeg altså rodet mig ind i altmuligt altid og fået nogle ordentlige røvfulde og nogle vældige rygstød. Det er et enormt handicap at være så skide følsom, men det er den onde lyne mig også en kæmpe gave - især hvis man kan lære sig at bestyre det en lille smule. »Man siger så meget . . .« er god reklame for det med det overfølsomme og rigtig skidt reklame for det med ikke at lukke sig inde med sin navle, men den illustrerer jo bare en af

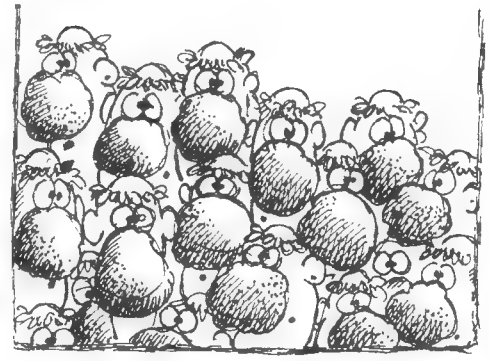

øretæverne på grund af det overfølsomme, og guderne skal vide, at man tager ved lære af sådan nogle! Nej, jeg er ikke bange for at miste kontakten med verden, den betyder lige et nummer for meget for mig for den slags!
Tegner du, fordi du ikke kan udtrykke dig på andre måder?
Ja, til en vis grad. Det er altså lykkedes mig at finde en form hvor jeg kan udbasunere mine tanker uden at folk lader sig distrahere af mine store ører eller mine sorte negle. Men jeg vil sgu' ikke låses fast i det med tegneserien. Hvis nu mine album slår igennem, så er jeg lykkelig for, at de er så vidt forskellige så man ikke ordentligt kan sætte mig i bås. Jeg vil helst ikke have, at folk ved, hvor de har mig.
Hvad vil du ellers lave?
Det altsammen for pokker!
Er det ikke lidt vel meget at spænde over?
Med mine evner, er du gal? Vel, jo . . . jeg tror, at man ihvertsfald skal hellige sig et bestemt hovedemne - eventuelt for en periode - for at gøre det ordentligt hvis man ikke er pokkers gudsbenådet. Men ihvertfald drømmer jeg om en mængde ting som måske engang kan lykkes, hvis jeg er stædig nok. Jeg har lavet en lille bog og vil gerne lave flere. Jeg har også lavet en lille digtsamling, der hedder »Gjort bedre før« - for det er den nemlig. Jeg vil også gerne male og lave skulpturer og sådan noget - og ud og spille musik for nogle mennesker, min guitar er mit alter ego. Jeg kunne også godt tænke mig noget med skuespil, film, radio og sådan noget. Lad os nu se - jeg er ikke ældre end jeg kan nå noget mere endnu inden jeg stiller sutterne. Om ikke andet, så er det jo altid behageligt at lulle sig ind i rosenrøde illusioner. Men nu starter jeg altså med at ændre verden til på torsdag.
Har du nogen helt konkrete forbilleder?
W. C. Fields!
Kun ham?
hum . . . der er så mange. Nej, ikke sådan konkret. Det er mere en masse åndelige forbilleder som jeg holder helt spedalsk meget af. Der er nogle mennesker, som er blevet mine venner, og som, selv om jeg nødigt indrømmer det, har sat sig uudslettelige spor i min bevidsthed -

HJEMME HOS RUNE KIDDE (FOTO: JØRGEN ANGEL)

Tid er penge, også for en »seriøs« dansk serietegner. Kidde følger altid skarpsindig med i urets tikken, når dagens buisness skal overstås i røret - og som gratis service kan han altid gi' klokken.

- ja, ja - sådan cirka så mange penge i favnen håber jeg at få - ihvertfald for det 8.ende album.

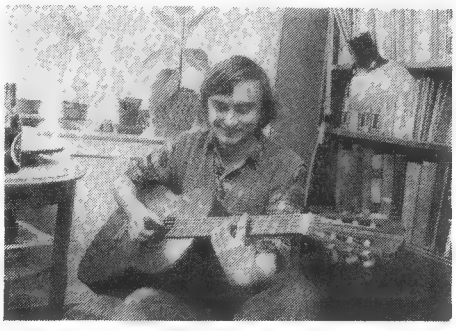

Kidde stresser af med musik - såsnart tiden byder sig, ryger han over i krogen til sin bluesgi!tar. Her er han i færd med at få fingrene i klemme på et hidtil uset greb.

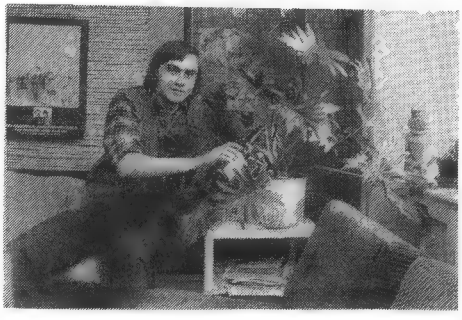

Man må værne om omgivelserne - det er jo trodsalt dem, der skal virke inspirerende - og hvad kan virke mere opløftende end en lettere tilbøvset plante?

Nye møbler er det blevet til i den nye herskabslejlighed på Frederiksberg, og dem må man jo værne om. Her er Kidde igang med sin daglige tur med Nilfisken (et Milton-design?).

Uden mad og drikke dur en Kidde heller ikke. - jeg elsker sammenkogte retter, udtaler han, det minder mest om det flydende.

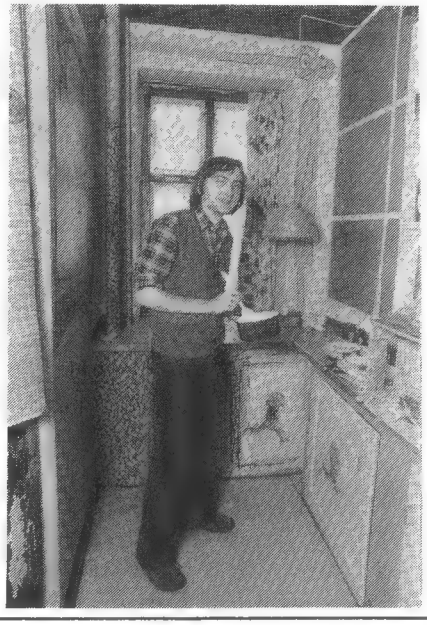

Hold op, Jensen, jeg vil fa!neme ikke se din pipfugl - og du får mig ikke til at sige ismand. - - gå din vej.

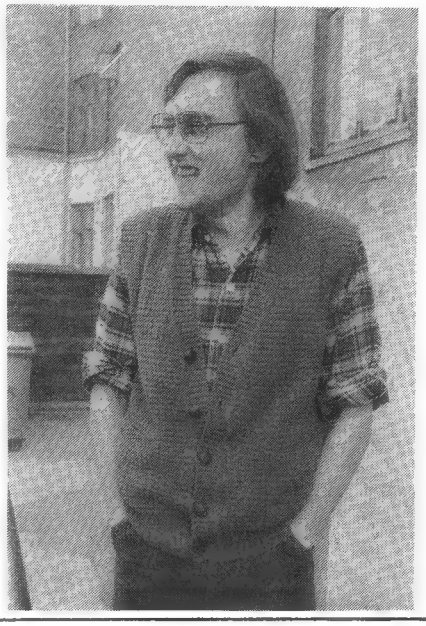

og så er der jo hele flokken, Mills Brothers, Mahalia Jackson, Dan Turell, Peter Plys, Carl Barks, Ella Fitzgerald, B. B. King, Sonny Terry og Brownie McGhee, Piet Hein, Chuck Berry, Jerry Lee Lewis, Louis Moe, John Lee Hooker, Johnny Winther, Greig, Exyperi, Steinbeck . . . åh, der er mange!!

Og Storm P. og Engström selvfølgelig - nu får du ikke flere, det er jo ikke en folketælling det her.

Men er der slet ikke nogen, der helt konkret har blandet sig i dit arbejde med »Rune T. Kidde« - Hvad med Henning Kure?

Det ville ikke være korrekt formuleret, at Henning har »blandet sig« - på den anden side set så har Henning betydet virkeligt meget for den måde, som albummet er blevet på. Faktisk har Henning været den, der fortalte mig, hvad jeg mente, når jeg selv glemte det. Jeg har haft fuldstændig frie hænder til at gøre hvad hulen der passede mig. Den måde som Henning har »blandet sig« på, har altid været noget med »Jeg syn's altså ikke at dether er så godt, men du skal selv bestemme, om du VIL have det på den måde«, og så har vi diskuteret det igennem. Udvalget af serier har vi lavet sammen, og der er både noget i, som jeg ikke er overbegejstret for og noget som Henning ikke er - historien om stenaldermanden Hyg er han ikke lykkelig over. Men vi har bestemt ikke været særligt uenige om noget. Den endelige rækkefølge har Henning lavet, og det kunne jeg altså ikke finde det mindste at udsætte på, selvom det ærgrede mig! Men . . . selvom det smerter mig at skulle indrømme det . . . så er Henning altså bare et pragteksemplar at have gående - den dumme skid. Hvis de her albums går ordentligt så har han fandeme osse fortjent en stor buket blomster . . . det har han iøvrigt alligevel. (Faktisk siger jeg selvfølgelig bare detteher for at få lidt mere for mit næste album).

Er der andre, der ikke har blandet sig?

Jo, ham Peter Madsen (dette afskyelige menneske - ham med »Hva' fa'en, bare lortet sælger«) han har faktisk ladet være med at blande sig i en sådan grad, at der er to sider i »Rune T. Kidde«, som han har tegnet. Vi har en eller anden evne til at virke kreativiserende på hinanden - og til at kritisere hinanden på det ondeste. Som hævn for griset i mit dejlige album, så har jeg medforfattet lidt med nogle eminente ideer til nr. 3 af hans ellers foragtelige lille amatørtegneserie »Valhalla«.

Så kan vi altså ikke forvente et storslået Madsen-Kidde album i fremtiden?

Selvfølgelig ikke, der er klasseforskel mellem os. Vel - man kan da aldrig vide, hvad der kan ske, men lad os nu lige se tiden an (det kan være at jeg ansætter ham som 'neger' når han engang bliver noget dygtigere). Inden du spørger om noget andet dumt, vil jeg egentlig godt sige et eller andet om, at jeg er ualmindeligt glad for den gode kontakt, der er mellem en masse af denne nye generation af tegneserietegnere. Freddy Milton har også snaget i mine kunstneriske udgydelser og sågar fået mig til at tegne noget om undervejs - den med Georg og den med Boogie Bear bl.a. har han på uforskammet vis fået omorganiseret. Faktisk kan han og Henning og Peter og jeg så dårligt sammen, at vi har nogle hemmelige planer i retning af et fælles studie. Nå, sådan helt nøgternt, så vanker der altså virkelig nådeløs kritik i det selskab! Det kan både være virkeligt barsk, men altså også bare fantastisk sundt at blive kritiseret helt ned i jorden en gang imellem. Men ih, hvor kan det være svært at lære, både at give og modtage kritik! En anden af de barske børster er iøvrigt et ualmindeligt talentfuldt ungt menneske ved navn Peter Kielland-Brandt. Hvis den mand ikke bliver noget inden for tegneserien når han bli'r stor engang så . . . du sku' bare se noget af det han har lavet!! Uforskammet talentfuld ung mand! Faktisk er det eneste jeg har imod ham, at han ikke kan li' den måde, jeg har malet mit køkken på - men det er til gengæld ikke så lidt!

Hvordan har du malet dit køkken?

Strålende smukt og smagfuldt! - hvordan ellers? Sig mig, er det ikke et tegneserieinterview detteher??

Nåjo. Jammen så lad mig da spørge dig om noget rigtigt tegneserieinterwievsk. Hvorfor tegner du tegneserier?

Hum . . . nå, den var jeg vist selv uden om! Det er et medie, der simpelthen rummer så mange muligheder. Der er næsten ingen grænser for de spændende ting som tegneserien kan bruges til, og som udtryksmiddel og kontaktmiddel til publikum er den faktisk uden sidestykke. Der er også så meget der ikke er udnyttet endnu, og så er det en kæmpe udfordring og lidt af en kæphest, at være med til at bruge og slå lidt på tromme for en kunstform, der simpelthen på det allergroveste er blevet miskendt. Det der med at være sådan en *rigtig* kunstner, det har jeg altså heller aldrig kunnet forliges med. Jeg vil sgu' ikke ha', at det jeg laver skal knaldes op på væggen hos en privatmand eller bare ses af et uendeligt begrænset udstillingspublikum. Jeg vil via tegningen kunne få kontakt med MANGE mennesker, og ikke bare en lille indspist udstillingsgængerhob. Jeg simpelthen have bevidstheden om, at det jeg laver har et STORT publikum - ellers føler jeg ikke, at det er nok at bruge sit liv til. Der skal være MANGE! At det lige blev tegneserien hænger nok også sammen med, at jeg aldrig nogensinde har kunnet overvinde mine mindreværdskomplekser overfor min far, som altså bare er en ualmindeligt pragtfuld kunstner. Jeg fandt ret tidligt ud af, at hvis jeg nogensinde skulle nå ud med noget af mit eget, så skulle jeg lære mig en stil, der var fuldstændig anderledes end min fars. Men åndeligt er vi vistnok i foruroligende grad to alen ud af et stykke! En af mine helt store drømme er at kunne lave noget sammen med far på et tidspunkt - det tror jeg også, skal gå i opfyldelse. Heldigvis er mine forældre netop flyttet til Københavnstrup lissom mig selv, så nu kan jeg holde dem i ørerne igen!

Er det din far, der har været 'læremester'?

JEG HAR ALTID SYNTES, AT H.C. ANDERSENS "ELVERHØJ" VAR PRAGTFULD, SÅ JEG HAR GIVET MIG I KAST MED AT ILLUSTRERE DEN HER ER DET GÅET UD OVER DOVREGUBBEN...

Nej og ja. Det er sjovt nok . . . når jeg sådan tænker på det . . . det er simpelthen så godt som aldrig sket, at jeg har fået nogen kritik og hjælp med min teknik. Nej, det har jeg altså lært mig selv. Jeg har ikke engang fået ros for mine kunstneriske underværker. Det har virkeligt skullet være noget helt specielt, før jeg en enkelt gang har fået at vide, at det var godt. Det er sjovt nok . . . jeg snakkede med min far om mine albums engang i sidste uge. »Det bliver skægt at se, hvad det egentlig er, du laver!«, sagde han. Det er faktisk underligt, men det har været helt naturligt på den måde. På alle andre måder har jeg et fantastisk tæt og vidunderligt forhold til mine forældre - men de har sgu' ikke lært mig at tegne!

Men noget må du have med hjemmefra?
Ja, er du tovlig. Meget! Det er klart, at hvad jeg har suget til mig ved at vade rundt i kunst til op over ørerne hele min barndom har præget mig fatalt. Det har også altid været noget med kreativitet omkring mig. Mor er lissa kunstnerisk skabende og levende som far. Hun har været keramiker og stoftrykker og stiftede et amatørteater på et tidspunkt. Hvis mor havde været tyve i dag, så havde hun været et ualmindeligt lovende talent. Men en kvinde, både i dag, og da mor blev født, skal altså simpelthen være udstyret med en pokkers fandenivoldskhed og nogle ekstremt gode nerver for at bryde igennem med noget kunstnerisk - og helst lade være med at etablere sig med mand og børn og i dette tilfælde ovenikøbet en pokkers kunstnerisk begavelse af en mand! Men jeg ved, at mor er i gang med at skrive en bog - og jeg agter at sparke hende kraftigt, hvis hun ikke får gjort noget ved det! Jeg har også en serie i albummet, som er min mors idé. Hun har også nogle helt eventyrlige drømme, og kan fortælle dem helt vidunderligt. Nogen af dem har jeg skrevet ned, og vil måske prøve om jeg kan omsætte i tegneserieform. Der er noget fantastisk stærkt over drømme. Den længste serie i albummet »Trold Karkule« er faktisk en helt autentisk drøm. Mor oplever og fortæller også mange ting meget stærkt og smukt, det er min store drøm også at kunne videreformidle nogen af mors oplevelser. Ellers så er det jeg har med hjemmefra præget af, at vi altid har kunnet snakke i lange nattetimer med hinanden om mennesker og følelser og aldeles jordfjerne filosofier.

Nå, nu lyder det sgu' snart som tusind og en nats eventyr - det var det meget langt fra! Tre kunstnerisk skabende individer i samme hus medfører nogle enorme gnidninger og gnister og en masse problemer, og det er hverdagen. Det andet er flødeskummet. De sidste 6-7 år jeg boede hjemme havde jeg det faktisk rigtigt ad helvede til det meste af tiden. Nå, for fanden . . . spørg mig nu om noget inden jeg falder hen i selvmedlidenhed, ikke!

Til slut: Hvad er de tekniske hemmeligheder bag dine tegneserier?
Det nærmeste stykke papir, det nærmeste skriveredskab, en helvedes masse sort kaffe som jeg hælder ud over det meste af førstnævnte papir, samt en reproanstalt som jeg vist ikke skal vise mig i nærheden af de kommende måneder.

Hvordan kommer man til at leve af at lave tegneserier?
Man fødes lettere naiv, finder verdens bedste producer som hedder Henning Kure og så prøver man iøvrigt at afsætte sine tegninger til alle man kommer i nærheden af. Hver gang man så får et ubehageligt afslag går man hjem og køber en flaske whisky mens man drømmer om at blive stor og berømt og kunne hævne sig. Næste morgen har man som regel tømmermænd. Sandsynligvis ligger hemmeligheden ved den stædige tegneserietegner i, at hans tømmermænd ikke overstiger hans ærgerrige amtitioner i styrke.

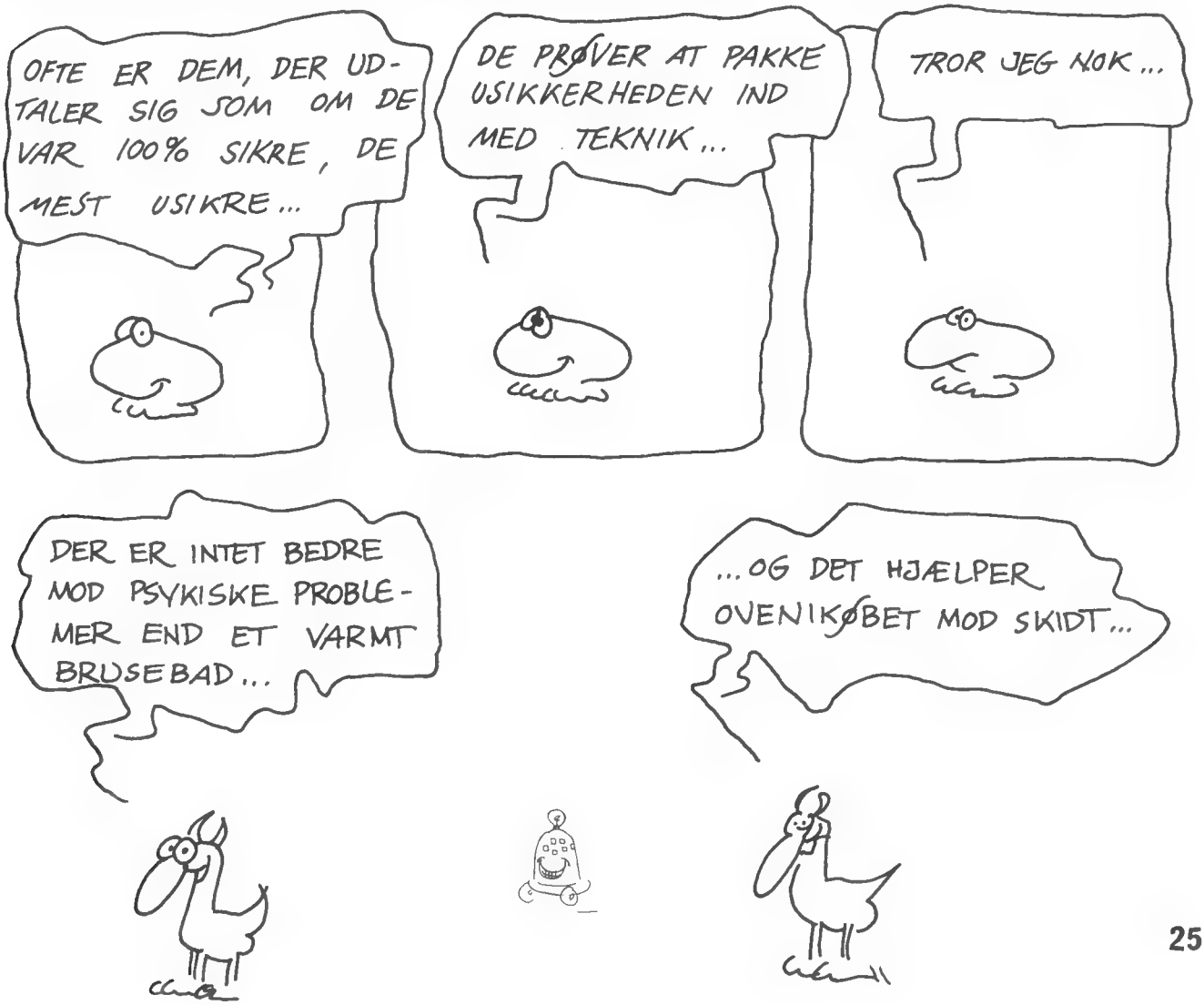
OFTE ER DEM, DER UDTALER SIG SOM OM DE VAR 100% SIKRE, DE MEST USIKRE...
DE PRØVER AT PAKKE USIKKERHEDEN IND MED TEKNIK...
TROR JEG NOK...
DER ER INTET BEDRE MOD PSYKISKE PROBLEMER END ET VARMT BRUSEBAD...
...OG DET HJÆLPER OVENIKØBET MOD SKIDT...

I forbi• farten

- supplerende materiale til Jon Gisle's teorier i Andelogien. Anders Hjorth Jørgensen har grundet »grundigt« over familiestrukturen i Andeby, og er kommet op med følgende guldkorn: »Ferieteorier«.

ANDELOGISK FORSKNINGSNYT!
- tag på ferie i Andeby!

af *Anders Hjorth Jørgensen*

Ingen kan vel betvivle, at Jon Gisles »Andelogien« er et epokegørende værk indenfor den andelogiske grundforskning. Desværre må man dog konstatere, at hr. cand. philol.'ens referencemateriale til en vis grad har været for snævert, idet det tilsyneladende kun omfatter »Anders And & Co.« med tilliggender fra 1949 og indtil 1978. Det tilvejebringer nogle fatale misforståelser i kapitlet »Sex og familiestruktur«.

Et par af kapitlerne er revideret til den danske udgave, men såvidt jeg kan konstatere, er nævnte kapitel ikke væsensforskelligt fra det, som optræder i den norske udgave, »Donaldismen«, fra 1973. Det må vel betyde, at forskningen ikke har bragt nyt på området i den mellemliggende tid (1).

Det, som først og fremmest volder forskningen problemer, er manglen på mødre og fædre i det andelogiske univers og den udprægede tilstedeværelse af onkler og nevøer, tanter og niecer. Udtrykt af John Gisle således: »Og dermed, mine damer og herrer, står vi ved den vanskeligste af alle andelogiske uløste gåder: Hvordan kan man få nevøer i et samfund, hvor man ikke kan få børn?«

Diverse dybsindige andelogikere har fremsat utallige ligeså dybsindige teorier som løsning på denne fundamentale gåde, og Jon Gisle hæfter sig specielt ved fire af disse teorier: Eksklusionsteorien, udødelighedsteorien, gøgeungeteorien og generationsmodsætningsteorien (eller de døde forældres hypotese) (2).

Gisles referencemateriale kan føres tilbage til 1949. Fra de ældste tider før dette epokegørende år forelå kun få kendte kilder i 1973, og det undskylder selvfølgelig en del. Men nu, hvor andelogiske arkæologer har fremdraget uvurderligt kulturgods fra de tidligste tider og fjertliggende kulturkredse, er der ikke længere grundlag for at holde liv i de uhyrlige og fortænkte teser, som sætter pletter på Gisles iøvrigt geniale grundforskning.

Som beskrevet i den yderst seriøse medieanalyse »Anders And i den tredje verden« af de gravalvorlige chilenske skolemestre Dorfman og Mattelart er det andelogiske univers et fritidsrum. (3). Selvom man sjældent skal bringe fornemmelser ind i en strengt videnskabelig afhandling, har jeg en velunderbygget fornemmelse af, at en overvejende procentdel af de andelogiske begivenheder udspiller sig på skovture eller eksotiske rejser, ved sportsstævner, i andre konkurrencesituationer o.l. Kort sagt, udspiller sig i fritiden. Den splinternye og sensationelt epokegørende teori, som jeg hermed faldbyder, har jeg derfor givet betegnelsen »ferie-teorien«.

Jeg havde først overvejet »Jørgensenhypotesen«, men da den har en lidt for prætentiøs klang og lyder, som om navngiveren har fundet de vises sten (4), foretrak jeg »den enkle løsnings hypotese«. Men også denne benævnelse måtte kasseres, fordi den egentlige siger for lidt om tesens indhold. Derfor stoppede jeg ved »ferie-teorien«!

Ferie-teorien er udviklet af »baby-sitter-teorien«. Stamfaderen til hele det andelogiske univers er paradoksalt nok Mickey Mouse, og i en af de tidligste, nedskrevne episoder fra dennes begivenhedsrige ungdom har jeg fundet det første bevis for min teoris holdbarhed. Søndag den 18. september 1932 overlader en høj, slank og velklædt dame sine to sønner Mik og Mak i Mickeys varetægt med ordene: »- og tak fordi du vil tage dig af mine englebørn! Bliver der vrøvl ved sengetid, så læs et eventyr for dem!« Mickey skal være en slags babysitter for dem, mens moderen er på rejse (faderen hører man intet om). Da hun vender hjem den 6. november, tager hun igen børnene til sig.

Mik og Mak kalder slet og ret Mickey for onkel, hvilket ikke siger noget om familierelationerne. Ved yderligere granskning i de gamle skrifter er det imidlertid lykkedes for mig at finde netop den kilde, som dels underbygger »babysitter-teorien«, dels forklarer familieforholdet og dels giver forklaringen på det udvidede onkel-begreb.

En kilde fra de ældste tider, som vel efter den norske forsker Pål Jensens begreber må kaldes ur-kreativismen (5), dateret 31.3.1935 indeholder følgende replikskifte:

Anders And: »Dav, Mickey! Nå er du blevet babysitter?« (6)

Mickey Mouse: »Det er mine små nevøer - Mik og Mak! Deres mor er bortrejst.«

Mik og Mak er altså Mickey Mouses nevøer, og begrebet onkel dækker altså her over, at han enten er drengenes morbror eller farbror (7).

Som sagt forklares onkel-begrebet yderligere i samme kilde!

Mickey Mouse: »Det er Anders And - og I må vist godt sige onkel Anders.«

Anders And: »Nix! Jeg er ikke jeres onkel.«

Onkel-begrebet kan i en del tilfælde simpelthen sidestilles med det svenske »farbror«, som ikke kun omfatter farbrødre, men alle »ældre venner af familien« (8).

En lidt yngre kilde forklarer Anders Ands familierelationer til Rip, Rap og Rup. I et velbevaret brev fra den 17. oktober 1937 får man dels at vide, at de tre drenges mor er Anders kusine, dels at deres far ligger på hospitalet (9). Dvs. at Anders And ikke er Rips, Raps og Rups »rigtige« onkel, men altså en slags »far-

Det brev fra den 17. oktober 1937, som afslører Anders Ands familierelationer til Rip, Rap og Rup.

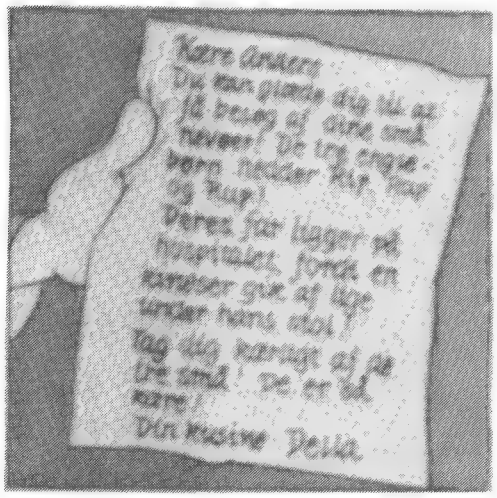

Afslutningen på nevøernes første ferie hos Anders And antyder et snarligt brud med forældrene og en frygtelig tilbagevenden til onklen. Men har man også her en antydning af fremtidige lig i Disneys kælder? Hvor blev forældrene af?

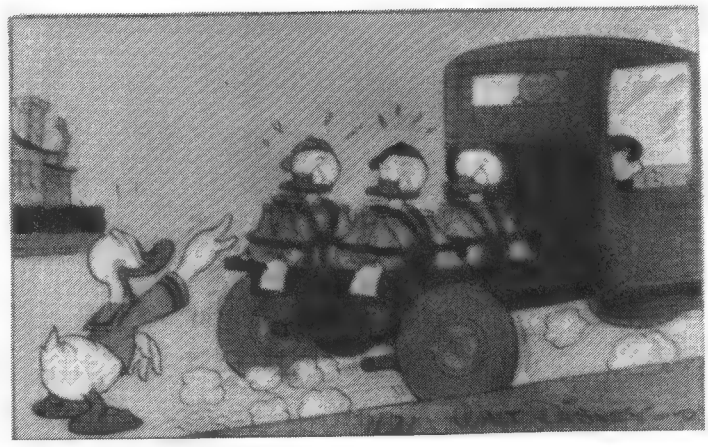

bror« efter svenske forhold.

Også her kan »baby-sitter-teorien« anvendes, hvad omtalte brev også beviser.

Både i Mickey Mouses og Anders Ands tilfælde rejser nevøerne hjem efter endt »ferie«. Rip, Rap og Rup vender dog senere tilbage - og denne gang for stedse - mens Mik og Mak også i de nyeste kilder tydeligvis bevarer deres status som gæster.

Men selvom Rip, Rap og Rup slår sig ned permanent hos Anders And, kan der ikke være tvivl om - med udgangspunkt i disse ældste skrifter - at de ligesom Mik og Mak er feriegæster hos onklen, som tager sig af dem i sin rigelige fritid.

Der kan imidlertid heller ikke herske tvivl om, at Rips, Raps og Rups forældre er afgået ved en stille død ved indgangen til ur-andelogien i 1949. Efter dette år omtales de ikke i en eneste kendt kilde, og den eneste naturlige forklaring på dette er, at Gisles »de døde forældres hypotese« har sin rigtighed. Gisle tvivler dog på teoriens holdbarhed. Han kan ikke forestille sig, at de tre værdige og højt kultiverede grønspætter, Rip, Rap og Rup, enten har nedbrudt forældrene, så de er endt på nerveklinik, eller at de simpelthen har forvoldt forældrenes død.

Føromtalte brev beretter om, hvordan de har sendt deres far på hospitalet, så mon ikke teorien trods alt er holdbar nok? I den periode, som jeg har tilladt mig at benævne ur-kreativismen, er ihvertfald både Mik og Mak og Rip, Rap og Rup besat af en vitalitet og en altfortærende menneskeforagt, som kan drive selv hærdede forældre til vanviddets - måske selvmordets?!! - rand.

Sex er, som Jon Gisle også meget klogt påpeger, forvist fra det andelogiske univers. Men det berettiger nu hverken ham eller andre andelogikere til at hævde, at onkel-nevø forholdene er afledt af Disneys afsky for sex (10).

Efter nøje granskning af føromtalte præ-Gisle-kilder er jeg nået frem til den tese, som passende kan betegnes som »bekvemmeligheds-teorien«.

Af forskellige årsager, som Gisle også har opmærksomheden rettet imod, kan det være praktisk at indføre børn i det andelogiske univers. Hvis disse børn imidlertid skal være sønner eller døtre af hovedpersonerne, kræver det en formaliseret pardannelse, som den herskende samfundsmoral kan acceptere, dvs. ægteskab. Alene dette ville betyde en total ombrydning af universet, af dets myter, karakterer og muligheder. F.eks. ville Anders Ands muligheder for at gøre, hvad der måtte falde ham ind, være stærkt hæmmede p.gr. af forpligtelsen overfor hustruen, som velsagtens ville være Andersine og velsagtens hjemmegående med dyre vaner! Disneys indføring af nevøer i universet har altså intet at gøre med sexuelle tys-tys forestillinger (11). Det er en bekvem foranstaltning, som bevarer universets integritet.

Og nu er der selvfølgelig mange andelogikere, som griner grimt i skægget (12). Hvorfor er onkel Joakim så ikke Anders Ands far? Også her skyldes det bekvemmelighed - og logik. Hvordan skulle man i 1950 forklare, at Anders And pludselig fik en far? En onkel lader sig lettere hente ind fra kulissen!

Og så et lille sidespring: Hvem er Bedstemor And egentlig bedstemor til? Jon Gisle er inde på det i en fodnote, som omtaler AA nr. 2/1952. Her kalder hun Anders And for sin sønnesøn. Men allerede den allerførste ur-andelogiske kilde afklarer dette forhold. På side 33 i AA nr. 1/1949 siger Anders And: »Kære farmor, her i byen er vi moderne« (13).

Selvom Disney utvivlsomt led af sexuelle fortrængninger, er onkel-nevø-forholdet altså ikke afledt af disse (14). Moderskabet har trange kår i det andelogiske univers, men som vist eksisterer det altså i de allerældste kilder. Selv i de ur-andelogiske kilder stikker det et forsigtigt hoved frem i ny og næ. I den forbindelse lader hverken ferie- eller bekvemmelighedsteorien sig bortforklare (15).

Noter:

1) Denne formodning underbygges kraftigt af, at hverken »Carl Barks & Co.« eller de 8 numre af det fundamentalt-videnskabelige norske tidsskrift »Donaldisten«, som jeg har haft adgang til under min forskning, omtaler eller fremsætter nye teorier på området.
2) Hvad de iøvrigt drejer sigom, kan man se i »Andelogien« side 93-98.
3) En af de få teser fra dette dystre værk, som direkte kan overføres til den nordiske andelogi.
4) Hvilket jo langt fra er tilfældet! Dertil er baggrunden for onkel-nevø forholdet for indlysende.
5) Se »Andelogien« side 17.
6) Læg mærke til, at her anvendes betegnelsen babysitter direkte!
7) Enhver anden relation ville kræve, at Mickey var gift, og det ved vi jo, at han ikke er - eller har været.
8) Kilde: »Svensk-dansk ordbog«.
9) En anden samtidig kilde, som henhører under filmfolkemindeforskningen, »Donald's Nephews«, omtaler drengenes mor som Anders' søster.
10) En tåbelig og urimelig påstand!
11) At hans univers så alligevel præges af sådanne, er en ganske anden sag.
12) Hvis de altså har et sådant!
13) Påpeget af andelogikeren Mai-Britt Nielsen på et værtshus i Slagelse den 19. marts 1980.
14) Andelogikere med anden mening om den sag er stadig tåbelige og urimelige!
15) Basta!

VOR SERIE

TOM

©1980 SØREN HÅKANSSON

AF

SØREN HÅKANSSON

. . Laver du tegneserier? - Er du måske interesseret i at få dit arbejde trykt i KS som VOR SERIE? For det er vi måske interesseret i.

Vi modtager helst 1 siders afsluttede serier eller strips, da en side »desværre« er alt vi kan ofre i hvert nummer.

Send allerhelst fotokopi til en start - vi kan meget sikkert ikke påtage os at trykke alt hvad vi modtager, og vil meget nødigt også påtage os at skulle returnere alt for meget originalt ubrugt materiale.

Tegneseriemarkedet

TEGNESERIEMARKEDET/ DANMARK af Torben S. Jensen.

WINTERS FORLAG

Endelig lykkedes det for forlaget at få udsendt første bind af tre med tilen RINGENES HERRE. Det er, som titlen kraftigt antyder, en tegneserieversion af Tolkiens berømte 3-bindsværk af samme navn. De to øvrige bind skulle som dette første meget gerne nå ud i år, oplyser redaktør Karsten Hansen til KS. Karsten Hansen har iøvrigt overtaget redaktionen af alle Winthers album og serie-projekter efter at Tony Lützer blev afskediget tidligere på året.

Ringenes Herre vil blive anmeldt i KS senere, når titlen er komplet med alle 3 albums. Nr. 1 er på 48 sider i farver, og koster som alle andre albums fra Winther 17,85 kr.

Ude fra Winthers nu er også BROCKMAGERNE nr. 2 af Denayer og Duchateu - serien her kan genkendes fra nu hedengangne TEMPO (GB) - det er også de to D'er som står bag Yalek og Jack Thomas, som med mellemrum kan læses i SUPERTEMPO - efterfølgeren til TEMPO, også fra GB. BRUNO BRAZIL nr. 2: Bronzeelefanten, af Vance og Albert, li'som Brockmagerne et 48 siders farvealbum. BB-albummet anmeldes allerede i dette nummer af KS.

En helt ny serie fra Winthers er udkommet omkring første maj. Det drejer sig om CLIFTON, en serie startet af Mancherot (se dette nummer af KS) og siden fulgt op af forskellige serieskabere. Albummet her, altså nr. 1 på dansk, er lavet af Degroot og Turk. Clifton er en humoristisk kriminalhistorie med den engelske oberst Clifton i hovedrollen. Nåske vi også får episoden Mancherot stod bag på dansk ?

Ud i den nærmeste fremtid er to albumtitler planlagt - COCOBILL nr. 2 af italieneren Jacoviti, og en såkaldt »onshot« titel - KLØR KNÆGT, en forrygende agent-historie af Dany og Van Hamme.

På seriehæfte-fronten sker der også noget. For 2. gang (og for 4. gang i Danmark) udkommer EDDERKOPPEN og DE FANTASTISKE FIRE igen, det er som sidste gang det svenske forlag Atlantic som står for redigeringen. I august kommer så en ny Marvel Superhelt på det danske marked, nemlig det store grønne uhyre - THE INCREDIBLE HULK, som p.t. er ganske så succesfuld både i USA og England. De andre superhelte dukker op allerede i juni måned.

CARLSEN if

Siden sidst er en række album udkommet fra forlaget, og en del er lige på trapperne. Mancherot, som jo bekendt portrætteres i dette nummer af KS, er man vældigt glade for og foruden de to titler SIBYLINE og KLORO (hvoraf der nu er udsendt henholdsvis 4 og 3 albums under de respektive titler), har man nu også udsendt Mancherots egentlige debutserie, historien om detektiven Katnap og eventyret om KATNAT OG KROMPYREN -

albummet er på 62 sider i farver, og koster 19,50 kr. Man har også vist sig interesseret i Mancherots CLIFTON-historie, men de rettigheder er forlaget Winthers rendt med - så kan man jo kun håbe at de vil udgive den (af Mancherot, altså). Desuden er udsendt OLIVER OG COLUMBINE nr. 5: Karavellen Fra Ligemeget Hvor, af Dany og Greg, BLAKE OG MORTIMER nr. 5: Marie-Antoinettes Halssmykke, af E.P. Jacobs, YAKARI nr. 5: Gråbjørnen, af Derib og Job, HENRIK OG HAGBART nr. 10: Nissen I Klippeskoven, af Peyo (Den første episode hvor Henrik møder Hagbart), SMØLFERNE nr. 10: Smølfehistorier, af Peyo-en række 1 sides serier.

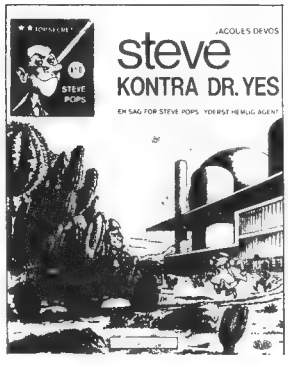

Lige på trapperne da dette skrives er følgende nyheder: STEVE POPS nr. 1: SP contra Dr. Yes (serien hedder egentlig SP, Agent H2O. Et »one-shot« sort/hvid album, en eventyrfortælling med titlen PÅ EVENTYR I KINA samt LEFRANC nr. 1: Den Store Trussel, en serie af Jaques Martin, som også laver ALIX. Lefranc vil lidt ældre serielæsere kunne kende igen fra FART & TEMPO i slutningen af tresserne.

GUTENBERGHUS

Forlaget lå længe i forhandlinger med Marvel om rettighederne til adskillige superhelteserier (bl.a. havde man sat sig på Marvels seneste creation The Moonknight), men det hele strandede på at man meget gerne ville have rettighederne også på Edderkoppen, og gerne for hele Skandinavien - den gik ikke rigtigt, i Sverige sidder forlaget Atlantic som bekendt på dem, så nu har man istedet helt og aldeles opgivet amerikanske serier, ihvert fald foreløbigt.

Siden sidst er der kommet lidt af hvert på markedet fra GB - umiddelbart efter album 11 i serien om de bedste historier med Anders And er fulgt atter 2 Walt Disney Klassikere, TILBAGE I TIDEN og JOAKIM VON AND I DVÆRGINDIANERNES LAND, begge af Carl Barks og begge genoptryk fra Anders And magasinet, 1961. Foruden de to titelhistorier indeholder hæfterne, der koster 7,00 kr. pr. stk., diverse udfyldssserier, alle genoptryk af Barks-materiale fra ældre AA-numre. Andet nyt fra Disney-

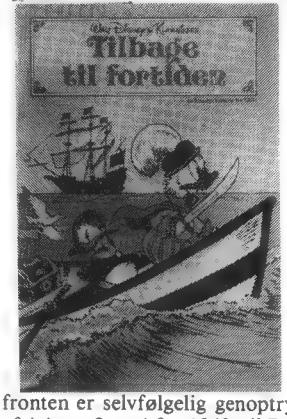

fronten er selvfølgelig genoptryk af AA nr. 3 og 4 fra 1949, til 7,85 kr. pr. stk., JUMBOBOG nr. 34: Stålanden Går i Fælden, til 12,50., FEDTMULE & KLASSIKERNE nr. 10: Frankenstein, til 14,50., og som noget helt nyt - nye Disneymagasiner - ZORRO, et 54 siders magasin som skal udkomme ca. hver anden måned, hver gang med en 3-4 eventyr i farver om den maskerede helt. Magasinet, som er helt i farver, koster 6,00 kr. og redigeres af Per Då, som også redigerer SUPERTEMPO-bladet - der som bekendt udkommer hver måned.

Den anden nye titel er GEORG GEARLØS, et blad for

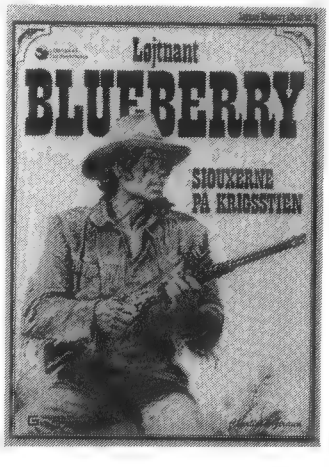

de yngre med forskellige spil, opgaver og små historier. Siden sidst er 3 albums nået frem fra GB - HAGBARD nr. 5: Den Skrækkelige Søslange (anmeldes i dette KS), IZNOGOOD nr. 7: Iznogood Går I Kredsløb af Tabary og Goscinny, 48 siders farvealbum til 16,50 kr. - og BLUEBERRY nr. 9: Siouxerne På Krigsstien, som sædvanligt et album af Charlier og Giraud (se iøvrigt anmeldelsen af album 7 og 8 i dette KS), pris 17,50 kr.

En ny Pocket-serie er også blevet introduceret - En NUSER - såmænd, og de fleste kan vel gætte at hovedpersonerne er de kære RADISERNE - her drejer det sig om en slags bogversion af de TV-film, som også dansk TV har udsendt, med de populære figurer. Her er altså ikke tale om tegneserie i traditionel forstand. To titler er udsendt (om miljødag på Søren Bruns Baseball-bane og tyveriet af Woodstocks rede) og de koster en flad ti'er pr. stk., begge er helt i farver. På vej fra forlaget er FEDTMULE & KLASSIKERNE nr. 11, hvor Fedtmule dennegang optræder som Kong Midas, kongen som kunne forvandle alt til guld ved en simpel berøring, IZNOGOOD nr. 8, og hermed kommer forlaget endelig igang med materiale som ikke før har været på dansk, JUMBOBOG nr. 35, og så yderligere 4 titler i COMICPOCKET-serien, nr. 11 (Radiserne), 12 (Alfredo), 13 (Lullubell) og 14 (atter Radiserne).

INTERPRESSE

Siden sidst er følgende albums nået frem. De tre titler i 16 x 22-serien, AUGUST JULIUS Overgir Sig Aldrig af Greg, SYLFIAS SJÆLEKVALER af Claire Bretcher og SÆRE FORTÆLLINGER af Gotlib. De koster 29,50 kr. pr. stk.

FLIP OG FLOP nr. 10: De Kære Små, af Ibanez i den sædvanligvise groteske stil, LUCKY LUKE nr. 38: Joss Jamons Bande, af Goscinny og Morris, RADISERNE nr. 5: Nuser På Spejdertur, af Schultz (materialet kommer via Frankrig), JONATHAN nr. 4: bodhisattvas Vugge, af Cosey, MORGAN KANE nr. 5: I Dragens Kløer, den norske westernserie af Ernst Vevle Olsen (se anmeldelse af album nr. 4 i dette KS), SAMMY nr. 8: På Kant Med Pigerne, af Cauvin og Beck, BUMMELUM nr. 2: Elfenbensjægerne, af Cauvin og Mazel, FRANKA nr. 2: Mesterværket, af Henk Kuijpers - som bekendt en hollandsk serie. Samtlige disse album koster pr. stk. 19,85 kr.

I det mindre pocket-format er udsendt SERIEPOCKET nr. 30 med Fantomet, gamle episoder tegnet af Ray Moore og Mccoy, pris 12,50 kr., FLIP OG FLOP

POCKET nr. 1, af Ibanez, pris 12,50 kr., og i anledning af de mange tegnefilm på Dansk TV lørdag eftermiddage en TOM OG JERRY POCKET til 12,50 kr., med masser af ældre episoder.

Udi aller nærmeste fremtid er følgende album planeret: De 2 RUNE T. KIDDE ALBUMS, som behørigt omtales i dette nummer af KS, udsalgsprisen bliver 29,50 kr. pr. stk., FLIP OG FLOP nr. 12: I Circus, af Ibanez, BLÅFRAKKERNE nr. 3: Robertsonvilles Lyksagligheder, af Cauvin og Lambil, UNDERGROUND nr. 8: Fritz The Cat

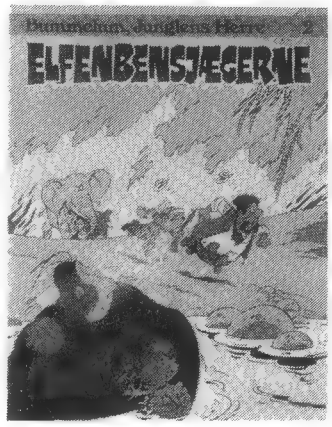

Vender Tilbage, mere fra Robert Crumb, VOVEHALSENE nr. 3: Den Afskyelige Snemand, italiensk produceret, NIKOLAI nr. 3: Pansernævernes Ø, SPLINT & CO. nr. 19: Mystik På Klosteret, KEN-bog nr. 2- dennegang på ialt 384 sider, BULDER nr. 4: Et Hundeliv, af Roba, BRODER BØVS nr. 2: Benet Står Til Søs, af Greg og en helt ny titel STORM, en SF-serie af Saul Dunn og Don Lawrence. For de allerfleste af disse titler bliver prisen 19,85 kr.

Lidt længere ud i fremtiden ligger PRINS VALIANT nr. 18: Floden Der Forsvandt, VAKSE VIGGO nr. 9: Go'e Gamle Viggo og VALHALLA nr. 2: Thors Brudefærd, af Peter Madsen m.fl.

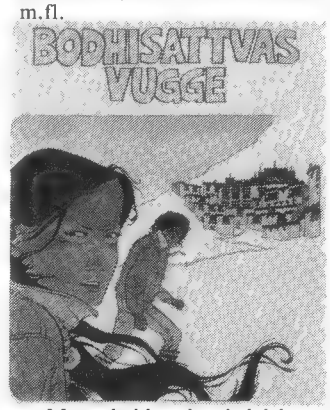

Man arbejder på en hel del nye ting, beregnet til udgivelse til efteråret. Nævnes kan at DRACULA (i versionen skrevet af Marv Wolfmann og tegnet af Gene Colan) er under forberedelse, det samme er Mike Ploogs Frankenstein-serie (ditto Marvelproduceret). Et BATMAN-album med episoderne tegnet af Marshall Rogers er i vente, samt en dansk albumudgave af Wendy Pini's Elfquest, på dansk ELVERNE.

I POCKET-formatet er SERIEPOCKET nr. 31 med BLONDIE, og senere på året udkommer TOM OG JERRY pocket nr. 2, samt FLIP OG FLOP pocket nr. 2 og 3.

Også på magasinfronten sker der ting og sager. Kort skal nævnes at de gode gamle MANDRAKE-eventyr startede i FANTOMET for et par måneder (eller 6) siden, samt at Max Jordan (kendt fra 3 IP-album) gæsteoptræder ganske kort i SERIEMAGASINET 116. BASSERNE går det forrygende gdt med, bladet har udviklet sig til en virkelig storsællert, og fra og med 12. juni udkommer det hver 3. torsdag, altså i samme interval som seriemagasinet.

SUPERMAN MED BATMAN skifter titel til SUPERMAN fra nr. 19 som udkommer 30. juni, dog uden at der ændres væsentligt på indhold. Carsten Søndergaard fra redaktionen oplyser at ændringen skyldes at man på den måde undgår at nødvendigvis måtte have BATMAN med i hvert nummer, og at der var problemer med ordentlige forsider med så stort et logo. Fra samme skuffe kan oplyses farvemagasinet GIGANT lukker med nr. 4., som er ude den 15. maj. DE DROG VESTPÅ, Westernserie om nybyggerne, fortsætter ufortrødent med 2 numre i 1980, nr. 2 i serien 21/6 & nr. 3 14/10, pris 9,75 kr. pr. stk.

To nye magasiner er på trapperne. Et krigsmagasin, baseret på DC-materiale, med titlen YANKEE er planeret til udgivelse midt i august. Bladet skal komme 4 gange årligt (altså hver 3. måned) med 100 sider i sort/hvid til prisen 10,- kr. Hovedemner bliver Joe Kubert Sgt Rock, på dansk Sgt Flint, og John Severin's Losers, som logisk nok er blevet til Taberne, men korte serier af Alex Toth og Frank Thorne er også at vente.

Og så er der Zack, ikke at forglemme. Magasinet er, p.g.a. at produktionsforsinkelser, blevet udskudt fra slutningen af april til slutningen af juni, og den frist håber redaktør Søndergaard at kunne holde. Mange intressante sager vil dukke op i Zack, der li'som Agent x9 og det planerede YANKEE magasin bli'r en sag på 100 sider i sort/hvid. I de første numre vil det blive til et gensyn med Mark Breton (nu bærende sin originaltitel m. Vaillant) af Jan Graton, Dan Cooper af Albert Weinberg, Blueberry af Charlier og Giraud, Tanguy & Laverdure af Charlier og Jije, og blandt de nye bekendtskaber bl.a. Jeremiah af Hermann (se dette nummer af KS), Eric Castel af Reading, Tony Stark af Aidans (kendt herhjemme for Tonga (FART & TEMPO) samt Turi & Tolk, en tysk serie af en vis Challenback. Flere af titlerne fra Zack-magasinet vil senere udkomme som albums fra IP, bl.a. Hermann's Jeremiah (selvfølgelig). I øvrigt kan det (selvtøgelig). I øvrigt kan det nævnes at redaktør Søndergaard også har fået rettighederne til det belgiske magasin »Tintin« hevet til sig – så der ku' måske blive mulighed for flere gensyn med gamle Fart & Tempo -helte.

SVERIGE

SVENSKA SERIER er kommet ud med nr. 2, 1980. På bladets 52 sider præsenteres serier som bl.a. Flykapringen af Johan Andreasson (som KS præsenterede i nr. 35), Besøkeren af Capella og Giorgi, En Serie til Svenska Serier af Bjørn Bergenholz, Kurt Jønnsons Vardag af Håkan Somdal, Mardrømmare af Jan Tornberg og Zat-rat af Anders Blomdahl.

BILD & BUBBLA nr. 4, 1979, tidsskrift fra Svenska Seriefremjandet, handler en del om emnet KS havde oppe i nr. 35, den nordiske seriekongres i København - November 79. Foruden det artikler om Warren-comics, tegneren John Cullen Murphy, indianerserier. Anmelder og omtale-sektion.

SEFLOKIN er et tidsskrift som kommer fra en lokal afdeling af Seriefremjadet i Linköping. Nr. 7/8 (dobbeltnr.) fra 1979 indeholder bl.a. artikel og interview med Berni Wrightson, rapport fra seriefestival i Linköping, interview med Rolf Gohs og diverse serier.

TSJ

VESTTYSKLAND

Koralle Verlag, som udgiver *Zack* i Vesttyskland, *Super-As* i Frankrig og Belgien og *Wham* i Holland, har fra den 6. marts ændret udgivelsen af *Zack*. Bladet udkom indtil denne dato hver 14. dag, nu skal det udleveres ugentlig. Grunden hertil er, at forlaget har i sinde at producere størstedelen af bladet sammen med de franske og hollandske udgaver. Man har forringet sidetallet fra 68 til 52 sider, prisen fra DM 2.50 til 2.00, hvilket i virkeligheden betyder, at bladet er blevet dyrere. Virkede ekspansionen hos *Zack* i begyndelsen som et fremskridt, fordi man havde erhvervet rettighederne til en del gode franske serier, så er kvaliteten i løbet af 1979 og i begyndelsen af 1980 sunket meget, hvilket understreger, at har en koncern fundet sin plads på markedet, behøver den ikke mere tage hensyn til kvaliteten. Af tekniske grunde har man været tvunget til at udelade numrene fra 6 til 10.

De tyske serieforlag venter med nogen spænding på, hvad der kommer fra forlagsgruppen Moewig/Pabel. Begge forlag, som indtil dato har udgivet romanhæfter i forskellige genrer, er blevet købt af Heinrich-Bauer-Verlag, én af giganterne blandt de tyske forlag. Endnu har forlaget kun udgivet Goodwin's og Simonson's *Alien,* men man har lige købt rettighederne til Rolf Kaukas *Fix und Foxi,* og Heinrich-Bauer-Verlag skal have betalt ikke mindre end 24 millioner mark derfor, hvis ellers *Comixene,* som bringer nyheden, har ret.

Comixene, eller også Edition Becker & Knigge, har købt rettighederne til Pal Sullivan's *Felix* og Willy Vandersteens *Tijl Uilenspiegel,* begge serier skal udkomme i løbet af 1980. Desuden vil man afslutte den tyske serie *Taró,* og fortsætte udgivelsen af en anden tysk serie *Jimmy, das Gummipferd.* Endvidere kommer *Sacho und Stefan* (Mystiska 2:an) fra dette lille fanforlag.

I *Zack* begynder man i nr. 6 med en ny fodboldserie, som skal handle om Hamburger Sport Vereins engelske svar, Kevin Keegan. Serien tegnes af spanieren Amador. De Olympiske Lege gennem tiderne skal også få en serie i bladet.

Wolfgang Biehler, manden bag Condor, havde i *Sprechblase* nr. 23 meddelt dette blads læsere, at nu kunne man vente »det bedst tegnede seriemateriale, som nogensinde er blevet offentliggjort i Europa«, og forlaget havde brugt ikke mindre end 50.000 DM på dette enestående projekt. Under titlen *Grand Prix* kunne læserne så prøve at gætte sig til, hvad det nu kunne være. Resultatet blev,

at Condor i samarbejde med det hollandske forlag de Vrijbuiter, som især er kendt for halvpornografiske italienske serier, bragte et album på markedet, som fortæller, hvordan verdensmesterskabet i Formel I racerløb gik i 1979. Det burde være en mild overdrivelse at betegne dette album, som det bedste der nogensinde er lavet i Europa. Man kan desværre heller ingen oplysninger få om, hvem der nu har fået det ak så storartede beløb på 50.000 DM, man giver ganske enkelt ingen informationer om, hvem der har tegnet og tekstet. Condor fortsætter for øvrigt med at udgive klassiske serier i pocketformat. Det første af de annoncerede »Taschenbücher« er i mellemtiden udkommet, det drejer sig om *Mandra* (Mandrake), som også indeholder et *Rip-Korby*-eventyr (Rip Kirby). Resultatet kunne såmænd have været værre, ser man bort fra de katastrofale omslagstegninger, som enhver bedre amatørtegner kunne have gjort bedre. Typisk for dette forlag er også den sjuskede måde, man arbejder på, Dan Barry bliver således til Dan Berry. Langt om længe skal seriehæftet med *Die Spinne* (Spider-Man) dog udkomme, dette skulle ske i marts. Endvidere skal der udkomme fire »one-shots« i 1980 med serier som *Red Sonja* og *Thor*. Det kan heller ikke forundre, at der udgives flere Star-Trek-udgaver i forbindelse med biografpremieren i løbet af 1980.

Norbert Hethke, som udgiver *Sprechblase,* og som før jul bragte *Drago* på markedet, har fået rettighederne til Burne Hogarth's *Tarzan*. Det første bind, som er trykt i s/h, er identisk med udgaven, som Chelsea House publicerede for et par år siden. Det offentliggjorte eventyr er fra 1941/42. Man får hver side to gange - én gang på originalsproget, én gang på tysk. Dette virker lidt irriterende, når man så for øvrigt må betale ca. 50.- DM mere end 150.- kr. - for fornøjelsen. Trykket er godt, og er man villig til at betale prisen, så må man indrømme, at bogen er en oplevelse.

Ehapa bliver ligesom Condor ved med at ekspandere, man er således begyndt to nye serier, den ene hedder *Edel-Western,* i hvilken serier som *Blueberry* (ældre udgaver), *Comanche, Jonathan Cartland* og *McCoy* skal publiceres; den anden, som får titlen *Fantastic-Comics* skal bestå af serier som Brocal Remohis *Taar,* Don Lawrence's *Storm,* Mike Grell's *Warlord* og de la Fuentes *Yaxtur*.

Volksverlag har indtil dato profileret sig ved at udgive underground-serier fra forskellige lande. Den ældste serie *U-Comix,* som kunkunne købes direkte fra forlaget eller i nogle boghandler, skal nu kunne fås i kioskerne. Forlaget regner med at sende 30.000 på markedet hver måned. Dette må være en reaktion på forlagets første udgivelse, som bliver sølgt over kiosker, *Schwermetall,* som er et forsøg på at bringe *Metal-Hurlant-* og *Heavy-Metal*-materiale på det tyske marked. Oplaget er 22.000 eksemplarer stort, og resultatet må jo være lovende, ellers havde man vel ikke risikeret atkomme med *U-Comix*. Volksverlag er endvidere begyndt at udgive forskellige bøger med serier og lignende materiale, her skal nævnes en bog med serie og tegninger af Jeff Jones, som Horst Schröder har skrevet forord til. Denne bog kan anbefales. Ligeledes fremragende er »Die Träume des Caza«, som helt er i farver. Programmet skal udvides, og man har planer om endnu et bind med Caza-materiale.

Kai Stellman Verlag i Bremen, som udgiver det største tyske »adzine« *Comix Markt,* har nu udgivet det tredie nummer af *Shayawaya*. Denne såkaldte fantasyserie er tegnet af Christoph Roos.

Tegningerne er ikke uden en vis charme, hvorimod historien er let forvirret.

Paul Burgdorf

HOLLAND

Det hollandske seriemarked synes at kunne ekspandere endnu mere. Et nyt forlag ved navn Yendor prøver at komme ind på marke-

det. Ud over franske serier af Dionnet, Tardi, Auclair, Gotlib, o.s.v., har man produceret eller vil man også producere hollandske serier. Den første bliver et album af Dick Matena, som også har solgt en serie til *Heavy Metal* (februar 80). Endvidere skal et album af Hendrik J. Vos (tekst) og Martin Lodewijk (tegninger) udkomme i løbet af foråret. Dette album hedder »De Kat in Constantinopel«, »de Kat« er en kvindelig helt a la *Bat-man* , serien er dog beregnet for et voksent publikum. Yendor vil vel kun nå et voksent publikum, hvad serier som Gotlibs *Rhââ Lovely* tyder på.

Oberon, som jo også udgiver *Gammelpot* i Holland, bringer nu Hugo Pratts »Macumba van Gringo«. Dette forlag er vel det største i Holland og kan sammenlignes med Interpresse i Danmark eller Ehapa i Tyskland. Oberon publicerer hver måned indtil flere album, her skal bl.a. nævnes Calvos *Patamoes,* Vances *Ramiro* og Remohis og Moliternis *Ta-ar.*

Marvel-serier-ja amerikanske serier i det hele taget - har aldrig været særlig populære i Holland, hvorimod franske eller belgiske serier trykkes meget. Den eneste Marvel-serie, som er nogenlunde populær er **Hulk,** og dette skyldes vel især, at det hollandske fjernsynsselskab TROS hver fjortende dag sender en episode af den amerikanske fjernsynsserie med samme navn, en produktion, som sammenlignet med andre U.S.-serier, endda har et vist niveau, og det er god underholdning. *Hulks* tegneserieversion udgives af Centripress, ligeledes et nyt forlag, som især udgiver hollandske serier, som for år tilbage kunne læses i Oberons berømte ugeblad *Pep,* som desværre blev nedlagt i 1975. Blandt disse serier var *Spaghetti* af Attanasio og Goscinny, *Bandoneon* af Attanasio og Delporte, *Ton en Tinneke* af TAttanasio, *Ambrosius* af v.Banda og Brugman og *Arad en Maya* af v.Banda og Steeman. Centripress har intet at gøre med Oberon, man har erhvervet rettighederne fra dette forlag.

Det belgiske forlag Lombard må nu selv producere sine serier for det hollandske marked, da forlaget Helmond, som har gjort dette indtil nu, er kommet i finansielle vanskeligheder. I stedet for at grundlægge et nyt firma sender man den flamske udgave til Holland, hvor den bliver distribueret af et firma ved navn Albracht.

Hvis man ser på den hollandske og flamske serieproduktion, må man spøge sig, hvorfor et så forholdsvis lille og af sproglige grunde dog isoleret kulturområde - der findes ca. tyve millioner hollandsktalende - har en så selvstændig og så betydelig serietradition og - produktion. Uge for uge, måned for måned kan hollandske serielæsere ikke blot nyde de bedste af den ørige verdens serier, men de kan ligeledes læse hollandske og flamske serier i et sto.t antal.

Nye unge talenter får i Holland og det flamsktalende Belgien chancen til at se se deres egne serier på tryk. Disse tegnere, som ledsages af fremragende tekstforfattere, har udviklet nye former. De hollandske serier lægger, hvis man betragter den dog ret ensformede serieproduktion både i Frankrig og U.S.A., som ikke synes i stand til at forny sig, mere vægt på det episke, man har ikke glemt, at serier et fortællende medium.

De ældre og gamle serietegnere glemmes dog ikke. Gang på gang bliver deres elskede serier genoptrykt, de får endog chancen for at lave nye serier. Her skal nævnes Hans G. Kresse, hvis fremragende serie om indianerne jo udgives af Carlsen, men han har lige fået sin nye serie *Alain d'Arcy* udgivet i et tykt album hos forlaget Oberon i Amsterdam, det forlag, som har gjort mest for fornyelsen af de hollandske serier.

Når hollandske fans hører navnet Kresse, tænker de dog især på *Eric de Noorman,* som i halvtredserne kunne læses i *Kong Kylie* under titlen *Erik Widfare.* Man må her tilgive mig nogle nostalgiske erindringer. Hver uge ventede jeg med spænding på Eriks eventyr. Hvordan ville Erik klare sig i kampen mod alverdens skurke? Hvad ville dværgen Pum Pum finde på? Hvem ville mon prøve at bortføre Eriks skønne kone Wenonah? Især hans kampe mod leopardmændene udøvede en mærkelig fascination. Kun *Prins Valiant* i *Skipper Skræk* kunne måle sig med *Erik Vidfare.*

Forlaget Skarabee er begyndt at udgive *Eric de Noormans* samlede eventyr. Mange forlag har prøvet noget lignende, men Skarabee er det første forlag, som prøver at gå frem i kronologisk form. Da serien er lavet som dagstrip til de hollandske aviser, har man valgt et aflangt format, som minder om Interpresse *Mini-Album* eller Winthers' *Mini-Pocket.* De ældre hollandske serier benyttede ingen bobler, men de anbragte teksten under tegningerne. Teksten var dog meget lang, længere end i *Kong Kylies* version, og der var ikke sjældent mere tekst, end der var tegninger. Det gav serien en bredde, som ikke opnåes af andre serier. Rent fortællemæssigt gav det store muligheder, som også tegneren kunne udnytte. Således var det muligt at give karaktererne personlighed. Skarabee har allerede udgivet to pockets i denne serie, numrene 3-6 er på trapperne og er sikkert udkommet, når dette læses.

Den mest elskede hollandske serie er *Tom Puss* (holl. Tom Poes), som jo også har været publiceret i Danmark i *Kong Kylie, Aarhus Stiftstidende, Berlingske Tidende* og *Berlingske Aftenavis.* Desuden har Politikens Forlag udgivet et album i 1950, ca. 1953 kunne børn og andre Tom-Puss-fans samle billeder fra Ota's havregryn, som de kunne klistre i et album. Sidste gang *Tom Puss* udkom, var i Carlsens *Comics 8. Tom Puss* udkommer stadigvæk dagligt i mange hollandske og belgiske (flamske) aviser. Også *Tom Puss* er en strip med tekst under tegningerne, til udlandet lavede Marten Toonders studio en »ballonudgave«, som bedre kan sælges end den typisk hollandske form. Serien, som bortset fra en kort afbrydelse under krigen udkommer siden 1941, skrives stadigvæk af Toonder selv, som er flyttet til Irland. Tegningerne udføres i dag hovedsageligt af studiotegnere. Der udgives en del forskellige bog- og albumudgaver med den lille kats eventyr.

En anden serie, *Panda,* som i Danmark kunne læses i *Skipper Skræk, Ude og Hjemme* og *Ude og Hjemme Tegneserier,* overgik i 1977 fra tekststrip til ballonstrip. Denne og andre Toonder-serier som *Kappie* og *Hollewijn* er aldrig blevet tegnet af Toonder selv, selv om han i begyndelsen ofte deltog i udformningen af tekst og tegninger. Mange tegnere har arbejdet på disse serier, bl.a. Piet Wijn, hvis *Douwe Dabbert* (Gammelpot) jo er kendt i Danmark. Forlaget Panda, som intet har at gøre med Toonder, har lige udgivet to bind med *Panda,* det er meningen, at alle eventyr skal udgives i denne serie.

Ville det ikke være ønskeligt, hvis danske serieforlag opdagede de danske serier, som vel næsten er glemt, men som måske fortjente at blive genoptrykt!? Hvornår udgiver et dansk forlag Willy Nielsens *Egene?* Hvorfor kan man ikke læse *Willy på Eventyr?* i :t album?

Paul Burgdorf

USA

USA nyheder af Per Vangtoft & Torben Jensen.

Comic Reader nr. 175, Comics Journal nr. 51, 52, 53.

Marvel.

TV serien, Dr. Who, er nu begyndt at udkomme i tegneserieform i England og bliver muligvis fast serie i Marvel Premiere senere på året.

Marvel har planlagt at udsende 2 nye »Treasuries« (kæmpehæfter i stil med Superman-Spiderman hæftet), som skal indeholde genoptryk fra henholdsvis Hulk månedshæftet og Marvel Team-up med Spiderman.

Roy Thomas arbejder i øjeblikket på et nr. af Marvel Super Special med Red Sonja. Det kommer til at indeholde en hovedhistorie, som Tony DeZuniga tegner samt en ekstra historie, der fortæller om Red Sonjas oprindelse og bliver tegnet af Dick Giordano efter den originale historie, som Howard Chaykin tegnede i sin tid.

En ny Conan Super Special er ligeledes på vej.

Grundet gode salgstal for 1979, som efter redaktør Jim Shooters udtalelser skulle være bedre end nogensinde, forkyndes det, at man vil forøge antallet af titler samt prøve nye projekter.

Et af disse nye projekter er, at man vil til at udgive farvealbums i stift bind i stil med de europæiske (Blueberry, Lone Sloane, Lucky Luke etc.).

Det, som det første album formodentlig kommer til at indeholde, bliver en historie med figuren, Prisoner, der har gået i amerikansk TV, hvor Jack Kirby har lavet første del og Steve Englehart/Gil Kane har lavet anden del.

Serien var oprindeligt planlagt til at udkomme i almindeligt hæfteform, men den blev lagt på is af Stan Lee for 3 år siden og er altså nu taget op igen.

Man har indtil nu planlagt 3 album mere med henholdsvis Avengers, X-Men og et team-up med Daredevil og Dracula.

DC.

DC hæfterne stiger nu til 50 c., mens sideantallet stiger fra 17 sider til 25 sider.

Hæfterne er imidlertid stadig på 36 sider, eftersom man blot har skåret 8 siders reklamer væk.

Det nye store Superman-Spiderman team-up hæfte er planlagt til at udkomme i maj.

Joe Kubert har tegnet forside til Ghosts nr. 89 og Jim Starlin har lavet forside til følgende nr. for DC: Unexpected 198, Justice League of America 177 og 178, Adventure Comics 471, House of Mystery 281 og Weird War Tales 89.

DC forhandler i øjeblikket med filmselskabet, Metro-Goldwyn-Mayer om produktion af en »Batman-the Movie«. Filmen er planlagt til at være færdig ved juletid 1981 og det projekterede budget er lagt til 15 millioner dollars.

Superman-the Movie II får premiere i USA i løbet af sommeren.

Grundet at DCs månedshæfter er udvidet til 25 sider vil mange af de gamle figurere blive genoplivet som ekstrahistorier, f.eks. vil man få den længe ventede slutning på Jim Starlins Omac, som ekstra historie i Warlord.

DC Presents nr. 25 indeholder en Green Lantern historie, som er tegnet af Jim Starlin og skrevet af Marv Wolfman, nr. 26 indeholder ligeledes Starlin materiale.

medienyheder.

Frank Thorne, som bl.a. har tegnet Red Sonja og den lidt mere Bastante Ghita of Alizar (1994), er nu begyndt at tegne en ny serie i samme stil til Playboy. Serien hedder Moonshine McJugs og handler til en forandring om en overdimensioneret sexet dame, som oplever lidt af hvert.

warren

1984 nr. 10: Hof-tegner Alex Nino forsætter det gode arbejde i 1984-magasinet, i dette nummer med en serie sammen med Jim Stenstrum - The Whatever Shop. Desuden serier af Jose Gonzales - sidste afsnit af Herma (kendt fra det danske SALLY-magasin), Jose Ortiz - The Little Spaceship That Could, nyt afsnit af farveserien The Starfire Saga, nyt afsnit af Frank Thornes Ghita-serie, Haxtur af Victor De la Fuente og sluttelig serie af Nicola Cuti og Abel Laxama.

1994 nr. 11: Bemærk af magasinet med dette første 1980 nummer skifter navn til 1994 p.gr. af forvekslinger med en meget berømt bog (betitlet 1984), magasinets indhold - set i forhold til førnævnte meget berømte bog, og så sikkert fordi det meget snart er 1984. Serier i dette nummer af

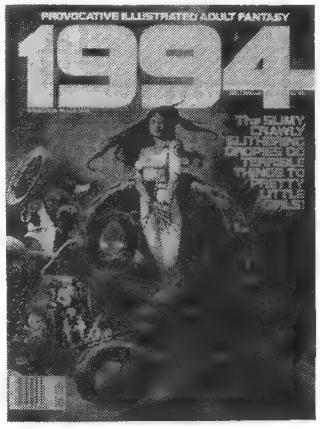

Alex Nino, Victor De La Fuente (Haxtur), Frank Thorne (ghita) m.fl. Forside af en vis hr. A2-120.

1994 nr. 12: Samme gamle stab som øvrige numre (næsten) - nu bare uden farvesider i magasinet - Starfire sagaen forsætter dog i sort/hvid. Desuden serier af Alex Nino, Jose Gonzales, Rudy Nebres, Frank Thorne m.fl.

Warren iøvrigt: Alex Tooth har solgt sin seneste serie til Warren - den starter som back-up i Rookmagasinet (fra nr. 3) - Victor De La Fuentes Haxtur er blevet flyttet fra 1984/94 til EERIE - 2 genoptryks-numre af CREEPY/-EERIE er planlagt - et med Esteban Marotto og et med Alex Nino.

HEAVY METAL:

HM 33 (DEC 79): Fra og med dette nummer hedder redaktøren af HM Ted White, men det bliver først officielt fra nr. 34 - her optræder han som »Guest-editor«. Af indholdet: Surburban Scenes af Caza, After The Fall af Serge Clerc, Rowlf af Corben (i farver), Pau Pele Pau Mano af Trina Robbins (i farver), Slim Kentucky af Luc Cornillon og Christmas Carol af Arthur Suydam.

HM 34 (JAN 80): Med fastansættelsen af Ted White som redaktør og på tærsklen til et nyt årti sker der forskellige ting i HM. 4 colums knyttes fra dette nummer fast til magasinet - meget velskrevne spalter om film, musik, tegneserier og science fiction. Seriemæssigt er dette et »all american issue«. Med bl.a. Corben, Val Mayerik, Terrance Lindall, Vaughn Bode (ZOOKS i farver), Arthur suydam og Paul Kirchner.

HM 35 (FEB 80): De faste colums plus del 1 af The Beast Of Wolfton af Corben (i farver), The airtight Garage af Moebius, nyt Caza-afsnit, Proffessor Thintwhistle af Lupoff og Stiles, ny serie af Angus Mckie i farver - Experiment With The Airpump, serie af jugoslaven Mirko Ilec, Bilal i farver, 9 A.M. af Dick Matena og ny farveserie - Rockopera af Rod Kirkegaard jr.

HM 36 (MAR 80): 2. del af Corbens Beast, 2. del af Thintwhistle, mer' garage af Moebius. the Crevasse af »The Schiuten Brothers« Voldserie af Shinobou Kaze, Amen af Dick Matena, Zooks af Vaughn Bode, Rockopera af Kierkegaard m.m.

HM 37 (APR 80): Faste spalter (seriesektionen om Crepax), ny stor farveserie - Champakou af Jeronation, Bilal i farver, The End af Moebius garage (puha), 3. del af Thintwhistle, 3. og sidste afsnit af Corben, Zooks, Rockopera og mere Caza.

Anmeldelser

Jernhesten
Af Charlier og Giraud. Gutenberghus, 1979. (Løjtnant Blueberry, 7).
Manden med stålnæven
Af Charlier og Giraud. Gutenberghus, 1979. (Løjtnant Blueberry, 8).

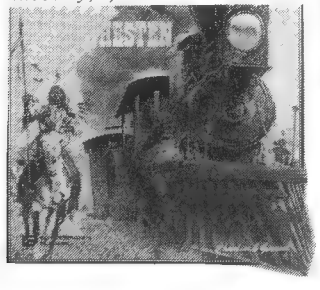

Disse to er en del af en fortælling på i alt fire albums, hvis ydre handling drejer sig om de to konkurrerende jernbaneselskaber, Union Pacifics og Central Pacifics kapløb om at forbinde atlanterhavskysten med stillehavskysten i 1868. Konkurrencen mellem parterne udarter til det groteske, men der står også enorme gevinster og prestige på spil.

blueberry konfronteres med jernbanemiljøet, der består af »et syndigt rodsammen af saloon'er, buler, glædeshuse og andre forlystelsesetablissementer, hvor tyve, bondefangere, lejemordere, falskspillere og andet pak, . . . prøver at franarre banearbejderne deres surt fortjente penge på enhver tænkelig måde . . .« Han kaldes til general Dodges lejr med den opgave at forhandle fred med indianerne, der er blevet drevet til oprør af nogle provokatører, som Central Pacific har anbragt i Union Pacifics lejr.

Andetsteds i bladet har Anders Hjort Jørgensen citeret en svensk lektørs anmeldelse af Jernhesten: »Grundtonen i albummet er rå, og volden glorificeres og anvendes som eneste fungerende løsning på alle problemer.« . . . »Her er volden, skydegalskaben og råhederne rendyrket i en sjælden grad . . .«

Nu er der stor forskel på, om volden forherliges af en forfatter, eller om den bruges som afskrækkende eksempel.

Jeg er helt uenig med den svenske anmelder, for jeg synes netop, at denne serie peger på, at vold er afskyeligt og skal undgås. Der forekommer ganske rigtigt en del barske scener i disse albums - det ville være mærkeligt andet, da den realistiske handling foregår i en barsk tid, i et miljø, der beviseligt var råt og hårdt.

Når Blueberry inddrages i voldelige episoder, er det altid som den sidste udvej. Her skyldes det rent konkret, at han kommer på tværs af en bande slyngler, anført af Jethro Steelfingers, der i disse to albums er eksponenter for volden.

Lad os se nærmere på et par konkrete voldsscener:

Jernhesten, s. 24-30: Blueberrys og Steelfingers første opgør - et 7-sider langt værtshusslagsmål, hvor ingen omkommer eller såres alvorligt. Der skydes med skarpt, men det går kun ud over materielle ting. Der er intet blod eller udpenslede scener. I al sin alvor minder scenen trods alt mest om slagsmålet i filmen »Kom til Alaska«.

Et lignende humoristisk slagsmål finder sted i Manden med stålnæven, s. 5. Her sætter den »uforlignelige Guffie Palmer, amerikansk teaters Grande Dame« Blueberry på plads - hvor ofte ser man en helt blive til grin som her?

Nedskydningen af de fire indianerhøvdinge i Jernhesten, s. 41 er så nedrigt, at den kun kan vække læserens afsky for vold. Som i ovennævnte scener er her heller ingen glorificering af vold, og nogen løsning er volden da slet ikke.

Det ser lidt anderledes ud i den afsluttende kamp i Manden med stålnæven, s. 32-41. Her har heltene ingen anden udvej end at forsvare sig; denne kamp kræver sine dødsofre, og der mangler heller ikke skyderi, eksplosioner eller ild, men volden er koblet til egenskaber som griskhed, nedrighed, løgnagtighed og svig på en sådan måde, at læseren moralsk må tage afstand fra den. Hele episoden kommenteres af de fortvivlede helte, der netop har villet undgå et blodbad. De er ofre i et kynisk spil mellem to jernbaneselskaber, hvis metoder læseren kun kan fordømme.

I indledningen af Jernhesten siger general Dodge: ». . . . En krig standser arbejdet og bliver for dyr for os . . . og desuden er krig ALDRIG nogen løsning! Vi må forhandle!« At dette også er Blueberrys opfattelse lader hverken disse eller tidligere albums nogen i tvivl om. Dette synspunkt understreges af de korte historiske indledninger i hvert album, hvor »den noble kappestrids« alt for høje menneskelige omkostninger fremhæves.

Jeg synes, at Blueberry-serien er enormt spændende og blændende godt fortalt. Seriens ideologiske indhold placerer sig naturligvis inden for westerngenrens traditionelle begrænsninger, den hæver sig milevidt over andre westernserier på markedet.

Birgitte Bokelund

Sibyline går i luften
Af Macherort og Deliège. Carlsen, 1979. (Sibyline, 3).
Sibyline oog de sorte slips
Af Macherot og Deliège. Carlsen, 1979. (Sibiline, 4).

Efter den ret uinteressante »Sibyline og det lille cirkus« udgiver Carlsen igen to gode, sammenhængende albums i serien om den lille musefrøken, som er mere handle kraftig, end frøkner ifølge en tåbelig tradition plejer at være. Og vel at mærke to albums, som hvad fortællekunst angår repræsenterer det bedste indenfor »funny animal«-traditionen.

I dette tilfælde er det et »broder«-skab af rovdyr, dvs. en musvåge, en hund, en kat og to væsler - De Sorte Slips, fordi de er iklædt sådanne - som truer Sibyline og hendes venner i deres 'ille, fredsommelige dyresamfund.

Da broderskabets medlemmer og formål til en start ikke er Sibyline og dermed læserne bekendt, er der i takt med afsløringerne muligheder for alskens spændingsskabende situationer. Macherot er på det felt »funny animal«-seriernes Hitchcock. De to albums udgør tilsammen en regulær tegneseriegyser for større børn - bl.a. fordi Macherots rovdyr, modsat Disneys, får lov til i rigt mål at udfolde deres naturlige instinkter og altså derfor udgør en reel dødelig fare for de mere fredsommelige dyr.

Hvor 1. del kun midlertidigt passiviserer rovdyrene, rummer 2. del en meget kontant løsning. Alle »skurkene« omkommer som resultat af deres egne skumle intriger. Svenske anmeldere har kritiseret »Sibyline« p.gr.a. af sådanne o.l. voldelige indslag. Rimeligheden af denne kritik skal dog ikke diskuteres her, da jeg vil berøre dette mere udførligt i en kommende artikel om vold i tegneserier. Selv har jeg dog svært ved at se, hvordan voldsscener i en dyre-tegneseriefabel som foreliggende vil kunne påvirke børn i uheldig retning. Som i andre eventyr-fabler - bl.a. folkeeventyr - som forenkler kampen mellem godt og ondt, er vold den eneste rimelige løsning på konflikterne. Hvem har f.eks. anfægtet Hans' og Grethes ret til at skubbe heksen i flammerne?

Ligesom i de tre foregående albums er dette krydret med et utal af barokke, komiske indfald. Tegnestilen er ligeledes den sædvanlige, med klare og enkle tegninger i harmoniske farver. Dyrekarikaturerne er fulde af liv og personlighed - også når Macherot anvender sin karakteristiske silhouet-teknik. Layout'en er overskuelig og fremmer læserens oplevelse af historien.

Der er kort sagt tale om en velfortalt og spændende humoristisk gyser, som vil finde flest læsere blandt de 10-14 årige!

Anders Hjorth Jørgensen

Bruno Brazil nr. 2: Bronze-elefanten, af William Vance og Lovis Albert (48 siders farvealbum, Winthers-forlag 1980) Pris kr. 17,85 – oversat af Gudrum Rasch.

Bruno Brazil var en af mine favoritserier da den kunne læses i Fart & Tempo (SUK) tilbage i årene 1969-1974. Episoderne dengang var hurtige, rappe, godt fortalt, og godt pakket ind i alskens slags ramasjang. En rigtig rap sag for store drenge. Tegneren Vance havde vel sit højdepunkt da – der var også flotte serier som Howard Flynn & Ringo fra hans pen - og det var før han begyndte at lave alt (selv ansigter åbenbart) med lineal. Det her udgivne album »BRONZEELEFANTEN«starter ???? (læs: Nedturen). Tegningerne, både personer som baggrund, bliver her mere gnidrede, firkantede og uinspirerede at beskue, farverne mere grå, triste og skødesløse – og Albert's historier mere og mere overfladiske (læs: for dumme). Senere udartede de sig jo nærmest til ren volapyk. Denne her er noget med en speciel stor bombe, glemt og gemt fra krigen på en rismark i Thailand, og den jagtes så af all,som for det meste må lade livet for den, bl.a. en elitesoldat fra Bruno Brazil's private armé. Så er dette iøvrigt også albummet hvor vor høje blonde enormt blåøjede helt Bruno, gifter sig med en særdeles ilter Fransøse.

Hvorfor udsender man dog fra forlagets side ikke første del af Sacramento-serien (2. del var BBalbum nr. 1 – hvem der så ellers fattede den undtagen tilrettelæggeren på Winthers!!) og de 3-4 nr. som er umiddelbart før - se, det er jo seriekræs. Ikke dette, som mest af alt bærer præg af hurtigt rutinearbejde.

Torben S. Jensen

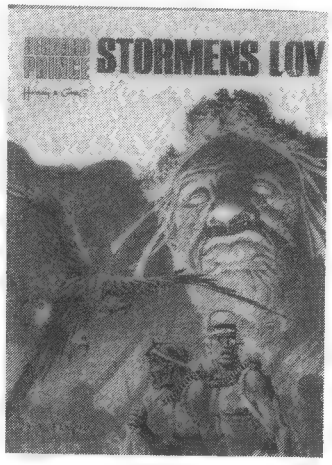

Greg: Stormens lov. Tegnet af Hermann. 46 sider. (Bernhard Prince, 7). Carlsen, 1979.

Stormens lov er endnu et godt album - det 7. i serien - om de tre vovehalse, Bernhard Prince, Barney og Djinn. Dette album indeholder alle seriens kendetegn: Fantastiske tegninger, god personkarakteristik, humor og charme, spændende og problematiseret handling. Dennegang drejer det sig om perlefiskeri på en lille ø i Stillehavet. Konflikterne går dels mellem de hvide tilflyttere indbyrdes, dels i de hvide perlefiskeres forhold til den indfødte befolkning og dels i alle parters forhold til naturkræfterne, der som altid spiller en afgørende og katalyserende rolle - i dette album er det dog for meget af det gode: naturkræfterne er lige ved at »tage parti« for Prince og Co.

Det gode ved Bernhard Prince-serien er, at helte og skurke ikke er entydigt sort/hvide. Heltene (= antiheltene) holder ikke altid på den rigtige hest, når de hvirvles ind i intrigerne, der oftest er uforudsigelige og overraskende. Når konflikten er løst, bevarer de ikke desto mindre deres hjertes uskyld, men er ikke spor klogere næste gang det går løs.

På trods af at dette album næppe er fuldt på højde med de forrige i serien, kan det absolut anbefales til alle tegneseriefans.

Birgitte Bokelund

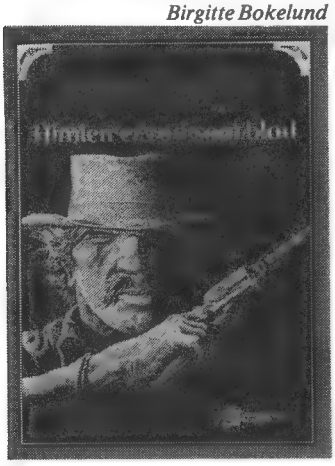

Himlen er rød som blod
Af Hermann og Greg. Gutenberghus, 1979. (Red Kelly, 3).
Løsladt på prøve
Af Hermann og Greg. Gutenberghus, 1979, (Red Kelly, 4)

»I dette store lovløse land findes der modige, retskafne mænd, som med revolver i hånd - uden begejstring, men også uden at vige tilbage - påtager sig at beskytte fredelige menneskers liv og ejendom, en af dem er Red Kelly . . . og han har svoret at uskadeliggøre den sidste af Ulvene fra Wyoming«. - Sådan slutter det forrige Red Kelly-album. *Himlen er rød som blod* handler om, hvordan Kelly jager og uskadeliggør en usædvanlig forhærdet forbryder, hvorefter han selv anholdes, medens *Løsladt på prøve* foregår 20 måneder senere, hvor Kelly vender hjem og finder det samfund, hvor han før var helt, totalt forandret. Nu kaldes fortiden »anarkiets tid«, og samfundet - på nogle få undtagelser nær - består af grønskollinger, der er skrappe nok i kæften, men som stikke halen mellem benene, når der er fare på færde (se f.eks. karakteristiskkke af hvide mænd i nr. 4, s. 23.). Men historien gentager sig: der dukker en ny morder op, og der er igen brug for mænd af Red Kellys støbning.

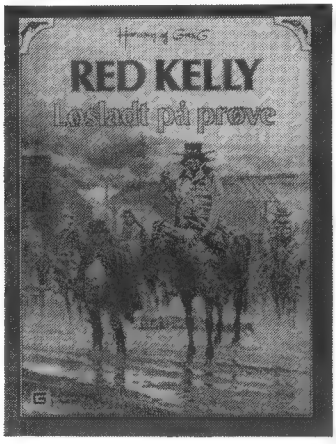

Hvor patetisk det indledende citat end er, viser det klart, at forfatteren principielt er imod vold og selvtægt. Under jagten på Russ Dobbs er Kelly også af og til i tvivl, om han gør det rigtige, og nedskydningen af Dobbs er så lidet heltemodig og efterlader helten så tom indvendig, at han uden videre accepterer sin anholdelse og straf. I modsætning til Blueberry-serien, der benytter sig af en psykologisk bearbejdning af volden i selve handlingen, betjener Red Kelly-serien sig primært af mere visuelle virkemidler: De detaljerede voldsscener næsten overspiller det groteske og uhyggeligt grimme i volden.

Når dette er slået fast, må det dog tilføjes, at glorificeringen af helten i dette utaknemmelige samfund virker som en dementi af alle gode intensioner: I modsætning til de fleste andre er Kelly jo netop en MAND, *fordi* han tør benytte vold over for andre mennesker. Med sheriffens let omskrevne ord fra nr. 4, s. 30: Der er ikke noget at udsætte på det, Red Kelly har gjort - han var bare uheldig ikke at have loven i ryggen.

Birgitte Bokelund

Masterson, Louis: Uden nåde. Tegnet af Vevle Olsen. 48 sider. (Morgan Kane, 4). Interpresse, 1979.

Dette album mangler alt, hvad et anstændigt album indeholder: nemlig spændende handling, troværdig personkarakteristik, rytme og teknik, præcis og velafbalanceret tekstside, der underbygger/udvider billedsiden.

Først til handlingen: Morgan Kane bliver skudt i hånden og smidt af toget af nogle banditter, der vil hævne en ven, som Kane har »ekspederet«. Halvdød (eller mere end det) bringes han til en ranch, hvis beboere plejer ham. Datteren i huset forelsker sig i ham, da hun ser ham stå i sort silhuet mod solnedgangen og stirre mod syd. Kane beslutter sig ædelmodigt til ikke at røre hende, for så vil hun aldrig få ham »ud af blodet« (hvad det så end må betyde, men dramatisk lyder det jo, så det er sikkert noget meget dyrt). Skildringen af deres gensidige forelskelse strækker sig over 12 lange sider, som ikke skorter på mandschauvinisme og som ikke lader Min Melodi eller Romanbladet noget efter. Nå, endelig beslutter Kane sig til at gøre noget fornuftigt: han tager mod syd for at hævne sig på de ækle banditter, der ville dræbe ham 3 gange (sic). Om dette forehavende lykkes for Kane kan man jo næsten ikke gætte.

Alle personerne i dette album er så dårligt karakteriserede, at man dårligt kan tale om personkarakteristik - helte og banditter forekommer mig lige utiltalende, og det er vidst ikke meningen fra forfatterens side.

Forfatteren er den alvidende fortæller, der refererer alt med en irriterende langsommelighed - teksten snarere modarbejder end samarbejder med billedsiden. Masterson går ud fra, at læseren er idiot: når man på billedet tydeligt ser, at Kane springer på en fjende og griber en revolver, oplyser forfatteren ganske overflødigt: »Med et panterspring fik han (Kane) fat i Stuart's revolver« (men han vil måske understrege at det *er* et panterspring og ikke et rejehop, kane udfører).

Min konklusion må være, at dette album end ikke kan anbefales til de mest forhærdede og fanatiske tegneserielæsere.

Birgitte Bokelund

Alien. Den 8. passager. Tekst: Archie Goodwin. Tegninger: Walt Simonson. Interpresse, 1979.

I de seneste par år har amerikanske tegneserieforlag gjort flere forkrampede forsøg på at spinde guld på Hollywoods sensationsfilm. I Danmark har Interpresse uheldigvis følt sig forpligtet til at oversætte »Star Wars«, »Dybet« og »Nærkontakt af 3. grad«. Nu kommer endnu et skud på stammen, »Alien«, og det må da retfærdigvis siges, at Heavy Metal Communications er sluppet bedre fra overførslen til tegneserier, end man er vant til indenfor genren.

Sammenlignet med filmen, må tegneserieversionen nødvendigvis komme til kort. Tegneserielæseren må undvære den intime samhørighed med rumskibets mandskab. Lydene, stilheden, chokeffekter fremkaldt af et pludseligt klip, dvælende kameraføring, som opbygger en usikker forventning hos betragteren, ligger udenfor tegneseriens formåen. Oplevelsen bliver en anden.

Hvordan formidler tegneserien så den uhyggelige historie, som kun har et formål - at forskrække?

Walt Simonson er uden tvivl en af USAs dygtige tegnere. Hans billedfortælling præges af en spændingsskabende perspektivvariation. I flere passager skaber han filmiske forløb, som spænder læserens forventning og udpensler choket. Miljøtegningen er perfekt - ligesom i filmen fornemmer man rumskibet som en arbejdsplads på godt og ondt. Persontegningen er skitseagtig, men på trods heraf fornemmer man, at der er tale om levende mennesker - så længe det varer - med individualistisk præg.

Men desværre forfalder Simonson til lette løsninger i de helt centrale scener. Opdagelsen af det fremmede rumskib, flugten fra den ugæstfri planet, uhyrets »fødsel«, uhyrets »debut« som trussel, Nostromos endeligt får hver 1-2 sider at brede sig over. Man kan næsten sige, at tegneserien er ekspressionistisk i de store chokscener, hvor filmen klogeligt holdt sig til impressionismen. I disse scener spiller tegneren fallit og taber chokeffekten på gulvet.

Simonson skulle - ligesom han har gjort det iøvrigt - have anvendt en vekslen mellem mange små og få større billeder med hyppig perspektivvariation i disse afgørende scener. Så havde filmens kriblende uhygge sikkert også fundet vej til tegneserielæseren.

Jeg har med vilje ikke refereret handlingen, ligesom jeg heller ikke vil komme ind på berettigelsen af gysere som »Alien«. Det første fordi den næsten skal selvopleves, det andet fordi jeg finder det svært at diskutere berettigelsen af en rutchebanetur - også når den som her er af følelsesmæssig art!

Anders Hjorth Jørgensen

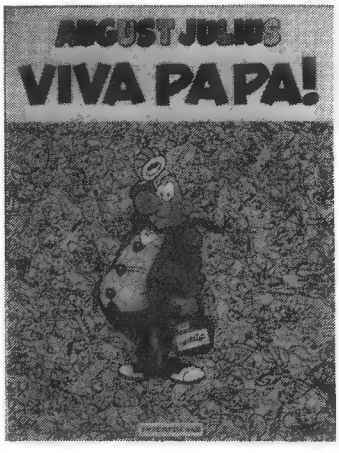

August Julius nr. 1: VIVA PAPA af Greg (48 siders farvealbum, Interpresse 1980) Pris kr. 19,85 – oversat af Per vadmand.

August Julius har ikke sagt alt, af Greg (i 16×22 serien fra Interpresse 1980, 160 sider i farver). Pris kr. 29,50 – oversat af Per Vadmand.

Titlen »August Julius har ikke sagt alt« er det mest sigende - for i grunden er det hvad det hele drejer sig om – for August (på sit

modersmål (fransk): Achille Talon) taler, taler, taler, og taler – og får (for det meste) aldrig sagt alt. Greg (kendt fra og for både det ene som det andet - sin egen Broder Bøvs og manus. Til Bernard Prince for nu at nævne noget) har siden 50'erne (hvor serien debuterede) ladet Julius snakke og s??? sine omgivelser omkuld, til evig pest og plage allermest for nabo Mortensen, som indtil flere gange har været tæt på at begå Hari-Kiri, ikke bare mod sig selv – sandelig også mod den gode hr. Julius.

Morsomst er så bestemt 16×22 albummet, som er sammensat af en lang række små korte episoder – hentet lige ud af den franske hverdag, føler man. Satiren er klar, præcis og allerhelvedes morsom – for nu at præcisere det helt bramfrit. Emnerne er fedme, slankekure, divese halssygdomme (og så ka' stakkels Julius intet kvidre), amatørteater, tv-reklamer osv. osv. osv. Og så selvfølgelig den evige nabo (Kappe) strid - ikke siden Anders And og mr. Jones (i de gamle Barks-serier) har der eksisteret et nabopar der supplerede hinanden så godt som August Julius og hr. Mortensen gør det.

Det »normale« album, med 44 siders standarden, står straks svagere i billedet. På mig virker det som om at Greg har en smule svært ved at skulle administrere Julius-figurens specielle karakter ud over så mange sider, og Julius' fader (papa Julius)!! ender da også med at stjæle hele billedet – selv om Mortensen nu også gør sit. Plottet er da også at karakterisere som værende flyvsk – der satiseres over begreber som terrorisme, flykapringer, militærdiktaturer af facistoid karakter, og så det franske udenrigsministerium i al bred almindelighed. Det virker som om Greg ikke rigtigt har kunnet finde balancen i fortællingen – og samvittigheden har måske budt ham at det hverken er blevet fugl eller fisk. Morsomme stunder bli'r der da også tid til en del af – så galt står det heller ikke til. Greg's streg er karrikeret, men virker også både spændstig og dynamisk, en absolut force – tegningerne kommer til at virke morsomme og tungt elegante på en tiltalende klodset facon.

Og Julius han taler og taler og taler, så Per VAdmand har haft sit at se til, og her er rigeligt for pengene. 16×22 albummet anbefales varmt.

Torben S. Jensen

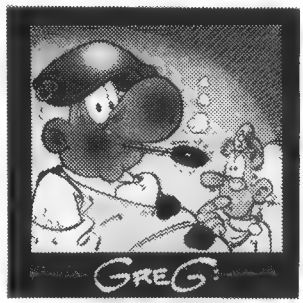

AUGUST JULIUS HAR IKKE SAGT ALT

INTERPRESSE

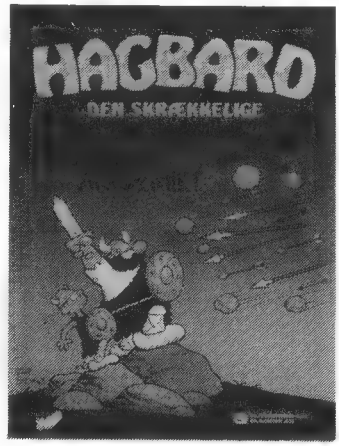

Hagbard den skrækkelige nr. 4 & 5: Vikingeakademiet og den lige så skrækkelige søslange, af Dik Browne (48 siders farvealbum, Gutenberghus 1979 og 1980) Pris 16,50 kr. pr. stk. – oversat af Mogens Dalgård.

Hagbardserien her er en mærkelig størrelse. Det er en albumversion (specielt designet) af en meget typisk dagstrip – som sådan kan den til almen morskab læses i bl. a. Basserne fra IP.

Kan man så få særlig megen skæg og ballade ud af en albumserie? Seriens to første titler »Hagbard den skrækkelige« og »Hagbard og Basilisken« var begge slemme fusere. Uinspirerede historier, dårligt tilrettelagt fra serieskaberens side. Så kom album nr. 3 (sidste forår) »Jorden er flad« og vendte straks op og ned på det hele – en helt lille begivenhed var det album, såmænd. Et meget morsomt og opfindsomt plot, og dertil hørende ganske inspirerede tegninger. Et imponerende stykke arbejde. De to seneste skud på stammen kommer slet ikke på højde med nr. 3 (men det ville nu næsten også ha' været for imponerende), men markerer dog klart at Dik Browne er ved at have godt check på det at skulle lade en serie udspille sig over 44 sider. Bedst synes jeg om nr. 4: Vikingeakademiet, hvor Hagbard kæmper en brutal og stædig kamp mod Hunneren Attilla jun. Om hvis søn (Hagbards Frode eller Attilla jun.'s Atilla jun.jun.) der skal have den sidste friplads på det glorværdige vikingeakademi. Begge ansøgere diskvalificeres i første forsøg, men så går jagten ind på »de riges sten«. Seriens pointe er (selvfølgelig) bl.a. at Hagbards pode, Frode, hellere vil være tandlæge. I nr. 5: Den skrækkelige søslange forsøger Hagbard sig som stor dragebekæmper, bl.a. i skarp konkurence med den vidt berømte dragebekæmper st. Georg, som dog mest er på jagt efter sin udkårne jomfru med et tilhørende halvt kongerige som belønning (det er svært med sin profession, mener Georg, han føler sig ikke rigtigt »draget« længere) – og det går bestemt hverken stille eller helt heldigt fra sig. Tegningerne er i begge albums særdeles veloplagte, og den danske oversættelse virker både munter og opfindsom gjort. Kan anbefales alle som holder af et godt bredt grin, eller et stille fnis før sengelampen slukkes.

Torben S. Jensen

CLAIRE BRETECHER

NÅR DU BLIVER KVINDE

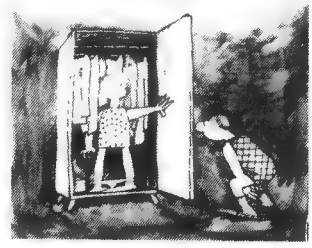

Bretecher, Claire: Når du bliver kvinde. Interpresse, 1980. 64 sider. Pris: 24.85.

De fleste kender sikkert Claire Bretecher fra kystbanesocialistserien, »De frustrerede«, der - efter Corsarens forlis - nu trykkes i Information. Dette album består af sekslængere historier med variationer over kvinde/mand-forholdet, kvindefrigørelse og kvindemyter.

De bedste historier er efter min mening disse fire: Titelhistorien, »Når du bliver kvinde«, der handler om to teenagepigers problemer med at finde ud af brugen af tamponer. Scenerne er taget lige på kornet - de er ustyrligt morsomme. »Lasse og de store spørgsmål« er en historie om en lille drengs kredsen om undfangelsens og seksualitetens mysterier - hans spørgsmål kommer ikke altid lige belejligt for hans åh-så-frigjorte forældre. »A's historie« og »Jehanne d'Arcs lidenskabelige liv« + epilog er respektløse opgør med to forslidte kvindemyter.

Hvor »De frustrerede« udelukkende satiriserer over ungdomsoprørets generation, evindeligt henslængt i sækkestole og flydesofaer, er dette album mere tidløst, selvom temaerne stort er de samme. Selve stregen er ligeledes den samme, lidt skødesløse, men alligevel sylespidse karikatur.

Birgitte Bokelund

Ak ja! Så forsøger Interpresse sig med »historisk korrekte tegneserrier om fortidens globetrottere«. Serien hedder »De opdagelsesrejsende« og de to første titler »Vikingerne« og »Marco Polo/Ibn Battuta«.

Ved det historisk korrekte vil jeg nu sætte et stort spørgsmålstegn. Ihvertfald er de historiske miljøer ofte behæftet med fejl. Som populærhistorieskrivning er serien nu heller ikke meget bevendt, dertil er den for usammenhængende og resumerende. Af samme årsag er den uden elementær underholdningsværdi.

Hvert album rummer to episoder. Dvs. at fire forskellige tegnere har været igang med sagen. Kun Enric Sio, som har tegnet de 23 sider om Marco Polo, er imidlertid for alvor værd at bemærke. Hans teghninger er atmosfærefyldte, og man fornemmer, at der i dette ene tilfælde ligger omhyggelige studier til grund for afbildningen af diverse historiske effekter.

Selvom det hæderkronede franske encyclopedi-forlag Larousse lægger navn til serien, behøver Interpresse nu ikke bryste sig af sit initiativ. På trods af de gode toner i »Marco Polo« vil jeg som helhed betragte udgivelsen som et historisk makværk uden nogen form for underholdningsværdi eller faglig værdi - og derfor helt uden berettigelse!

Så er man bedre tjent med en anden faglig udgivelse, forlaget Haases - og dermed Det danske Bibelselskabs - nye serie, »Bibeltegneserien«. Den skal ialt rumme 10 albums, hvoraf de to allerede er udkommet! »Jesus og hans moder« og »Jesus og hans disciple«. Serien, som rummer gode, overskuelige og let skitseagtige tegninger af Régine og Bruno Le Sourd, går på tværs af »Det nye Testamente« og behandler et emne eller en eller flere personers liv og gerning indenfor det enkelte album.

Modsat IPs makværk giver »Bibeltegneserien« læseren god viden om sit emne.

For at blive ved udgivelserne med de gode intentioner skal Winther-udgivelsen »Black Beauty« nævnes her. Der er tale om en dansk udgave af Pendulums tegneserieversion af Heste-klassikeren med samme titel. Såvidt jeg kan bedømme er det tale om en hæderlig bearbejelse af Anne Sewells let sentimentale og trivielle

kampskrift til en bedre behandling af hesten. Desværre i den danske udgave behæftet med de samme fejl, som samme forlags udgivelse af »Den usynlige mand« (se »Kulørte Sider« nr. 32). Teksten er endnu engang spærret inde i talebobler, selvom billederne tydeligvis ikke er beregnet til det. Desuden har man denne gang anvendt »normalt« albumformat, selvom originalen er beregnet til A5-udgivelse. Derfor virker de fine sort/hvide tegninger stedvist utydelige! Det er synd for Rudy Nebres, som her har præsteret en god visualisering med tidsrigtig atmosfære.

Når vi nu er ved det historiske og tilbageskuende, ja så er »Prins Valiant« bd. 17, »Fra Rom til Thule« udkommet. Farvelægningen er stadig rædselsfuld, og hvad der er sagt om de 16 tidligere albums, kan også siges om dette. Så det vil jeg undlade!

Albummet rummer perioden 18. februar 1951 til 30. december 1951, og det kan nævnes, at det er her, Geoffrey Arf mister sit ene ben og møder sin udkårne Adele. Det er også her, at Aleta overrasker gemalen ved at føde tvillinger og Tillicum den barske viking Boltar ved at være mere end almindeligt interesseret i hans person! En interesse, som forøvrigt er gensidig!

»Flip & Flop« fjoller videre i album 10 med titlen »Ali Caponi & Maffidrengene«, og jeg må endnu engang erkende, at kun »Flip & Flop og de flippede dyr« kan få mig til at grine. Resten er blot tåbelig og overdreven situationskomik skåret over nøjagtig samme læst og helt uden den inspiration, som prægede »De flippede dyr«.

Det vidstnok også meningen, at »Splint & Co.« nr. 18, »Trianglen længe leve!«, af Fournier skal være morsom. Det er den muligvis også på et barnligt, ukompliceret plan, men Franquins geni og evne til at bygge morsomme pointer ind i de mindste detaljer - og gøre humoren mere kompliceret - besidder Fournier langtfra. »Trianglen længe leve« har ikke engang spirillen som opkvikkende element, så alt ialt er der tale om et slapt, uinspireret rutineprodukt, som helst havde undværet.

Cauvin er bedst kendt for sine friskfyragtige manuskripter, som kynisk lader morskaben udspille sig på en såre realistisk baggrund, og ihvertfald ofte fylder undertegnede med ubehag. Serien om Sammy rummer også disse tendenser, men her har Cauvin heldigvis tegneren Berck til at assistere sig. Sidstnævnte tager gennem sine farcemættede, karrikerede tegninger brodden af de værste uhyrligheder, uden at det dog derved lykkes ham at gøre serien til mere end blot et rutineret underholdningsprodukt på det humoristiske plan. Nr. 7 i rækken, »Den sidste olie«, adskiller sig ikke fra de seks foregående, hvad dette angår!

Om man kan kalde tegneserien om »Biggles« rutineret, er tvivlsomt. Første album rummede særdeles gode toner, hvad tegningerne angik, men ellers har der ikke været meget at råbe hurra for. Album fire, »Skytten«, bringer heller ingen fornyelse, tværtimod! Tegningerne er så skitseagtige og slappe, at det nærmer sig det utilladelige. Og så er serien forøvrigt stadig kraftigt centreret om mandens »dyder« og uhørt mandschauvenistisk, selvom man denne gang har ladet en kvinde slutte sig til Biggles' team i forsøget på at forhindre Adolf Rittler i at genskabe det tredie rige fra en base i Afrika. De tre heltes forhold til Bebe er kønsdiskriminerende så det forslår!

I »Yoko Tsuno« er det derimod kvinderne, som fører ordet og løser problemerne. »Djævelens orgel«, album nr. 2, udspiller sig omkring slottet Katz ved Lorelei-klippen, og her må Yoko Tsuno hjælpe den unge organist Ingrid med at løse et mysterium, som er ved at koste begge livet.

Roger Leloup har gået i en god skole hos Hergé, og selvom det ikke præger hans personer, så ses det tydeligt i mange kulisser. De er nøjagtige til mindsste detalje. Som helhed er denne episode bedre end den foregående. Den er spændende, overraskende og atmosfærefyldt - og rummer altså de ingredienser, som kræves af en god og underholdende kriminalintrige.

»Benny Bomstærk« er vel også en slags krimi-underholdning. Her har humoren blot fået en fremtrædende plads. Album 7, »Den magiske dukke«, har humoren blot fået en fremtrædende plads. Album 7, »Den magiske dukke«, har Peyo produceret i samarbejde med tegneren Blesteau, men selvom historien er skåret over samme læst som tidligere, og selvom den også denne gang rummer inspirerede variationer over temaet, er det nu ikke et samarbejde, som klæder Peyo. Tegningerne er slappe og savner spændstighed og karakter.

Når vi nu er ved Peyo, ja så hed hans første tegneserie til »Spirou« i 1952 »Le lutin de bois aux roches«. Den er nu udkomet på dansk som »Henrik og Hagbart« nr. 10 og med titlen »Nissen i Klippeskoven«. Hvis nogen skulle være i tvivl, så er det her, hvor Henrik møder Hagbart.

Tegningernes og historiens kvaliteter er de samme, som præger de ni foregående albums, selvom disse altså er produceret efter nr. 101.

»Henrik og Hagbart« er en glimrende eventyr-tegneserie, men den overstråles dog langt af »Gammelpot«. Album 6, »Skakten til Nordpolen« er netop udkommet, og her møder Gammelpot igen Cruella, som man troede død og borte efter tilsandingen i »Porten til Østen«. Også denne gang florerer uhyggen i Piet Wijns veldisponerede og stemningsmættede tegneseriebilleder, men også denne gang får børnelæserne en rimelig løsning på problemerne. Deres »hekseproblem« løses ved at Cruella endnu engang går til grunde som resultat af sine intriger.

Westerngenren forsømmes heller ikke på det danske tegneseriemarked. Hvis man ellers kan holde styr på begivenheder og personer, ja så kan man nu fortsætte læsningen af »Indianerne« med nr. 7, »Slavejægerne«. Indianere, spaniere, halvblods og deserterede« negerslaver myldrer stadig rundt mellem hinanden i prærietusmørket, og det er endnu engang guldet, som holder dem til ilden.

Tegningernes høje kvalitet kan man ikke pille ved, men jeg kunnenu godt tænke mig lidt mere klarhed i historien. Man når jo at glemme, hvad det hele drejer sig om fra album til album. Selvom serien forsøger at fortælle noget væsentligt om mødet mellem hvide og indianere i Nordamerika, mangler den netop det, som skal gøre den til et væsentligt kunstværk. Den forsømmer i høj grad at engagere læserne!

I den henseende har Derib meget bedre fat om tingene. »Buddy Longway« er også nået til album nr. 7, »Hestevinter«, men her engageres man virkeligt i pioner- og indianerskæbnerne. Ligesom i »Elgen« leveres spændingen af naturen - vinterlandskabet - og illustrationerne rummer de sædvanlige kvaliteter, som gør serien til en af de smukkeste og bedst visualiserede tegneserier på det danske marked netop nu.

De billedmæssige kvaliteter i Deribs anden westernserie, »Yakari«, kan man heller ikke røre ved. Album 5 er netop udkommet med titlen »Yakari og gråbjørnen«, og det indfrir fuldt ud forventningerne.

Efter den oversymbolske »Yakari og Nanabozo« vender Derib nu tilbage til de toner, som prægede »Yakari hos bæverne«, og som meget bedre forstås af seriens primærlæsere, børn fra 7-10 år. Det naturbudskab, som man fandt i de to første albums i serien, er helt gået fløjten selvom man gerne havde set det fortsat. I stedet er der indføjet en række Disney-elementer i historien. Bl.a. er mange af dyrene nu menneskeliggjort i lidt for høj grad.

Hovedindtrykket bliver dog en charmerende indianertegneserie for småbørnslæserne!

Charmerende er ikke det ord, men først forbinder med »Blåfrakkerne« 2, »Blåt i sort-hvid«, skrevet af førnævnte kyniske Raoul Cauvin og tegnet af Willy Lambil. Sidstnævntes tegninger kan ikke lægge et forsonligt skær over disse soldaterkammeraterløjer, som foregår på baggrund af uhyre realistiske krigshandlinger, hvor blod og død er uhyggeligt nærværende. Ubehagelig og nihilistisk tegneserieunderholdning!

Nej, så føler man sig bedre tilpas i selskab med »Vakse Viggo« nr. 8. Hvad der er sagt af rosende bemærkninger om de 7 tidligere Franquin-farce-mesterværker, kan også siges om denne. Men husk, at serien er bedst tjent med, at man læser et par sider om dagen - eller i timen!

Også Sergio Aregones' tegninger til »Mad« indtages bedst i små doser. Det kan man konstatere ved selvsyn i »Mad Pocketbog« nr. 6, »Mad: Lun humor«, hvor den fine humorists produkter desværre må lide under en ringe reproduktion.

Og Interpresse fortsætter ligeledes med sine »Mini-albums«. Nr. 24 med Chic Youngs »Blondie« er netop udkommet, og det må vist siges at være spå serien tager denne klassiker indenfor den humoristiske familietegneseriegenre op. Også selvom den sjældent bevæger sig udenfor parcelhuset og familiesituationen og ofte rummer et lettere konserveret kønsrollemønster. Modsat vores egen »Poeten og Lillemor« har den stået i stampe siden starten!

Det nye format, som IP introducerede med Lucky Luke-bogen »Riskrigen«, fortsætter nu med to udgivelser, »Bat Lash« (anmeldes senere) og Gilbert Sheltons »Fat Freddy's kat«. Selvom sidstnævnte er forrygende morsom, må man nok erkende, at den er morsommere set i sammenhæng med »Freak Brothers«. Mange af episoderne i »Fat Freddy's Kat« forekommer også som striber under »Freak Brothers«-siderne i Underground-albummene og henter inspiration fra disse. I »Fat Freddy's Kat« mangler de derfor en dimension. Men morsomt er det nu ligegodt!

Og så er der vel kun tilbage at omtale Gutenberghus' »Bedste historier om Anders And« nr. 11. Det rummer »Super-sælger for en dag« (WDC 180), »Lystfiskernes mystiske mading« (WDC 153), »Væddemålet« (WDC 157), »Ønskekvisten« (US 28) og »Held over held« (WDC 163). Omslaget kan minde om de hollandske »Donald Duck« og »Oom Dagobert« med hensyn til lay-out, men så hører ligheden også op. Farvelægningen er uhørt rædselsfuld ikke kun på omslaget, men også indmaden. Gad vist om Gutenberghus bryder arbejdsmiljøloven og beskæftiger underbetalte skoleelever som farvelæggere?

Anders Hjorth Jørgensen

et blot til lyst !!!!!!!!
K. JENSEN
K. HIDDE
VI ER ALTID UNDER BÆLTESTEDET, OGSÅ HVIS DU BRUGER SELER!!
KIDDE'S KURIØSE KABINET
JEN SEN ALEA EST
E PLURI BUS JENSEN

Leder

Emnet »forfladigelse« er oppe i tiden. Med gru må vi indse, at netop dette begreb også har fået et fast greb indenfor tegneseriens verden. Vi har været vidner til, hvordan en plat, kommerciel Asterixefterligning med den tåbelige titel »Valhalla« (som iøvrigt er direkte tyvstjålet fra de nordiske gudesagn) ikke alene er blevet markedsført - hvilket i sig selv er katastrofalt - men ovenikøbet er blevet markedsført under sloganet: Det er sgu' ligemeget hvordan det ser ud, bare lortet sælger, som den såkaldte tegner Peter Madsen har lanceret. Fra KKK's side må vi nu kræve, at denne Madsen OMGÅENDE holder op med at føre sig frem med dette forfladigende udtryk overalt. En gang kan det være sjovt, Madsen - men når du bliver VED! Nej, vi kræver, at du ØJEBLIKKELIGT standser denne ubehagelige fremturen, i modsat fald ser vi os nødsaget til at gå over til grovere midler.

KKK

KKK's KONTAKTBREVKASSE: HELE LANDET

Kære søge pie. Jaj ør tæmlit græm åv rat dom - jaj væd dæd gåt åv jaj skjugler de ægge. (Sæl åm at jaj præver). Jaj ær lie blevent skælt åv jaj savner daj, mign ajen nudtesmøldfetøgs tel å dele sæng åv bård mæd. Kægreste tudte - do må ægge være får ingt ... antelle ... indtegle ... do mo ægge vægre får begarvet, mæn dær sgal være gåt tel bågde gåren åv gaden åv do sgal vægre go tel a vadske åp forde at de har jaj ægge gjårt sien mign siste kågne fårlåd maj. Snudsketullebadse - jarj ær så egnsåm - dær må da ågse være en pie tel maj! Sgriv snargt!
Billet mrkt. Madsen, tegneserietegner(?)

Kære doktor Byld!
Jeg studerer til læge ved de' a jeg ikke tør gå til lægen og så er det al'så, at jeg vil kurere mig selv. Syn's De, at det er en god idé?
Ærbø'ist P. Madsen.

Kære Hr. P. Madsen.
Da der i deres tilfælde vil blive tale om såvel plastkirurgi som særdeles indviklede hjerneoperationer må det stå klart, at studiet langt overstiger Deres evner. Hvis De føler dem istand til at skelne den ene ende af en kost fra den anden, synes jeg, at De skülle prøve som gadefejer.

Kære doktor Byld!
Jeg tror jeg er en flagspætte, hvad skal jeg gøre?
Venligst Milton.

Kære Venligst Milton:
find din plads i samfundets hakkeorden.

Kære Doktor Byld,
Jeg har fået lange lådne ører og hale - er jeg ved at blive en trold?
Kure

Kære Kure,
hvis dine fortænder også er vokset, kan det tænkes, at du er ved at blive en kanin.
Dr. Byld.

Kære doktor Byld,
Der er ingen, der kan li' mig, hvorfor?
Jensen, redaktør.

Hvad fanden rager det dig dit lange laskede grimme drog?!
Byld, doktor

Kære doktor!
Jeg har grusomme smerter i nakken, hver gang jeg tager min jakke på. Hvad kan jeg gøre?
Stenby, sjakbajs, Bagsværd

Kære Stenby
Brug blødere bøjler.
med venlig hilsen Byld.

jeg har et frygteligt problem af psykisk karakter. Ser De, jeg arbejder som farvelægger - og hver gang jeg al'så har lagt farver på noget - så er det, at jeg simpelthen MÅ skrive mit navn med store bogstaver nedenunder. Det værste er, at så kan alle jo se at jeg har lavet det, og det er jeg ikke så glad for ve' de' at jeg nemlig ikke er rat dygtig. Hvad skal jeg gøre?
Med venlig hilsen Håkansson

Kære H. Kannsen,
tag navneforandring

Peter Madsen er blevet skilt!!!

Efter blot 3½ års hektisk samliv med Elvira-Margrethe-Madigan-Hquark-Madsen (tidligere Olsen) har Madsen nu sammen med sin yngste søn Hquark måttet lade sig skille fra sit hjertes udkårne. »Hon var mit kvinneideagl«, udtaler Madsen, »Så småk åv bligd åv god tel at vadske åp«. Hvorfor denne sensationelle skilsmisse, spurgte vi Elvira-Margrethe-Madigan-Hquark-nu-igen-Olsen. (Som ifølge sædvanligvis velunderrettet kilde er flyttet ind hos Søren Håkansson). »Harn var ække øngtalækturel nåk får marj«. svarer Elvira »Årv så ær han græm!«, tilføjer hun. »Årv han ær så pladt åv ukåltoral årv tajner så dårglit«. For så præcise argumenter må man bøje sig, og vi på vor side forstår så udmærket Elviras indstilling. Nu håber vi blot, at stakkels Elvira kan finde en mindre ubehagelig person at knytte sig til. I den forbindelse er vi dybt bekymrede over hendes tilsyneladende svaghed for Søren Håkansson.

OLE MUNK RASMUSSEN (Pennestrøgets Svend Pri, Jan Lööf fra Louis Pios Gade) tegner ikke alene Felix og studerer til arkitekt i sin fritid. Er nu også i gang med at illustrere en længere serie skolebøger for de mindste årgange. »Hvordan sætter du dig ind i stoffet, Ole?« spurgte vor udsatte medarbejder. »Jeg tog 2. klasses afgangsprøve som korrespondancekursus i min sommerferie«, replicerer denne handlingens mand, hvis højeste ønske for fremtiden er at se Lene Köppen som playmate of the month i Playboy.

ASGER PEDERSEN (Dansk landbrugs gave til Carl Barks) menes ifølge sædvanligvis veludnyttede kilder at have været den direkte årsag til århundredets naturkatastrofe på Bogø. Det meddeles ifølge Røgters og Løvsavs Bureau, at da han vendte hjem efter sin sidste tegneserieindkøbstur til København sank hele bogø i havet, da han trådte i land med sine 103 kilo og 84 gram Ude og Hjemmes tegneserietillæg. Vi har telefonisk forsøgt at få bekræftet denne formodning, og med Asgers egne ord: »Blop, blop, blop« må vi konkludere, at Bogø faktisk ER sunket i havet. Historiske fagmænd tilknyttet KKK erklærer, at der givet har boet en af Asgers forfædre i Atlantis.

FREDDY MILTON (Holsteinsgades hårdnakkede hviborgenser) N.U.S. og T.I.M.S. (Nu uden skæg og tegner ikke mere spætter) traver i disse dages lange nætter som en Holger Danske rundt om sit thebord idet han mumler i sit afbarberede skæg: Hvad har jeg gjort? Hvad har jeg gjort? Sagen er nemlig den, at DONALDISTEN og DER HAMBURGER DONALDIST har modtaget henholdsvis ris og ros af Walt Disney prod., mens Fredy ikke så meget som har fået et enkelt lille sagsanlæg. Jeg klager til ombudsanden«, udtaler Fredy, dybt beskæmmet.

OLE PIHL (Forstædernes svar på verdenssituationen) er godt undervejs med sit album for Carlsen if (iskolde forretningsmænd). »Hvordan går det? ole?« spørger vor udsendte samme, som med sveden piblende frem på panden sluger endnu en restenil, febrilsk skævende til kalenderen. »Åh, det er fanden til Pihlearbejde«, sukker Ole og bryder sammen i krampegråd.

»Det var dog en ringe vits«, måber vor udsendte og græmmer sig.

JUSSI OLSEN (Indehaver af en biks med en fjollet hest som bomærke) har forladt fædrelandet for de Hollandske tulipanmarker et stykke tid. Med eneret for Kiddes kuriøse kabinet kan vi i dette exklusive indlæg løfte sløret for den virkelige årsag til Jussis midlertidige bortrejse: Han har altid drømt om at blive helt, og leder nu efter et dige med hul i. Mens han venter synkroniserer han tulipanløg for et mindre løgeri i Schreveningen.

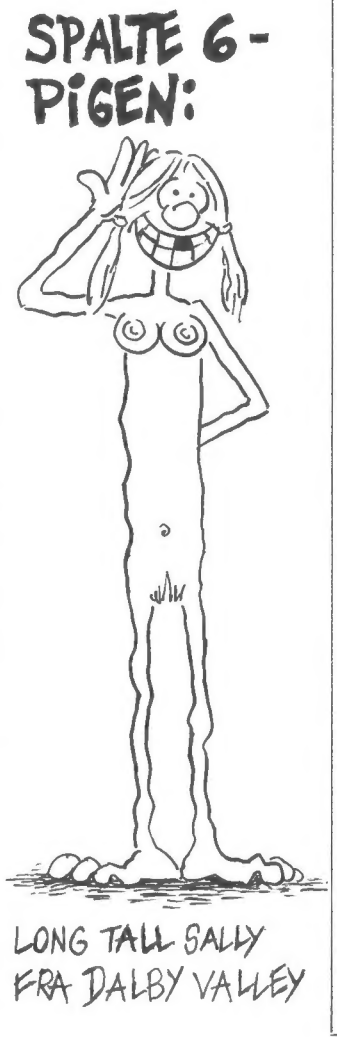

EFTERSNAK

Som man vel har bemærket (et ry for at være kvikke har vel altid været påstemplet KS-læserkredsen!) er der atter sket lidt forandringer med dette nummer af KS.. Vi har taget hul på en ny årgang (den 6. i rækken - vi er sejlivede) og det sker med en række interne som externe omrokeringer. Redaktionen (og produktionen) har nu enegyldigt sat sig stævne i Bagsværd - de nye redaktionslokaler (og de er bestemt flotte) er nu blevet organiseret så tilpas meget, at vi har kunnet finde os selv i virvaret. En smule forsinket er vi stadig, men det er blevet en livsrytme - så vi kvitterer istedet ved at sætte prisen lidt op (alting stiger jo også nu tildags. Redaktionen er blevet udvidet - for godt et års tid siden stadfæstede vi en tradition med at mødes 3-4 mennesker bag KS, og konsekvensen af det er idag blevet begrebet »I redaktionen« - altså, en red. gruppe, som mødes 5-6 gange årligt for at kritisere, forelægge ideer og uddelegere arbejde. Måske vi kan gøre bladet endnu bedre (lettere naiv/glad redaktørudtalelse, eller?).

Kulørt kommentar har vi omstruktureret - det er nu ikke længere en brevkasse. Vi har taget konsekvensen af at der er lidt langt mellem de helt ekseptionelle debatindlæg, og fremover vil Kulørt Kommentar, være en kommentar skrevet af specielt inviterede til lejligheden til KS. Læserbreve kan man dog stadig skrive - også til KS. Vi åbner for et specielt debatforum, når der ellers er noget at debatere (det ku' jo hænde).

...Og hvad sker der så i de kommende numre af KS?

På kort sigt håber vi at kunne følge både forrige nummer (Skandinaviske serier) og dette nummer (vold) temaer op....Flere indlæg i debatten omkring Manchorot's fabeldyrsserier, en præsentation af Hermann's meget voldelige voksenserie, en artikel (længe ventet) om Giruad (manden bag tegningerne til bl.a. Blueberry), og i næste nummer har vi en rapport fra den aktivt tilbagevendende tegneserieudstilling i huset. Næste nummer bringer også en præsentation af Claude Auclair, aktuel her i Danmark med sine »fortællinger fra kommende tider« og snart »Den store gråbjørns saga« (begge Carlsen if).

Desuden er det vort store håb at kunne aktualisere både tegneseriemarkedet & anmeldersektionen meget mere - vi arbejder ihvertfald på det. ... Og bid så godt mærke i både dette som næste nummers Runepress-katalog. I dette nr. holder vi vort store forårs-udsalg, her kan helt sikkert opfyldes mange ønsker for en billig penge - og i næste nummer præsenterer vi et helt nyt look, med masser af fede nyheder fra udlandet samt en udvidet dansk serie-service.

Torben.

Torben.

I DETTE NUMMER: TEGNESERIEVOLD - PRÆSENTATION AF HERMANN OG MANCHEROT - INTERVIEW MED RUNE KIDDE OG MEGET MERE!